APR 23 1956
APR 30 1956

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, APRIL 18, 1956

LATVIJA
AMERIKĀ

31./464. n-rs TREŠDIEN, 1956. GADA 18. APRĪLĪ 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu vienā slejā.

Demilitārizēs Ēģiptes un Izraēlas robežjoslu

NO AUSTRUMIEM NĀK JAUNAS VĒSMAS

SŪTŅA PROF. A. SPEKKES UZRUNA DV ASV DELEGĀTU SANĀKSMĒ 7. APR. VAŠINGTONĀ

Ļaudis nebeidz runāt, un avīzes nebeidz rakstīt, ka pasaulē „kaut kas" notiekot, ka „gaisā jūtamas pārmaiņas" u. t. t. Liela tādēļ ir gribēšana, kad īsti un kā šis „kaut kas" notiks.

Jaunās vēsmas nāk no austrumiem arī šoreiz, kā senos laikos, kad par to rakstīja vai zobojās: ex oriente lux. Tas ir arī pavisam dabiski, jo Rietumi labākā gadījumā turas, kā teic, un viņu stāja ir defensīva, tas nozīmē pasīva — pavisam praktiskās izdarībās un principiālajā nostājā.

Bet austrumi nu reiz ir austrumi, un to domāšanas un dzīves uztveres veids ir citāds nekā rietumu ļaudīm. Nav tādēļ viegli pēdējiem izprast austrumnieku metodes un paņēmienus. Došu tikai vienu piemēru, bet toties jo svarīgu. 1947. gadā iznāca toreizējā ASV ārministra Bairnsa (Byrnes) grāmata Speaking Frankly, kas zināmā mērā iezīmēja pagriezienu amerikāņu stājā pret krieviem. Šai grāmatā autors valsirdīgi izteic savus iespaidus no diskusijām ar Molotovu. Visa viņa plašā pieredze sabiedriskajā un valsts darbā, viņš rakstīs, palikusi pilnīgi bezvērtīga, kad šī pieredze saskārusies ar Molotova metodēm. Grāmatas 277. lp.: „I had no experience that prepared me for negotiating with Mr. Molotov," viņš atzīstas.

Tas, ko mēs pašreiz redzam, tā sacīti virspusē, ir pa daļai boļševiku propagandas teātris, kuru veikli veic Maskavas jolly gangsters, kā Kremļa kungus nupat nosaucis ASV demokratu partijas ārpolitiskais teorētiķis Džordžs Kennens (George Kennan). Bet šis teātris, protams, tālu nav viss, un mums ir neapšaubāms pamats domāt, ka šis teātris uz āru ir to apstākļu radīts, kas norit zem ūdens virsmas nemierīgajiem viļņiem sarkanās imperijas dziļumos.

Kādi šie apstākļi varētu būt?

Divas lietas šķiet esam neapstrīdamas. Proti, ekonomiskais spiediens no apakšas uz Maskavas valdību, un otrkārt revolūcijas pusotru paaudžu sociālās pārkārtošanās sekas, ar citiem vārdiem, jaunradīto noteicēju slāņu un grupu interešu tāda vai šāda aizstāvēšana un konkrētizēšana.

Šos abus motīvus bieži piemin šejienes laikraksti, ne pārāk skaidri precizējot minēto spiedienu apmērus un veidus. Tāda jautājuma nostādīšana labi saskan ar Marksa teoriju, kuŗā garīgās vērtības ir vienīgi sekas materiālajām.

Bet šī t. s. Krievijas speciālistu diagnoze nevar būt pilnīga. Klāt nāk, gan arī vēl materiālajā plāksnē, atomieroču sacensības baigais plīvurs, kuŗā ietīti mūsdienu starptautiskie sakari un atiecības; un nāk klāt vēl tas, ko vēsturē un politikā sauc par „nesveramām lietām" (imponderabilia), proti, attiecīgo tautu tā saucamais gars, dzīves izjūtas vai celtniecības veidi, vai kā nu to vēl gribētu nosaukt, un kas tik zīmīgi ietekmē un virza atsevišķo tautu gaitas.

Uzminēt vēstures ritmus — tā ir grūta un svarīga lieta. It sevišķi attiecībā uz Krieviju, ar tās neizmērojamo — kāds gudrinieks esot teicis katastrofisko — ģeogrāfiju un ar krievu tautas grūti aprēķināmo dabu un impulsīvi svārstīgo domāšanu. Šādu dabu var savaldīt — un tas ir viens no boļševiku varas noslēpumiem — varmācīgi uzspiestas elementāras dogmas. Bet nu tūri cilvēcīgs ir fakts, ka arī krieviem tas vienu labu dienu var apnikt, tā pavisam cilvēcīgi apnikt. Ir zīmes, kas rāda, ka Krievijas jaunatnei sāk pietikt Īsā kursa vai tagad varbūt rakstāmā Kollektīvā kursa gudrības.

Pārāk saprotama pasaulē nepaciešība pasteidzināt Krievijā jauniesāktos ritmus, propagandisku trikšļu slēptus, kā jau teicu. Uzmanīgi un atbildīgi vērtētāji brīdina publiku no pārsteigšanās (sal. pēdējo šīs nedēļas preses konferenci, kuŗu devis valsts sekretārs Dalless).

Arī mums, latviešiem, mūsu pašreizējā situācijā, nebūtu jāsteidzas ar savu nepaciešanu. Mums, tautisku līdzību lietojot, mazāk launa darīs remdena vira nekā pārāk kārsta. Atstāsim krieviem pašiem uzminēt viņu ritmus, vēl jo vairāk tādēļ, ka viņu gadījumā parasti cietie Franču revolūcijas piemēri maz ko līdz (termidors, bonapartisms u. t. l.). Mums ar lielu uzmanību jāvēro, kādos ūdeņos peld mūsu Baltijas problēma, kur ir mūsu draugi un kur mūsu — parasti apslēptie — ienaidnieki.

Jūs, kaŗavīri, jūs to zināt daudz labāk nekā es: kad pamazām tuvojas izšķirīgie brīži, tad divas lietas ir visnepieciešamākās:

1.) turēt kontrolē savus nervus,

2.) neļaut jūtām dominēt par prāta secinājumiem, neļaut emocijām apmiglot redzes loku.

Tas nav vienkārsi, bet izšķirīgie brīži, lūk, ir tādi brīži, kas cilvēku un tautu likteņus ievirza noteiktās gultnēs uz ilgāku laiku.

Boļševiki ar saviem draudiem nav mūs salauzuši, ar savu smaidu grimasēm nākt atpakaļ uz mūļo dzimteni viņi mūs nav spējuši apmānīt, tagad viņi mūs cenšas apmulsināt ar t. s. lielo korespondences brīvību. Mans pienākums, mans rūgts pienākums ir jums teikt: tautiešī, uzmanaities, jūs nezināt, kāds ir boļševiku spēles īstais gals — kur beidzas viņu iekšējās nepieciešamības motīvi un kur sākas viņu tieksmes sagraut emigrācijas pretestības spēkus.

Eiropā apmēram pirms 150 gadiem dzimusā nacionālisma, aktīvā un praktiskā nacionālisma karogi ar neatturamu spēku ceļas tagad Āzijā un Afrikā, tajos abos pārpalikušajos kontinentos, kuŗos vēl pirms nedaudziem gadu desmitiem pilnā spēkā bija koloniālisma idejas un izdarības. Lai pārlasām šai sakarā vēlreiz valsts sekretāra Dallesa runu pēc viņa atgriešanās no Tālo Austrumu ceļojuma.

Šis dzimušais un dzimstošais spēks ļaužu sirdīs novāks — agri vai vēlu — bez žēlastības visus šķēršļus, kas tam ceļsles pretim, tādēļ gudri valstsvīri to cenšas pie laika kanalizēt, ievadīt sev vēlamā virzienā. Arī Maskavas vīri labi sajūt šos pavasara vējus, un tādēļ viņu triki vairojas arī šai ziņā. Un kā lai tie nevairotos, kad tiešī Maskavas sarkanā imperija ir visplašāko kolonlālo valstu skaitā, kādu pazīst vēsture.

Man šķiet, esmu izteicies skaidri diezgan. Mēs, baltieši, esam izstaigājuši visdziļāko nāves ieleju. Mēs esam pastāvējuši. Un ja esām pastāvējuši, tad pastāvēsim arī uz priekšu, mūsu izturības, mūsu tautiskā lepnuma zīmē.

HAMMERŠĪLDS GŪST PANĀKUMUS

ROBEŽINCIDENTU MAZINĀŠANĀS ĒĢIPTES UN IZRAĒLAS STARPĀ PĒDĒJO DIENU LAIKĀ LIECINA, KA APVIENOTO NĀCIJU ĢENERĀLSEKRETĀRA MIERA MISIJAI VISMAZ UZ BRĪDI IR IZDEVIES MAZINĀT SASPĪLĒJUMU IZRAĒLAS UN ARABU VALSTU STARPĀ

Kairo. — Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram Hammeršīldam turpinot savu miera misiju Vidējos Austrumos, pēdējās nedēļās iedegusies kaŗa darbība Izraēlas un Ēģiptes starpā sāk norimt, un nedēļas nogale abu valstu pierobežā pagāju bez starpgadījumiem.

Rietumu diplomāti šai sakarībā paskaidro, ka saspīlējuma mazināšanās iemesli meklējami Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāra Hammeršīlda vizītē Vidējos Austrumos. Cik zināms, tad kā Ēģipte, tā Izraēla ģenerālsekretāram ir iesniegušas rakstveida solījumus, ka atturēsies no militārās varas lietošanas. Ēģipte bez tam vēl esot paziņojusi, ka visas tā sauktās „pašnāvnieku vienības", kas bija iefiltrējušās Izraēlā un terrorizēja Izraēlas iedzīvotājus, esot atsauktas. (Izraēlas valdība ziņo, ka pagājušā nedēļā ēģiptiešu terroristi Izraēlā nogalinājuši 14 un ievainojuši 32 personas). Solījumam atturēties no militārās varas lietošanas gan sekoja gaisa kauja Izraēlas un Ēģiptes lidmašīnu starpā, kur viena ēģiptiešu lidmašīna tika nogāzta; vēlāk abas puses apmainījās artilerijas šāviņiem Gazas apgabalā. Bet pēc tam, paskaidro pamiera pārraudzības komisija, pierobežā iestājās klusums, kuŗu līdz šim vēl nedz viena, nedz otra puse nav turējusi par vajadzīgu pārtraukt.

Visu pagājušās nedēļas nogali Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršīlds pavadīja Ēģiptē, inspicēdams Gazas apgabalu, apspriezdamies ar ārlietu ministru Favzi un ministru prezidentu Naseru, un tai pašā laikā uzturēdams nepārtrauktu kontaktu ar Izraēlas ministru prezidentu BenGurionu Telavīvā. Cik zināms, tad Izraēlas ministru prezidents tiek informēts par sarunu gaitu Kairo, un tiklīdz ēģiptiešī kādā punktā piekāpjas, Hammeršīlds to dara zināmu BenGurionam, vienlaicīgi gaidīdams arī pēdējā sadarbību.

Ja vien ģenerālsekretāra Hammeršīlda misijas darbība sekmējas arī turpmāk tādā pašā gaitā, kā tā sekmējusies pirmajā sarunu nedēļā, tad var gaidīt, ka Izraēlas un Ēģiptes starpā jau tuvākā laikā tiks radīts militārs vakums, kā to ieteicā Ēģiptes ministru prezidents Nasers. Saņemot pirmās ziņas, varēja spriest, ka Nasera plānā tika paredzēts atvilkt abu valstu armijas vienu kilometru no robežas. Vēlākā informācija tomēr liecina, ka runa gan vēl joprojām ir par vienu kilometru, bet ka šis kilometrs nozīmē demilitarizētās joslas platumu. No tā jāsaprot, ka katra puse savu kaŗaspēku no robežas atvilks tikai 500 metrus.

Neoficiālās ziņas liecina, ka Izraēlas ministru prezidents BenGurions Nasera plānam principā jau esot piekritis, bet galīgo atbildi došot, Hammeršīldam ierodoties Telavīvā. Pēc sarunām Ēģiptes galvaspilsētā Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs paredzējis izlidot uz savu galveno mītni Beirutā, Libānā, kur uztursies vismaz divas dienas, lai pēc tam turpinātu ceļu uz Izraēlu.

Apvienotās Nācijas Ņujorkā paziņojušas, ka, noslēdzoties ģenerālsekretāra Hammeršīlda miera misijai Vidējos Austrumos, ļoti iespējama drošības padomes pilnsapulce, kuŗā ģenerālsekretārs tiktu aicināts atreferēt par savu darbību, kā arī sniegt vispārēju pārskatu par Vidējo Austrumu politisko un militāro stāvokli. Pašreiz domā, ka drošības padomes pilnsapulce notiks Ženēvā un nevis Ņujorkā — lai izvairītos no Sav. Valstu prezidenta vēlēšanu kampaņas iespaidiem. Drošības padomes pilnsapulce paredzēta jau šī gada maija mēnesī.

ZEM MASKAVAS SMAIDIEM

Padomju Savienības ministru prezidents Bulgāņins un komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs izbraukuši uz Angliju, lai mītu Maļenkova iestaigātās smaidu tekas.

Maskavā. — „Mēs mīlam Angliju" kampaņai sasniedzot kulminācijas punktu, 14. aprīlī no Maskavas ar vilcienu uz Baltijas jūras piekrasti izbrauca Padomju Savienības ministru prezidents Bulgāņins un komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs. Maskavas stacijā atvadīdamies no Anglijas sūtniecības padomnieka, Chruščevs, nevarēja vien beigt runāt par Maļenkova trīs nedēļu ilgās vizītes pieredzējumiem Anglijā. Chruščevs izteicās, ka Maļenkovam Anglija esot patikusi tik ļoti, ka viņš gandrīz tur nolēmis arī palikt...

No Karaļaučiem (Kaļiņingradas) padomju valstsvīri ceļu uz Angliju turpinās ar kreiseri Ordžonkidze, paredzot gala mērķi sasniegt 18. aprīlī. Bulgāņins un Chruščevs Anglijā uzturēsies 10 dienas. Puse no šī laika tiks pavadīta sarunās ar Anglijas ministru prezidentu Īdenu, kamēr otras piecas dienas tiks atlicinātas Anglijas apskatei. Starp citu Bulgāņinam un Chruščevam paredzēta pieņemšana arī pie Anglijas karalienes Elizabetes II.

Bet nopūšot plāno smaidu puteklīšu kārtiņu, ko Maskava pēdējās nedēļās tik uzmanīgi centās noturēt uz savas politikas īstās sejas, paveras pavisam cita aina.

Labi apzinoties Rietumeiropas rūpniecības valstu dolaru nabadzību, Padomju Savienība tās mēģina ievilkt savos tīklos, piedāvājot rūpniecībai nepieciešamās jēlvielas, jo sevišķi naftu un akmeņogles. Nav izslēgts, ka padomju piedāvājums ir viens no iemesliem kuŗu dēļ Irākas karalis Feizals šī gada jūlijā paredzējis apmeklēt Angliju. Iraka ir ne tikvien viena no bagātākajām Vidējo Austrumu naftas valstīm, bet pašreiz arī vienīgais Rietumu sabiedrotais arabu pasaulē. Anglijas šaimniecība ir pilnīgi atkarīga no Irakas naftas.

Daudz lielāku aktīvitāti nekā Eiropā komūnisti pašreiz izrāda Vidējos Austrumos un Dienvidāzijā. Ar Padomju Savienības starpniecību komūnistu Ķīna ir uzsākusi tirdzniecīskus darījumus ar Ēģipti. Ēģiptes kokvilna tiks apmainīta pret Ķīnas ēdamām eļļām un tēraudu. Un no kurienes nāk Ķīnas tērauds? Taču no Padomju Savienības. Krievi Ēģiptei piedāvā atomspēkstaciju, par ko pēdējā maksās ar kokvilnu. Rumānija un Padomju Savienība gatavojas apmainīt naftu pret Ēģiptes kokvilnu, t. i., Maskava pārdos rumāņu naftu un paturēs Ēģiptes kokvilnu. Līdzīgā kārtā arī pret Ēģiptes kokvilnu krievi paredzējuši atbrīvot Bulgāriju no tabakas, siera un kokmateriāliem.

Indija tuvākā laikā uzsāks ilgtermiņa darījumus ar Poliju, apmainot savu dzelzsrūdu un tēju pret poļu mašīnām.

Šai sakarībā interesanti atzīmēt, ka Indija transporta grūtības cer atrisināt, uzsākot tiešu tirdzniecības kuģu ceļu starp Indiju un Pad. Savienības Melnās jūras ostām.

Savu technisko palīdzību Vidējos Austrumos un Dienvidāzijā Padomju Savienība tagad piedāvā paņēmieniem, kam aizdomīga līdzība ar kapitālistu reklāmu. Proti, ceļojošas padomju technisko lietpratēju misijas „pienāk mājās" un bez maksas un bez jebkādām tālākām saistībām izkalkulē, kur un kas nepieciešams, un kādus brīnumus krievu inženieri, technīķi un materiāli katrā vietā spētu paštrādāt. Ejot no „mājas uz māju," šie „aģenti" jau ir paspējuši apstaigāt Indiju, Afganistanu, Sīriju, Libānu un Ēģipti. Līdz šim ņēmēju nav trūcis, un komūnistiem ir iemesls cerēt, ka tie radīsies arī citās valstīs.

STAĻINA UPURU REHABILITĀCIJA PADOMJU SAVIENĪBĀ

Padomju vēsturniekiem jauni uzdevumi

Maskavā. — Padomju Savienībā uzsākta Staļina režīma upuru rehabilitēšana. Padomju žurnāls Vēstures jautājumi, savās slejās iztirzājot Staļina varmācības, paskaidro, ka tagad ir pienācis laiks, kad padomju vēsturniekiem jāsāk nodarboties ar patiesu vēsturisku faktu restaurāciju.

Šai sakarā žurnāls min lielāku skaitu personu, kas kritušas par upuri Staļina režīmam, bet, kas patiesībā bijušas nevainīgas un tagad oficiāli par tādām arī atzītas. Nevainīgi notiesāto starpā žurnāls konkrēti min astoņu kādreiz augstu stāvošu krievu vārdus un ar nožēlošanu paziņo, ka no šiem dzīvs palicis tikai viens — Andrejs Bubnovs, ievērojams pilsoņu kaŗa dalībnieks un vēlāk izglītības komisārs. Bubnovs apcietināts 1937. gadā un izsūtīts trimdā, bet tagad patiesībai noskaidrojoties, viņš atbrīvots, viņam atjaunotas pilsoņa tiesības un viņš atgriezies Maskavā.

Bet lielais vairums nepatiesi apvainoto uz Maskavu nekad vairs neatgriezīsies. To starpā žurnāls min maršalu Vasiliju Blūcheru, kas pazuda trīsdesmito gadu tīrīšanās. Divdesmitajos gados, zem ģenerāļa Galena vārda, Blūchers bija Čangkaišeka militārais padomnieks, vēlāk komandēja Padomju Savienības bruņotos spēkus Tālajos Austrumos. 1937. gada jūnijā Blūchers bija viens no tiem, kas notiesāja uz nāvi maršalu Tuchačevski. 1938. gadā nozuda Blūchers pats. „Vēstures jautājumos" uzsvērts, ka maršalam Blūcheram un citiem bez vainas notiesātiem padomju virsniekiem bijusi ievērojama loma sarkanarmijas izveidošanā un stiprināšanā.

Staļina represijas un apvainojumi, ka Padomju Savienībā pastāv pretvalstiskas grupas, bijuši pilnīgi bez jebkāda pamata un nodarījuši lielu postu komūnistu partijai un visai padomju valstij. Jo sevišķi tas sakāms par 1937. gadu, kad Padomju Savienība piedzīvoja Staļina ilelās tīrīšanas kulminācijas punktu.

Bez jau minētajiem māršala Blūchera un izglītības komisāra Bubnova, žurnāls sevišķu uzmanību veltī vēl vairākiem citiem Staļina upuriem. Nevainīgs bijis Antonovs-Ovsejenko, kas revolūcijas laikā vadījis Petrogradas Ziemas pils sturmēšanu. Ovsejenko starp citu personīgi rehabilitēja ministru prezidenta vietnieks Mikojans, Padomju Savienības komūnistu partijas 20. kongresa laikā. Tāpat bez vainas bijis arī Jans Gamarniks, kaŗa un flotes vicekomisārs, kuŗš, no apcietināšanas baidīdamies, izdarīja pašnāvību 1937. g. un kuŗu Staļins vēlāk apvainojis par Trocka atbalstītāju. Seko Aleksandrs Jegorovs, sarkanarmijas stāba prnieks, kuŗam nāves sods tika izpildīts 1937. gadā, M. S. Kedrovs, kuŗa nāvē 1953. gadā tika apvainots Lavrentijs Berija. Mozes Rukchimovičs, viens no Padomju Savienības aizsardzības rūpniecības vadītājiem, arī pazuda 1937. gada tīrīšanās.

„Vēstures jautājumi" atzīst, ka Staļina rīcība nav bijusi legāla un ka viņš ir lauzis partijas demokrātijas principus, radīdams nopietnu atpalikšanu dažādās rūpniecības nozarēs un lauksaimniecībā.

ĢEN. GRŪNTERS ATKĀPIES

SAV. VALSTU PREZIDENTS EIZENHAUERS IZRAUGA AVIĀCIJAS ĢENERĀĻI NORSTADU ZIEMEĻATLANTIJAS ORGANIZĀCIJAS BRUŅOTO SPĒKU VIRSPAVĒLNIEKA AMATAM EIROPĀ

Vašingtonā. — Uz paša vēlēšanos šī gada beigās no Sav. Valstu armijas aktīvo rindām paredzējis izstāties Ziemeļatlantijas organizācijas bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā, ģen. Alfreds Grūnters. Sav. Valstu prezidents Eizenhauers darījis zināmu, ka aizejošā ģen. Grūntera vietā nāks aviācijas ģenerālis Lauris Norstads. Ģen. Norstads būs pēc kārtas ceturtais Ziemeļatlantijas organizācijas virspavēlnieks Eiropā. Kā zināms, minētās organizācijas bruņotos spēkus organizēja un pirmais šo spēku virspavēlniecību uzņēmās ģen. Eizenhauers; viņu aizstāja ģen. Ridžvejs, kuŗu savukārt nomainīja pašreiz amatā esošais ģen. Grūnters.

8. aprīlī Toronto Rīgas skautu vienības pr-ks vad. M. Strīpnieks pasniedza Tērvetes vien. pr-kam vad. A. Budrēvicam ādā iestrādātu skautu solījuma tekstu.

Foto V. Treimanis

SKAUTU SVĒTKI

Lielā skautu patrona Sv. Juŗa dienas dievkalpojums notiks svētdien, 22. aprīlī, plkst. 11 Sv. Andreja baznīcā, kuŗā ienesīs Kanadas jendas skautu karogus. Pēc dievkalpojuma augšējā baznīcas zālē notiks skautu vienību skate, kuŗu pieņems Jendas pr-ks v. J. Treimanis. Tiem skautiem, kuŗi izturējuši vajadzīgos pārbaudījumus, izsniegs saktu apliecības, bet vienībām sekmīgas 1945./1955. gada darbības apliecības.

Turpat varēs noskatīties, kā skauti demonstrēs savas mākas, pie kam skautus vadīs skautu inspekt. v. S. Leimanis, bet mazskautus mazskautu inspekt. v. E. Ozols. Mazskautiem it kā vajadzēšot, lietojot attiecīgu materiālu, pagatav t savus kokus.

Visi-tautiešī mīļi ielūgti un gaidīti kuplā skaitā, lai attiecīgi varētu novērtēt mūsu zēnu dažādās mākas.

‚Atbruņošanās' jeb kuŗš kuŗu piemānīs

Vašingtonā. — „Atbruņošanās tagad ir kļuvusi par modes klēdzienu," raksta amerikāņu redaktors Dāvids Lorences. „Pašreiz ir modē visu ko darīt vienīgi miera labā. Katra valsts, kas skaļi nekliedz par atbruņošanos, riskē nokļūt kaŗa kūdītāju sarakstā. Līdz ar to atbruņošanās sarunas nav nekas vairāk kā vienīgi pašaizsargāšanās manevrs propagandas kaŗā."

Arī oficiālās Sav. Valstu iestādes atzīst, ka atbruņošanās sarunām turpinoties, bruņošanās sacensība Rietumu un Austrumu starpā šodien ir sasniegusi jaunus augstumus. Runājot par saviem pēdējiem sasniegumiem, amerikāņi atzīst, ka Korejas kaŗš un tur lietotie ieroči jau pieder pagātnei. Aviācijas attīstībā šīsdienas jaunākie ražojumi stāv tikpat tālu no Otrā pasaules kaŗa lidaparātiem, kā pēdējie, salīdzinot ar brāļu Raitu sākuma dienām. Daži piemēri: amerikāņu Snark, bezpilota raķešlidmašīna, spējīga pārvadāt ūtombumbu, jau lido 2000 jūdžu tālu; Aviācijā esošās lidmašīnas tagad sāk aizstāt lidaparāti, kas lido ātrāk par skaņu. Par savu lieliskāko ražojumu iznīcinātāju klasē amerikāņi atzīst savu jauno F-104, kas esot ātrākais iznīcinātājs pasaulē. Arī kaŗa flotei ir jauns iznīcinātājs Crusader, kas ne tikvien spējot sasniegt pāri par 1000 jūdžu stundas ātrumu, bet spējot arī operēt no lidmašīnu babes kuģiem.

Ar atomenerģiju dzīta zemūdene vairs nav nekāds jaunums. Nupat amerikāņi uzsākuši ceturtās šādas zemūdenes būvi. Uzsākti priekšdarbi arī ar atomenerģiju dzīta lidmašīnu bazes kuģa un ar atomenerģiju dzītas lidmašīnas ražošanai.

Atbildot neseniem Padomju Savienības atomieroču izmēģinājumiem Sibirijā, Sav. Valstis tuvākā laikā paredzējušas izmēģināt ūdeņražbumbas Klusajā okeānā. Vismaz atomattīstības laukā, apgalvo amerikāņu lietpratēji, Padomju Savienība atrodas vēl tālu aiz Sav. Valstīm.

Un atbruņošanās sarunas joprojām klibo tālāk.

Izraēla iepērk lidmašīnas Francijā

Sav. Valstis klusībā atbalstot kaŗa materiālu piegādi Izraēlai. Izraēla gatavojas iepirkt lidmašīnas arī Kanadā.

Vašingtonā. — Sav. Valstu ārlietu ministrija paskaidro, ka pēdējā laikā Izraēla saņēmusi no Francijas astoņus Mystère IV tipa strūkliznīcinātājus un drīzumā saņemšot vēl četrus. Šie Francijā ražotie lidaparāti īstenībā ir domāti Ziemeļatlantijas organizācijā ietilpstošām valstīm, un to ražošanu financē Sav. Valstis, izdarot pasūtinājumus franču fabrikās.

Izraēla darījusi zināmu, ka bez Francijā iepirktiem iznīcinātājiem tai būtu nepieciešamas vēl vismaz 60 modernas lidmašīnas, lai varētu sākt runāt par vienlīdzību aviācijā ar Ēģipti. Tā kā tieša palīdzība no Sav. Valstīm nav gaidāma, tad Izraēla ir griezusies pie Kanadas valdības ar lūgumu atļaut iegādāties Kanadā ražotos F-86 strūkliznīcinātājus. Sākumā Izraēla esot gribējusi 20, bet tagad prasot 36 Kanadas lidmašīnas. Lai gan Kanadas valdība šai jautājumā savu galīgo atbildi vēl nav devusi, Izraēlai ir iemesls cerēt, ka atbilde būs pozitīva. Iemesls — izrādās, kamēr Savienotās Valstis atklātībā pretojas kaŗa materiālu piegādei, aiz muguras amerikāņi tomēr šādu piegādi atbalstot — gan neuzņemoties nekādu politisku atbildību par sekām.

VAI BALTIJAS VALSTIS KĻŪS SATELĪTI?

Zviedru laikraksts Stockholms Tidningen sniedz sensācionālu ziņu, ka Maskava gatavojoties dot Baltijas valstīm lielāku patstāvību, pārvēršot tās satelītu valstīs, kādas ir Polija, Čehoslovakija un citas. Baltijas valstis tādā gadījumā vairs nebūtu Padomju Savienības sastāvdaļa, bet kļūtu vismaz nomināli neatkarīgas valstis. Laikraksts aizrāda, ka šādu informāciju tas ieguvis no ticamiem avotiem. Līdzīgas ziņas parādījušās vairākos zviedru un somu laikrakstos.

Baltiešu aprindas Zviedrijā netic šādai iespējamībai un domā, ka komūnisti safabricējuši šo informāciju un palaiduši kā mēģinājuma balonu, lai novērotu, kā uz to reaģēs Rietumi.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS

ASIMILĒŠANĀS KAVĒKĻI

P. Dreimanis.

Iecelotāji svešās zemēs diezgan lielā skaitā asimilējoties. Viņi piesavinoties attiecīgās valsts valodu, tērpu īpatnības, savdabīgos ēdienus, jaunus laika kavēkļus, ērtus satiksmes līdzekļus un daudzas citas vietējās paražas. Bet valoda un paražas ir tikai cilvēka pārdzīvojumu izteiksmes līdzekļi, ko citi var vērot. Paši pārdzīvojumi viņiem nav pieejami. Par tiem iespējams spriest tikai pēc ārējiem izteiksmes veidiem un pie tam tādiem, pie kuriem pieraduši kā pārdzīvotāji, tā arī to novērotāji.

Parasti vienas tautas locekļiem ir līdzīgi pārdzīvojumu izteiksmes veidi, kas gadu simteņos ir veidojušies viņu dzimtenes dabas, lokālās vides, vēsturisko notikumu un citu iespaidu ietekmē. Tāpēc katrai tautai tie ir tādi, kuŗus citu tautu locekļi ne vienmēr var atšifrēt. Ziemeļnieku piedzīvojumi, saistīti ar nopietnām grūtībām un ilgstošu piespiešanos, bet tanī pašā laikā arī disciplinējoši, protams, izraisa citas psihiskās norises un to izteiksmes veidus nekā siltākā klimatā diezgan ātri un bez sevišķas piepūles sasniegtā labklājība, kas at ļauj dažādas ērtības, gandrīz ik dienas viesošanos pie kaimiņiem, vieglu izklaidēšanos ar smaidu uz lūpām u. c.

Lai pārņemtu citas, svešas tautas valodu un paražas, jāiepazīstas ar tās piedzīvojumiem iepriekšējos gadu simteņos un jānonāk kontaktā ar viņas gara pasauli. Bez minētiem priekšnosacījumiem šīs tautas pārdzīvojumu izteiksmes veidi iecelotājiem ir bez pamata. Tad tiem nav atbilstošo pārdzīvojumu, bet tikai dažādas ārēji uztvertās kustības un rīcības veidi. Vispārī kādas svešas tautas tradīcijas nevar uzvilkt kā kādu jaunu tērpu. Vajadzīgs ilgāks laiks un bieži vien pat vairākas paaudzes, lai ieaugtu kādā citā tautā ar tās tradīcijām un visu kultūru, jo to, kas veidojies šīs tautas rakstura gadu simteņos, nav iespējams piesavināties dažos gados. Viņas pilsoņu bērni, kas saņēmuši no saviem senčiem dotumu veidā zināmu mantojumu un aug tai pašā vidē, spēj apmēram 20 bērnības un jaunības gados ieaugt savas tautas kultūrā. Pieaugušiem iecelotājiem šie mācīšanās gadi jau ir garām. Tanīs viņi ir ieaugušī citā, savā tautā, piesavinoties tās kultūru, ko neviens cilvēks nespēj izdzēst no savas apziņas.

Tāpēc domas par vieglu attelkšanos no savas tautas un tās kultūras nav pamatotas, tāpat kā nepietiek, kā jau alzrādīts, ar vienkāršu gribēšanu, lai pārietu citā tautā un piesavinātos tās kultūru. Visbiežāk gan ir tā, ka personas, kas īsā laikā cenšas mainīt tautību, ir bez tās un ir zaudējušas katru kultūru, jo tā allaž ir nacionāla. Kas cenšas atraisīties no savas tautas, tā gara pasaulē parasti iestājas zināms tukšums, kas cilvēkam diezgan bīstams.

Citāds stāvoklis ir bērniem, kas dzimuši ārpus savu vecāku dzimtenes. Viņu iedzimtie dotumi attīstās svešā vidē. Vienīgi māte un vispārī ģimene var veicināt šo bērnu attīstību ar viņu dabai atbilstošākiem saturiem, tādiem datiem, kas iedzimtības dēļ ērti iekļaujas viņu apziņā un viegli veido tās pārveidošanos jeb garīgo attīstību. Tad svešie audzināšanas faktori uzdurās uz dabisko pretestību, kas var aizkavēt jaunās audzes asimilēšanos. Divu ārējo audzināšanas faktoru sadursmē parasti uzvar tas, kuŗu atbalsta iedzimtie dotumi jeb attiecīgās personas iekšējās snaudošās spējas. To modināšanā, bez šaubām, priekšrocība ir tam, kas radniecīgs šīm spējām, veidojies viņu vecāku un vispāri senču dzimtenē.

Tātad bērnu asimilēšanās arī nav pati par sevi neizbēgama. Iedzimtie dotumi var aizkavēt, ja vien ģimene sniedz to attīstībai atbilstošu vielu, ko var papildināt un pastiprināt nacionālās papildskolas un visa tautiešu sabiedrība ar savu uzvedību, sarīkojumiem mākslu un vispārī nacionālo kultūru.

Ievērojot aprādīto, jāatzīst ka asimilēšanās process nenorisinās tik viegli un vienkārši, kā parasts domāt. Mūsu dienu jauniecelotāji svešajās zemēs vēl ir personīgā un kultūrālā kontaktā ar tautiešiem; viņu apziņā bieži vien arī pazib atmiņas par dzimtenes dabu, dzīves veidu un personiskiem piedzīvojumiem tanī. Tāpēc tagad vēl neviens emigrants nevar zināt, ko viņš pārdzīvos, kad visi minētie sakari pārtrūks. Sakarā ar to jauniecelotājiem vēl nevar būt skaidrības par tautības maiņu un tās sekām, protams, ne materiālajā, bet garīgajā plāksnē.

IR SALIS UN SILIS VĒL TRAKĀK

PIEZĪMES PAR PAGĀJUŠO EIROPAS BARGO ZIEMU UN SENU CHRONISTU STĀSTI

Aizvadītā ziema Eiropā pagāja ar ilgi nepiedzīvotu salu, kas caurmērā pārsniedzis visus līdz šim reģistrētos salu rekordus, arī 1928./29. gada ziemā. Vidus- un Rietumeiropas meteoroloģi saka, ka tik barga ziema neesot bijusi vismaz 200 gadu, kopš sāka temperatūru reģistrēt. Spānijā bojā gājusi lielākā daļa šī gada apelsīnu ražas, kas spāņu saimniecībai nozīmē smagu triecienu. Valdība pat aizliegusi publicēt ziemas sala postījumu apmērus. Franču Nicā izsaluši lieli puķu apstādījumi, un puķu cenas tur šinī pavasarī sakāpušas reibinošos augstumos. Visā Eiropā no sala ir cietuši arī augļu koki, un Rietumvācijas lauksaimnieki domā, ka sals būs izpostījis arī ziemāju sējumus. Tā kā daudzās vietās marta beigās pērkons ducināja vēl pilnīgi melnos kokos, tad visiņi pareģo Eiropai bada vasaru.

Pagājušajā ziemā Eiropā ir nosaluši arī vairāki simti cilvēku, un gudrinieki visas sala briesmas piedēvē vai nu saules planķumiem vai atombumbu sajauktajam gaisam. Šķiet, ka atombumbas tomēr vainojamas vismazāk, jo arī vecās chronikās, kuŗas rakstītas tajos laikos, kad arī šaujamo pulveri pat ķīnieši vēl laikam lietoja tikai uguņošanai, lasāms par vēl dīvainākiem gada laikiem. Tā Heidelbergas priekšpilsētas Handšūheimas mācītāja J. P. Kaizera 1731. gadā sakopotajā un izdotajā chroniku grāmatā lasāms nezināma chronista raksts, ka 1124./25. gada ziemā ap Nekaru un Reinu bijis tik auksts, ka no debesīm kritušī ne vien nosaluši putni, bet pat zušiem ūdenī kļuvis par saltu. Tie no saltā ūdens mukuši pa izcirstajiem āliņģiem uz siena gubiņām vai gubeņiem, lai sasildītos, bet, sienā ierakušies, tie tik un tā nosaluši. Chronists stāsta, ka tajā ziemā nosaluši ne vien daudzi lopi, bet pēc viņa vērtējuma salā galu dabūjuši vismaz trešdaļa cilvēku.

Par bargām ziemām, kas, liekas, ir pārspējušas pagājušo, senās chronikas zina stāstīt arī par 1293., 1310. un 1399. gadu, bet senie chronisti apraksta arī ļoti siltas ziemas. Tā 1185./86. gada ziemā ap plašiem Donavas augšteces apgabaliem Jaungada dienā bijis tik silts, ka sākuši ziedēt augļu koki, februārī bijuši jau lieli āboli, un maijā sākta augļu novākšana un labības pļaušana. Tikpat silta bijusi 1285. gada ziema, kad februārī bijušas jau sārtas zemenes, bet maijā uzsnidzis pirmais sniegs. Viss nosalis, bet drīz siltajā saulē atkal sazaļojis, tā ka rudenī vākta itin laba raža. Tajā rudenī laudis par 1 feniņu pirkuši 14 olas. Arī 1609. g. un 1625 gadā ap Reinu Meteņu laikā ziedējuši koki un sārtojušās zemenes. Un atombumbas gaisu toreiz taču nebija sajaukušas...

LATVIEŠU RAIDĪJUMU NOZĪME

No kr.: raidījumu vad. S. Lambergs, G. Straumēns un M. Kreijs

Latviešu radio raidījumu pusstunda ir jaunākais nozīmīgākais ieguvums Bostonas latviešu nacionālās kultūras dzīvē, kas tūlīt ieguva tautiešu atzinīgu novērtējumu. Pati iepriecinošākā ziņa no nacionālā viedokļa par latviešu raidījumiem ir tā, ka latviešu bērni, dzirdot amerikāņu radiofonā latviešu valodu, sāk citādi domāt un uztvert pašu latviešu valodu, nekaunas vairs runāt latviešu valodā amerikāņu bērnu klātienē, par ko jo sevišķi priecājas bērnu vecāki un skolotāji.

Šo ilgi gaidīto pasākumu veikuši divi latviešu jaunekļi vienīgi ar savām zināšanām, interesi un neatlaidību. Tie ir — režisora Kārļa Veica vadītā Jaunatnes teātŗa aktieŗi Silvestrs Lambergs un Gunārs Straumēns.

Gan mācītājs Osvalds Blūmītis 1951. g. noorganizēja latviešu radio pusstundu Kvinzijas raidītājā ar pazīstamā amerikāņu rūpnieka Howarda Džonsona financiālu atbalstu, bet, diemžēl, pēc kāda laika pašu latviešu nesaticības dēļ Howards Džonsons atbalstu atrāva, un latviešu raidījumi apklusa.

Tagadējā latviešu radio pusstunda dibināta nevis uz kāda labvēļa labdarību, bet uz saimnieciskās uzņēmības pamata. Apmeklējot pazīstamo radio un televīzijas raidījumu skolu, Silvestrs Lambergs iecerēja īstenot divi radio programmas — vienu latviešiem, otru amerikāņiem uz tīri saimnieciskās intereses pamatiem, ko arī skolas vadība atzina par vienīgi drošo ceļu Amerikā.

WBOS ir pati lielākā raidstacija Jaunanglijā, kas raida internacionālu programmu svešvalodās. Speciālās izglītības diploms un firmu sludinājumi tad arī pavēra durvis abu jauniešu iecerētai latviešu radio pusstundai, ko viņi nodomājuši pārvērst par latviešu stundu ne tikai reizi, bet vairākas reizes nedēļā.

Lai tas varētu notikt, raidījumu vadītāji jau sākumā paziņoja, ka viņu pasākums kalpos tikai latviešu kultūras, gara mantu, latviešu valodas un objektīvas vietējas informācijas paušanai, nesaistoties ne ar vienu organizāciju vai pat kādu politisku novirzienu.

Ar šādu skaidru un nacionālu nostāju, latviešu radio pusstunda ieguvusi visu Bostonas latviešu organizāciju atbalstu. Pašai raidījumu programmai ir piešķirta idejiska nozīme un mākslinieciska noskaņa — līdz šim ir bijuši raidījumi — Kalpakam un viņa varoņiem, Fricim Bārdam, Klusai nedēļai, Jaunības priekam un sirdīm, kas nekad nenoveco u. t. t. Tas klausītājiem patīk.

WBOS stacijas vadība saka, ka latviešu radio pusstunda ir tehniski laba, bet domā, protams, no amerikāniskā viedokļa, ka nopietnā koŗu un simfoniskā mūzika nevarēs ilgi saistīt klausītājus, un tādēļ ieteic jautru mūziku un tautas dziesmas.

Latviešu klausītāju vairākums, kam labpaticies izteikt savas domas, turpretī, vēlas taisni latviešu koŗu dziesmas, solo dziesmas un simfonisko mūziku. Bet starp jauniešiem ir arī tādi, kas labāk vēlētos amerikāņa ieteikto programmu. Kāds jaunietis, noklausījies Hertas Lūses iedziedāto Svešumā klīstot, teicis, ka viņš nesaprot šādu dziesmu par klīšanu svešumā.

Kāds cits klausītājs apsveica jauno pasākumu, bet nožēloja, ka nav tā, kā reiz bija Rīgas radiofonā: nav Rīgas radiofona pieteicēja balss, ko viņš dzirdot vēl tagad; traucējot sludinājumi; vēlas vēl augstvērtīgāku mūziku.

Latviešu radio pusstundu klausās arī Bostonas veclatvieši. Kāds no viņiem piesūtīja sarkano Amerikas Latvieti un lūdza nolasīt rakstu, kur šī sarkanā lapa oponē kādam rakstam Laikā par strādniekiem, nama iegūšanu DV īpašumā. Šo rakstu, protams, nenolasīja, jo tur tiek pausti Latvijai un latviešu tautai naidīgi uzskati.

Bet latviešu raidījumu jau sākuši klausīties arī amerikāņi paši, kam iepatikusies latviešu dziesma un mūzika. Viņi raksta, ka latviešu mūzikai ir savs īpatns stils — ļoti melodisks, melancholisks, sentimentāls, kas saista un patīk. Tādā kārtā latviešu raidījumi iegūst arī nozīmi kā latviešu mūzikas popularizētāji amerikāņos.

Čikāgas latviešu radio raidījumu vadītājs K. Dzirkalis apsolījis bostoniešiem katru iespējamo atbalstu un plašu apmaiņu. Varbūt te ir iedīglis nākotnes latviešu radio raidījumu saskaņošanai un apvienošanai kādā latviešu radio raidījumu sabiedrībā, kam var būt liela nozīme trimdā. Bostoniešiem raksta no Kanadas, ka tur arī mēģināts noorganizēt regulārus latviešu raidījumus, bet nesot paveicies; tagad viņi interesējas, kā bostonieši to ir izdarījuši, lai tad mēģinātu vēlreiz Kanadā tikt pie latviešu raidījumiem.

Šī raksta nolūks ir arī pamudināt tautiešus noorganizēt uz saimnieciskas bāzes radio raidījumus latviešu valodā katrā lielākā latviešu centrā un ierosināt pārdomas par atsevišķo latviešu radio raidījumu kopu apvienošanu vienā latviešu radio un televīzijas raidījumu sabiedrībā, kas ļautu noorganizēt augstvērtīgas raidījumu programmas, dotu tehniskus un idejiskus padomus, no kāda pasākuma var nākotnē, trimdai ieilgstot, izveidoties pašu latviešu radio stacija. Vienpratībā mazas lietas izaug par lielām lietām.

V. K.

GATAVOJAS ALA'S NĀKOŠAJAM KONGRESAM

Amerikas latviešu apvienības centrālā valde sanāks uz sēdi 21. aprīlī Ņujorkā, lai pieņemtu 1955./56. gada darbības pārskatu un 1956./57. darbības gada budžeta projektu. Šī būs pēdējā valdes sēde pirms ALAs kongresa, kas notiks 4., 5. un 6. maijā Indiānāpolē.

KANADAS PRESES KOPAI JAUNA VALDE

LPB Kanadas kopas valdes un revīzijas komisijas vēlēšanās, kas notika pa pastu, šogad piedalījušies 28 vēlētāji, lielākais skaits, kāds līdz šim pieredzēts.

Valdes locekļu amatiem bija uzstādīti 7 kandidāti, bet jāievēl 5, un revīzijas komisijā no 4 kandidātiem jāievēl 3.

Kopas vēlēšanu komisija iesūtīto balsu skaitīšanu izdarīja 11. aprīlī, pie kam konstatēja, ka valdē ar balsu vairākumu ievēlēti sādi kandidāti: B. Šenkēviča (23 b.), Dr. H. Tichovskis (21), J. Deksnis (17), A. Stašāns (17) un I. Gubiņa (16). Revīzijas komisijā ievēlēti: V. Upeslācis (23 b.) P. Plīsis (18) un K. Sīdars (15).

LEĢIONA ATCERE MEMINGENĀ

18. martā Memingenas latviešu komitejā kopīgi ar LKIA nodaļu rīkoja latviešu leģiona atceres vakaru, kuŗu ievadīja karoga ieneša na un kom. priekšs. E. Alaiņa uzruna. Sekoja LKIA nod. valdes priekšs. K. Meldera referāts un skaužu un papildskolas audz. deklamācijas. Atskaņoja arī T. Reitera koŗa iedziedātās skaņu plates. Vakars bija kupli apmeklēts.

ZIEDOJUMI ZIEMASSVĒTKOS

Latviešu kaŗa invalīdu apvienības valdes un revīzijas komisijas kopsēde notika ferbuārī Lībekā un tajā piedalījās valdes locekļi P. Začs, K. Štamers, M. Rubenis, V. Šulcs, revīzijas komisijas pr-sēdis M. Nelsons un Lībekas nodaļas valdes priekšsēdis O. Mendiāns.

Ziemassvētku ziedojumu vākšanas akcijā ziedojumos ieņemts DM 5.767,68 un 100 Care saiņi. Apvienības biedriem svētku veltēs izmaksāts DM3654,-. Kopsēdē nolēma izteikt sirsnīgu pateicību visiem ziedotājiem — sabiedriskiem darbiniekiem, garīdzniekiem, organizācijām, draudzēm, korporācijām un ikvienam tautietim, kas atcerējušies kaŗa invalīdus Ziemassvētkos.

Ziedojumi nosūtāmi LKIA kasierim M. Rubenim, Hamburg — Lurup, Langbargheide 57 e vai iemaksājami LKIA Postschekkonto Hamburg Nr. 204 401. Daļa ziedojumu sarakstu vēl nav saņemta atpakaļ, tāpēc lūgums tos nosūtīt pēc iespējas ātrī apvienībai.

Kopsēdē uzņēma arī jaunus biedrus un pārrunāja dažādus organizācijas jautājumus, dažādos jautājumos starp citu skaŗot arī DV RV delģātu pilnsapulces norisi. Kategoriski noraidīja pret LKIA vērstos pārmetumus un apvainojumus, konstatējot, ka tie nekādā gadījumā nesaietas ar patiesību.

Valdis Straume

KANADĀ

TORONTO

● Inženieŗu un tehniķu kopas vadītājs A. Arājs informē, ka kopai ir ienākuši vairāki darba piedāvājumi inženieŗiem un tehniskiem zīmētājiem: civīlajā, architektūras, mēchanikas, elektriskajā, ķīmiskajā un raktuvju nozarēs.

Interesenti, kas meklē vai vēlētos mainīt darbu, var tuvāk informēties pie inž. A. Arāja: 33 Wells St., Toronto, tel. LE 6-5019.

● Tālāk A. Arājs paskaidro, ka nākošajā kopas sanāksmē, piektdien, 20. aprīlī, plkst. 8 vakarā, 198 Osler St. lūgti ierasties visi inženieŗtechniskie darbinieki, arī tie, kas nav kopas dalībnieki, jo sanāksme būs veltīta galvenokārt turpmākās darbības nospraušanai. Kopa atzīst, ka arī visi latvieši, kas tagad strādā par tehniskiem zīmētājiem, varētu organizēties pie Inženieŗu un tehniķu kopas.

● Mednieku un meķšķernieku kluba kārtējā sanāksmē bija ierašušies arī divi Kanadas Mežu departamenta pārstāvji, Ontario medību inspektors Sitvels ar savu palīgu Stabingu. Viesi izrādīja divas filmas par eskimosu dzīvi, vienu par medībām, vienu par mežu ugunsgrēkiem un vienu par lidaku kersānu. Pēdējā ieguva visilielāko mūsu meķšķernieku atsaucību.

Starpbrīdī inspektors Sitvels pastāstīja par speciālskām īpatnībām Ontario medību un meķšķerēšanas noteikumos un par visbiežāk izdarītiem pārkāpumiem. Medību un meķšķerēšanas noteikumi Ontario provincē pirmo reizi izdoti 1868. gadā, ar sīkākiem pārgrozījumiem un papildinājumiem 1884., 1896. un 1952. gadā. Šinī gadā paredzēta plašāka šo noteikumu revīzija, un abi mežu departamenta darbinieki lūdz arī latviešu mednieku un meķšķerniekus nākt ar saviem ierosinājumiem.

Šai pašā reizē klubs pasniedz savam simtajam biedram — Rozenbergam — medību jostu ar ierakstu. Pavisam klubam pašreiz ir 102 biedri.

Vakara saviesīgā daļa ieilga pie Kristapsona desiņām, Pavasara kliņģeriem un Molsona alus.

● Latviešu sporta apvienība Kanadā aicina visus bērnu un jauniešu vecākus svētdien, 22. aprīlī precīzi plkst. 12.30, sv. Andreja baznīcas apakšējā mazajā zālē uz Sidrabenes bērnu vasaras nometnes vecāku sapulci.

Sapulcē lūgti ierasties kā pagājušās, tā arī nākošās vasaras nometņotāju vecāki, tāpat arī ikviens interesents un nometnes draugs — pilnīgi nesaistošai informācijai un nometnei nozīmīgām pārrunām. Sapulces darba kārtībā: 1. Informācija par nākošās vasaras nometni. 2) Dažādi jautājumi, pārrunās un ierosinājumi. Rīkotāji sagaida, ka vecāki sapratīs šīs sapulces nozīmīgumu un ieradīsies jo kuplā skaitā.

VINDZORA

● Vindzoras Latviešu biedrība rīko 21. aprīlī plkst. 7.00 vakarā, Italiešu zālē, 750 Eri St. E. Jurģu balli. Būs dejas, rotaļas, loterija un bufete. Bez tam pārsteiguma balvas — brīvlotorija ar diviem laimestiem no O' Keefe's alusdarītavas. Ieeja pret ziedojumiem, sākot ar $1,- no personas.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

LASĪTĀJU VĒSTULES

AR VAI BEZ GRĒKA?

Latvijas Amerikā red.: ar lielu interesi izlasīju jūsu laikraksta 11 aprīļa n-rā Dr. Biezā un māc. A. Čopa „dueli" „grēcīgās" un „garīgās" mīlestības jautājumā. Neesmu tik augsti mācīts kā abi teoloģijas un filozofijas zinātnes svaidītie polemizētāji, bet man kā vienkāršam cilvēkam šis jautājums šķiet pavisam skaidrs bez visām gudrajām definīcijām: ja māc. Biezais, kā pats raksta, „zina ceļu uz savas sievas guļamistabu", tad atliek tikai jautāt, vai viņš šo ceļu atrod ar vai bez savas sirds dziļāko jūtu līdzdalības? Ja viņa sirds palikusi aukšta, tad — taisnība māc. A. Čopam, — zemes un debesu mīlestība ir šķiramas lietas; bet ja mācītāja sirds ir mīlestības pilna, tad — lai viņš iet vien ar mierīgu prātu un paliek tīrs no grēka, tas viņam ir piedots!

J. C., Bostonā.

APSVEICAMS SOLIS

Latvijas Amerikā red.: Apsveicu LNAK ar teicamu pasākumu — nozares Latvijas brīvībai nodibināšanu! Sen jau vajadzēja aizpildīt šo robu, tagad bieži ķeram paši savu asti, lamājot boļševikus trekniem vārdiem, bet, diemžēl, tikai paši savā starpā, savos laikrakstos un sanāksmēs, par ko pasaulei ne silts, ne auksts. Tādēļ novēlu jaunās nozares darbiniekiem izveidot aktīvu „triecienu vienību", kas ir vienmēr klāt tur, kur nepieciešams ass un skaidrs vārds, lai atvērtu acis angļu un amerikāņu tautai, un stāvētu nomodā par mūsu tiesībām.

A. K., Montreālā.

MEŽI UN ŪDEŅI SAUC

Hamiltonas mednieku un makšķernieku klubs gatavojas foreļu sezonai — 22. aprīļa sarīkojuma atlikums - tautiešiem Sibirijas vergu nometnēs.

Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba valde 22. aprīlī, plkst. 14.00 Market ielā 16 rīko kultūras filmu izrādi un Hamiltonas apgabala Mežu departamenta medību un zvejas pārrauga referātu par makšķerēšanu un zivīm. Šis sarīkojums var interesēt ne tikai kluba biedrus, bet arī katru tautiešu, jo referentam liela pieredze Kanadas dabas bagātību pētīšanā. Viņa stāstījumam sekos krāsu filmas, kas skatītājus aizvedīs tanī vidē, kur tikai retajiem bijusi iespēja nokļūt, šķērsojot mežu biezokņus un Kanadas upju un ezeru virknējumus. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, viss atlikums tiks nosūtīts uz Zviedriju sainīšu pārsūtīšanai bijušajiem Mežu departamenta darbiniekiem, kuŗi šodien mīt vergu nometnēs Sibirijā.

Pārrunās ar Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba valdes locekļiem par aizvadīto medību sezonu noskaidroju, ka tā bijusi ļoti veiksmīga. Liela izdevība mednieķiem radusies turpat Hamiltonas tuvumā, kur pēc piecu gadu pārtraukuma apkārtnes lauki un meži bijuši „atvērti" medībām.

Uz jautājumu, kas tagad kluba biedriem „darba kārtībā," saņēmu atbildi, ka pašreiz makšķernieki cilājot jau savus kātus, spoles un auklas, jo pavisam tuvu ir 28. aprīlis, kad varēšot sākt makšķerēt visu kārotās straujās cīņītājas — foreles. Šinī nolūkā kluba biedri gatavojoties izbraukt uz agrāk pārbaudītajām vietām Orandžvilles apkārtnē — „latviešu pagastā," bet sīkumus par to izlemšot valdes sēdē, kas notikšot 22. aprīlī pēc sarīkojuma, kad arī galīgā veidā pieņemšot māla baložu šaušanas sacīkšu noteikumus utt. Vasaras vidū kluba valdei padomā visu biedru un to ģimenes piederīgo kopīgs „pikniks" vienā no Grandriveras upes līčiem, īstā makšķernieku un mednieku stilā, bet par to sīkāka informācija sekos. Lai Hamiltonas latviešu jaunatni vairāk ieinteresētu kluba darbā un veselīgajās nodarbībās dabā, medījot un makšķerējot, valde nolēmusi iegādāties mazkalibra šautenes, lai rīkotu jaunatnei šaušanas sacensības. Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba valdē darbojas: Ed. Šmits (pr-ks), A. Pols (pr-ka pal.), M. Jakovičs (kasieris), Z. Upīte (sekretārs) un M. Zitmanis (valdes loc.).

J. Ligers

21. aprīlī Vecais pilskungs (atkārtojums).

21. aprīlī TLB tautisko deju grupas Diždancis 8. gadskārtējais tautas dziesmu un deju vakars sv. Andreja baznīcas zālē.

22. aprīlī, pl. 4 pp. sv. Jāņa baznīcā garīgs koncerts — Liturģisks dievkalpojums. Piedalās 1. ev.-lut. draudzes koris, diriģents T. Ķeniņš.

28. aprīlī vīru koŗa Viesturs koncerts Parkdale Collegiate.

28. aprīlī Ītona auditorijā Martas Maģ Vikares un Vaclova Verikaiša koncerts.

5. maijā Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas ansambļa viesizrāde Seši mazi bundzinieki.

6. maijā — TLB Sestdienas skolas Mātes dienas sarīkojums sv. Andreja baznīcas telpās.

12. maijā Kurzemes kapitulācijas atceres akts ar koncertu sv. Andreja baznīcas zālē.

18. maijā Ziedu balle Kolumbus zālē.

25. maijā Baltiešu sporta svētki, Centrālā YMCAā.

26. maijā Sporta svētku noslēguma balle.

26. maijā M. Zīverta Minchhauzena precības TLB drāmatiskā ansambļa pirmizrāde Ītona auditorijā.

26. maijā, Cosburn Junior High School auditorijā Veras Keišes baleta skolas vakars.

3. jūnijā — TLB Sestdienas skolas izlaiduma akts.

9. jūnijā E. Ošiņas-Bērziņas baleta studijas gadskārtējais baleta vakars.

SARĪKOJUMI HAMILTONA

27. aprīlī Kristus draudzes dāmu komitejas sarīkojums ar teātŗa izrādi, uzvedot lugu Zvaigznes.

19. maijā Vīru koŗu apvienības Viesturs koncerts Hamiltonā.

23. jūnijā DV Hamiltonas nod. un HLB Jāņu sarīkojums.

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave, tel. LE 4-1681.

Dr. P. BĀRDIŅŠ, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7203.

Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.

Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St, tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.

Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.

Dr. ED. UPENIEKS, 650 Dupont St., tel. LE 4-5196.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus nenzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Toronto daiļo mākslu galerija

Toronto mākslas galerijā, kas atrodas Dundas ielā, risinās vesela virkne interesantu nodarbību.

Tie, kam nav iespējams šo galeriju apmeklēt dienās, var tur aiziet pirmdienas vai trešdienas vakaros, plkst. 8. Trešdienas vakaros notiek ekskursijās ar pavadoņiem, kas iepazīstina skatītājus ar kārtējām izstādēm, tāpat apmeklētāji var noskatīties gleznošanas demonstrāciju, ko veic redzami mākslinieki. Vakaros rāda arī mākslas filmas. Ieejas maksa šais dienās ir 25 centi, un apmeklētājiem pasniedz arī atspirdzinājumus.

Skulptūru pagalmā svētdienās katru nedēļu notiek koncerti. Šos koncertus sarīko jaunie kanadiešu dziedātāji un mūziķi, un ieeja tanīs ir bez maksas.

Mākslas galerijā apskatāmas ne tikai pārejošas izstādes, bet arī vesela virkne interesantu darbu no mākslas galerijas pastāvīgās kolekcijas, ieskaitot Rembranta, Rūbensa, Halsa, Renuāra, Monē, Reinoldsa, Geinsboro un Rodēna darbus.

Trešdien, 1956. gada 18. aprīlī

KĀPĒC GĀZA

LATVIEŠU PRESES APSK

Kopš Staļina slavas zvaigznes norieta jau pagājuši 2 mēneši. Un šinī īsajā laikā pasaules presē daudz prātots un gudrots par cēloņiem, kas Kremlī izraisīja šo „brīnumu." Lielākā tiesa komentātoru atzīst, ka tas Staļina mantinieku kārtējais triks, lai no jauna iemidzinātu Rietumus.

Pats par sevi saprotams, arī trimdinieku presē šis jautājums tiek jo plaši diskutēts, mēģinot atrast ticamu izskaidrojumu notikumam, kas pirms divi mēnešiem vēl nebija iedomājams. Arī latviešu laikrakstu komentātori, gan ar dažiem izņēmumiem, ir gandrīz vienis prātis — triks Rietumu iemidzināšanai! Taču, kā jau minēju, ir arī citādi ieskati, piem., kāda latviešu azīve ASV raksta, ka mantinieki, kas palīdzējuši Staļinam izlaist „ģeniālo garu," tagad spiesti viņu „nolinčot," lai glābtu savu ādu. Tas ir: 3 gadus pēc tirāna nāves, kad pēcteči vadības grožus stingri saņēmuši savās rokās, kad Čeka viņus apsargā tikpat droši kā Staļinu un bruņoto spēku maršali iesēdināti partijas CK. Kremlī pēkšņi radies kāds fainomens, kas apdraud varas vīru ādu. Šķiet, šai versijai vismazāk ticamības, jo šāda veida baiļu izjūta Kremlī nav konstatējama.

Kāds cits komentātors raksta, ka Padomju Savienībā izdarīta dzemdību operācija — ķeizargrieziens, gan nepasakot, kas ar šī grieziena palīdzību būtu piedzimis. Taču, pēc viņa domu gājiena var spriest, ka Kremlī dzimuši aukstā revolūcija. Diemžēl, arī šī atziņa nebūs pareiza, jo Kremlī, ko visi labi zinām, līdz šim nekas revolūcionārs nav parādījies: Chruščevs sēž troni, Bulganins, Vorošilovs, Mikojans, Maļenkovs u .c. dzied līdzi, slavinot „kollektīvo" vadību un iznīcinot personas kultu. Ne valsts iekārtā, nedz arī pašā Kremlī nekas nav mainījies.

Trešais komentātors, rakstot šī paša laikraksta slejās, savā domāšanā par Staļina gāšanu ielaidis pat vairākas loģiskas klūdas. Viņš saka: „Tikai ar Staļina slavināšanu būtu vieglāka uzkāpšana Kremļa troni. (Tā esot darījis Staļins — slavinot Ļeņinu, ticis troni) Bet mēs taču labi zinām, ka tauta ne Ļeņinu, ne Staļinu troni nav cēlu-

BAZNICAS BLAKUS TELPAS

Mums Latvijā bija daudzās lietās citi uzskati, paradumi un tikumi, nekā to redzam jaunajā pasaulē. Viena lieta, kas daudzus sākumā ļoti pārsteidza, bija arī baznīcas blakus telpu izmantošana dažādām laicīgām nodarbībām. Varbūt tas nav slikti, bet tikai — ar mēru, kā to rāda nesens notikums Viskonsīnā.

Nezināmu iemeslu dēļ sātans ļoti iemīļojis Viskonsinas valsti. Tā „Milwaukee Journal" 9. aprīļa numurā bija ievietota ziņa, ka šinīs dienās tiesas priekšā būs jāstājas kādam katoļu garīdzniekam par to, ka viņš savā dievnamā bija atļāvis aizliegto bingo spēli.

Izrādās, ka uz attiecīgo pilsētiņu (Little Chute) Viskonsinas nodokļu departaments bija sūtījis divus savus aģentus, jo bija ienākuši ziņas, ka minētās draudzes bazārā it kā tiekot pārkāpti zināmi noteikumi sakarā ar alkoholisko dzērienu pārdošanu. Kad abi aģenti ieraudzīja baznīcas blakus telpās pilnā spēkā ejošo bingo spēli, tie izsauca palīgspēkus, un, izdarot kontroli, pārsteidza apmēram 200 personas aizliegtajā hazarda spēlē.

Savā laikā pirmie kristieši, ar savām dzīvībām riskēdami, slepeni pulcējās katakombās, lai lūgtu Dievu; šodien mums ir lepni dievnami, kur sanākuši, sitam, trumpas uz velna paraušanu!

Bet ar to krustu, kas atrodas uz dūža, sātanu vis aizdzīt laikam nevarēs...

∴

Malēnieši kādreiz iegāja vēsturē ar sava nama celšanu. Kāds tas nams izskatījās un kur viņš atradās, par to tuvāku ziņu trūkst. Bet tas arī nemaz nav vairs svarīgi, pietiek taču ar to, ka viņi ir iegājuši vēsturē. Pašlaik ar sava nama pirkšanu vēsturē ieiet taisās armilvokieši.

Neatkarīgi no tā, vai namu vispār nopirks, tautiešu vidū izdarītās aptaujas rezultāti jau paši par sevi vien ir vērtīgs ieguvums trimdas kultūrvēsturiskajam archīvam. Minētā aptauja rādīja, ka daži „lielvārži" patiešlbā ir tikai tautiskām frazēm nomaskojušies „sīkdarbiji" Tas tagad, kā teikt, ir protokolēts fakts.

Aptauja arī rādīja, ka lielākā tautiešu daļa vēl vienmēr ir gatava nest materiālus upuŗus kopējās lietas labā.

Diemžēl, ārpusē palikt taisās kāda draudze, bet tas jau nevienu vairs nepārsteidz.

Dziedzeris.

SITAJU ēstules

VAI BEZ GRĒKA?

Amerikā red.: ar lielu
šasīju jūsu laikraksta 11
ā Dr. Biezā un māc. A.
eli" „grēcīgās" un „garī-
tības jautājumā. Neesmu
mācīts kā abi teoloģijas
jas zinātnes svaidītie po-
bet man kā vienkāršam
šis jautājums šķiet pavi-
irs bez visām gudrajām
n: ja māc. Biezais, kā
ra, „zina ceļu uz savas
amistabu", tad atliek ti-
vai viņš šo ceļu atrod
savas sirds dziļāko jūtu
s? Ja viņa sirds pallek
d — taisnība māc. A. Čc-
emes un debesu mīlestība
s lietas; bet ja mācītāja
īlestības pilna, tad — lai
ien ar mierīgu prātu un
s no grēka, tas viņam ir

J. C., Bostonā.

SVEICAMS SOLIS

Amerikā red.: Apsveicu
teicamu pasākumu —
atvijas brīvībai nodibinā-
n jau vajadzēja aizpildīt
agad bieži ķeram paši sa-
amājot boļševikus trek-
diem, bet, diemžēl, tikai
starpā, savos laikrakstos
smēs, par ko pasaulei ne
auksts. Tādēļ novēlu jau-
es darbiniekiem izveidot
riecienu vienību", kas ir
lāt tur, kur nepieciešams
kaidrs vārds, lai atvērtu
un amerikāņu tautai, un
nomodā par mūsu tiesī-

A. K., Montreālā.

I SAUC

klubs gatavojas fereju
tautiešiem Sibirijas ver-

jaunatni vairāk ieintereset-
darbā un veselīgajās no-
dabā, medījot un makšķe-
alde nolēmusi iegādāties
ra šautenes, lai rīkotu
šaušanas sacensības. Ha-
latviešu mednieku un
nieku kluba valdē darbo-
Smits (pr-ks), A. Pols (pr-
M. Jakovičs (kasieris), Z.
ekretārs) un M. Zitmanis
oc.). **J. Ligers**

KAD UN KUR TIKSIMIES TORONTO?

ī Vecais pilskungs (atkār-
).
ī TLB tautisko deju gru-
ībzdancis 8. gadskārtējais
dziesmu un deju vakars
dreja baznīcas zālē.
ī, pl. 4 pp. sv. Jāņa baz-
arīgs koncerts — Litur-
dievkalpojums. Piedalās 1.
draudzes koris, diriģents
iņš.
ī viru koŗa Viesturs kon-
Parkdale Collegiate.
ī Ītona auditorijā Martas
i tares un Vaclova Verikai-
ncerts.
Amerikas latviešu teātŗa
kas ansambļa viesizrāde
nazi bundzinieki.
— TLB Sestdienas skolas
dienas sarīkojums sv. An-
baznīcas telpās.
jā Kurzemes kapitulācijas
s akts ar koncertu sv. An-
baznīcas zālē.
jā Ziedu balle Kolumbus

jā Baltiešu sporta svētki,
ēlā YMCAā.
ā Sporta svētku noslēguma

ā M. Zīverta Minchhauzena
as TLB drāmatiskā ansam-
irmizrāde Ītona auditorijā.
jā, Cosburn Junior High
l auditorijā Veras Keišes
skolas vakars.
ā — TLB Sestdienas skolas
ma akts.
ā E. Ošiņas-Bērziņas baleta
as gadskārtējais baleta va-

ĪKOJUMI HAMILTONA

ījī Kristus draudzes dāmu
ejas sarīkojums ar teātŗa
, uzvedot lugu Zvaigznes.
ijā Vīru koŗu apvienības
urs koncerts Hamiltonā.
ijā DV Hamiltonas nod. un
Jāņu sarīkojums.

anuskriptus saīsināt.
bet uz vēlēšanos sūtīs atpa-

itājos rakstos izteiktās do-

KĀPĒC GĀZA STAĻINU?

LATVIEŠU PRESES APSKATS UN KOMENTĀRI

Kopš Staļina slavas zvaigznes norieta jau pagājuši 2 mēneši. Un šīnī īsajā laikā pasaules presē daudz prātots un gudrots par cēloņiem, kas Kremlī izraisīja šo „brīnumu." Lielākā tiesa komentātoru atzīst, ka tas Staļina mantinieku kārtējais triks, lai no jauna iemidzinātu Rietumus.

Pats par sevi saprotams, arī trimdinieku presē šis jautājums tiek jo plaši diskutēts, mēģinot atrast ticamu izskaidrojumu notikumam, kas pirms divi mēnešiem vēl nebija iedomājams. Arī latviešu laikrakstu komentātori, gan ar dažiem izņēmumiem, ir gandrīz vienis prātis — triks Rietumu iemidzināšanai! Taču, kā jau minēju, ir arī citādi ieskati, piem., kāda latviešu azīvē ASV raksta, ka mantinieki, kas palīdzējuši Staļinam izlaist „ģeniālo garu," tagad spiesti viņu „nolinčot," lai glābtu savu ādu. Tas ir: 3 gadus pēc tiranna nāves, kad pēcteči vadības grožus stingri saņēmuši savās rokās, kad Čeka viņus apsargā tikpat droši kā Staļinu un bruņoto spēku maršali iesēdināti partijas CK, Kremlī pēkšņi radies kāds fainomens, kas apdraud varas vīru ādu. Šķiet, šai versijai vismazāk ticamības, jo šāda veida baiļu izjūta Kremlī nav konstatējama.

Kāds cits komentātors raksta, ka Padomju Savienībā izdarīta dzemdību operācija — ķeizargrieziens, gan nepasakot, kas ar šī grieziena palīdzību būtu piedzimis. Taču, pēc viņa domu gājiena var spriest, ka Kremlī dzimuši aukstā revolūcija. Diemžēl, arī šī atziņa nebūs pareiza, jo Kremlī, ko visi labi zinām, līdz šim nekas revolūcionārs nav parādījies: Hruščevs sēž troņī, Bulgāņins, Vorošilovs, Mikojans, Maļenkovs u. c. dzied līdzi, slavinot „kollektīvo" vadību un iznīcinot personas kultu. Ne valsts iekārtā, nedz arī pašā Kremlī nekas nav mainījies.

Trešais komentātors, rakstot šī paša laikraksta slejās, savā domāšanā par Staļina gāšanu ielaidis pat vairākas loģiskas kļūdas. Viņš saka: „Tikai ar Staļina slavināšanu būtu vieglāka uzkāpšana Krempļa troņī. (Tā esot darījis Staļins — slavinot Ļeņinu, ticis troņī). Bet mēs taču labi zinām, ka tauta ne Ļeņinu, ne Staļinu troņī nav cēlusi. Viņi paši sevi iecēla par valdniekiem, balstoties uz labi bruņotu tautas padibeņu un apmāto bandu fizisko varu. To pašu ceļu gāja arī Chruščevs. Kāds gan te sakars kāpšanai troņī ar iepr. elka slavināšanu? Ja šāda slavināšana notikusi un notiek, tad tikai tāpēc, lai muļķotu apspiestās tautas un brīvo cilvēci.

Tālāk šis komentātors saka: „Staļina vārds ir pārāk dziļi iepotēts ne tikai masās, bet arī komūnistu partijas cīnītāju avangarda smadzenēs." Laikam jau autors ar to gribējis teikt, ka ne tikai kompartijā, bet arī visplašākās tautas masās ieaudzināta laba slava Staļinam. Taču jau nākošajā rindkopā komentātors par Staļinu saka pavisam ko citu, proti: „Neapšaubāmi, šis noziegumos rūdītais grūzīnis bija lielākais **despots un slepkava pasaulē.** Viņš gāja pāri līķu kalniem un brida pa cilvēku asiņu straumēm..." Vai te nav acīm — redzama kļūda: kā gan par despotu un slepkavu var tautā iedzīvināt labu slavu? Saprotams, ieroču vara spiež cilvēkus dziedāt briesmonim slavas dziesmas, bet tās taču nenāk apzinīgi no sirds! Esmu pārliecināts, ka trijās ceturtdaļās padomju iedzīvotāju nebūs pat nevienas ģimenes, kuŗu piederīgie nevainīgi vairāk vai mazāk nebūtu cietuši Čekas pagrabos, cietumos un piespiedu darba nometnēs, nemaz nerunājot par visparējo badu, nabadzību un nebrīvību komūnisma valsts pastāvēšanas laikā. Šāds nepārtrauktu mocību un ciešanu stāvoklis nevar terorizētās tautas vairākumu, nepriviļēģēto šķiru, noskaņot par labu iekārtai un despotam, kas šet pāri līķu kalniem un brien pa asiņu straumēm! Kas apgalvo pretējo, tas smagi kļūdās.

Nupat pledzīvojam arī to, ka pat komūnistu partijas vīriem tas nav ieaudzināts. Oficiozs Pravda ar katru dienu sāk vairāk brēkt par to, ka, kritizējot Staļinu, kritizēšana partijā atjejot par tālu; tās „sapuvušie" ločekļi sākot kritizēt arī pašu partiju. Pravda draud un to aizliedz, taču pagaidām taisnības meklētājiem mutes nav vēl aizbāztas. Tas nozīmē, ka arī partijas vīriem būs jāmazgā smadzenes vai arī jāatjauno slavenās Staļina trīšanas. Un tas savukārt pierāda, ka tautā pret Staļinu un iekārtu ieaudzināts pavisam kas cits - naids, kas tagad, kad despotisms uz laiku atslābis, tūdaļ laužas uz āru.

Bet komentātoram nav skaidrības arī saimnieciskajos apsvērumos, jo viņš raksta: „Rūpniecības potenciālā un bruņošanās plākšnē Kremlis Rietumus pārspēt nevar, ja pēdējie turpinās tādā pašā tempā kā līdz šim. Atklātā karā Maskava šodien būtu zaudētāja, tāpēc karš ir jānovilcina līdz spēku samēra izlīdzināšanai." Taču, kad būtu gaidāma un kā komūnisti panāks šādu spēku samēra izlīdzināšanu, viņš konkrēti nepasaka. Komentātors nepasaka arī to, kāpēc izejvielu un visplašāko saimnieciskō iespēju pārbagātā padomju valsts nespēj rūpniecībā panākt Rietumus? Un te nu, lūk, atbilde var būt tikai viena — vainīga iekārta. Īstenojot utopisko komūnisma mācību un kāpjot pāri līķu kalniem, diktātors Staļins tautā izraisījis pasīvo pretestību, kas nedod iespēju panākt Rietumus. **Ja arī Rietumi gribētu labprātīgi uzgaidīt Padomju Savienību un savas rūpniecības tempu samazinātu līdz ierēķinātam minimam, arī tad, ja Krievijā paliks līdzšinējā iekārta, komūnistiem neizdosies to panākt, jo pasīvā pretestība, kā visas citas kaites, ja tās neārstē, progresē. Tikai to pārvarot humāniem un racionāliem līdzekļiem, komūnisti varētu cerēt panākt saimniecisku uzplaukumu.**

Komentējot savas valsts saimniecisko stāvokli, Kremlis atzinis, ka padomju strādnieka ražība ir 2,5 reizes zemāka par amerikāņa: to, **ko amerikānis veic 8, padomju strādnieks padara tikai 20 stundās.** Šo milzu starpību Kremlis nodomājis jau šīnī piecgadē reducēt par 50 proc. Tāpēc arī Chruščevs 20. kongresā savā „troņa" runā 5 stundas veltīja valsts saimnieciskā stāvokļa iztirzāšanai. **Viņš arī netieši lika saprast, ka visās ražošanas nozarēs stāvoklis ir chaotisks, ko bez tautas apzinīgas līdzdalības novērst nav iespējams.**

Šinī nolūkā, t. i. ražības celšanai, pirmie soļi jau sperti: saīsināta darba nedēļa un izlaists uzsaukums celt lauksaimniecībā produkciju, lai varētu maksāt labākas algas. Protams, tam psiholoģiska nozīme — strādājošo simpatiju iegūšanai. **Un tas tiek darīts pēc Staļina gāšanas, lai mēģinātu izlauzt izeju no strupceļa, kurā vecais despots, ejot pa Marksa un**

(Nobeigums 8. lpp.)

JAUNIEŠI RISINA SAVA LAIKMETA PROBLĒMAS

PĀRDOMAS, LASOT „JAUNO GAITU"

Kā bieži trauksmaina un svaidīga ir pati jaunatnes dzīve un centieni, tāds ir arī latviešu jaunatnes žurnālu likteņis. Arī dzimtenē mums nebija šai preses novadā vadītāja izdevuma, kas varētu lepoties ar nedalītas autoritātes iegūšanu pašos jauniešos un — ar ilgu pastāvēšanu. Bijuši vairāk mēģinājumi izdot jaunatnes žurnālus arī trimdā.

Patlaban uz mana galda ir trīs nesen iznākušie Jaunās gaitas numuri. Šo žurnālu izdod Amerikas latviešu jaunatnes apvienība, to redigē Valters Nollendorfs ar V. Burģi, J. Peniķi, A. Roni un A. Ruņģi. Par literāriem padomdevējiem piesaistīti Arturs Kaugars ar Jāni Veseli.

Šim izdevumam ļoti vispusīgs saturs, un ir jāvēlas, lai viņa iznākšanai nerastos šķēršļi. Žurnāls atspoguļo mūsu jaunatnes rosmi un centienus. Tanī literāram un publicīstiskam darbam vingrinās jaunie rakstnieki un žurnālisti, no kuŗiem vairāki jau ieguvuši vārdu" (A. P. Mierkalns, Mirdza Timma, Dz. Freimanis, H. Atoms, Mudīte Austriņa, O. Stumbrs u. c.) Var cerēt, ka arī no pārējiem līdzstrādniekiem nāks dažs labs dzejnieks un rakstnieks (piem. Valdis Nora). Jau pirmo triju numuru līdzstrādnieku skaits ir visai kupls, kas liecina, ka mūsu jauniešos ir interese par literāru darbu. Šī interese būtu jāatbalsta ar atzinību un uzmudinājumiem ne ar graujošu un noliedzošu kritiku.

Tuvi jaunajiem autoriem ir patriotiskie motīvi un nesenie tautas un pašas jaunatnes pārdzīvojumi. Aivars Ruņģis tos cenšas tēlot kaŗa romānā Vai, bāliņi, tālu jāsi? Hugo Atoms 3. numurā iepriecina ar raiti uzrakstītu fantastisku tēlojumu par skrejlapu kravas nomešanu virs Latvijas. Cik jauki, ka šis jaunietis, būdams ilgus gadus „Tēvoča Sēma" karakalps, zem kā kļ tērpa saglabājis tik latviski pukstošu sirdi!

Pabiezā žurnāla (pēdējam numuram 48 lpp.) tematika ir visai plaša un vispusīga: teorētiskas apceres, stāsti, dzejas, šlugas, humors, reportāžas par jaunatnes dzīvi u. t. t.

Žurnālā lasāmas arī svarīgas un nopietnas atziņas, kuŗas derēgi pārdomāt. Piem., svarīgi konstatējumi ir V. Nollendorfa rakstā „Ješcais un jaunais" (2. num.)

Jauniešu darbs ir ārkārtīgi svarīgs faktors cīņā par latvietības saglabāšanu. Un pēc gaužām lētas un nepadevušās asprātības izklausījās kādreizējais kāda skolu darbinieka pārmetums, ka Amerikas latviešu jaunatnes apvienība izveidojusies par Amerikas latviešu jaunatnes „satikšanās apvienību." Par to, ka mums ir šāda jauniešu „satikšanās" organizācija, varam tikai priecāties, un par to — nav jāironizē! Ir labi, ka latviešu jaunieši grib satikties ar latviešu jauniešiem un ka šī griba pārvar tūkstošiem jūdžu attālumus „no krasta līdz krastam". Būtu skumji un bēdīgi, ja šādas gribas mūsu jauniešiem vairs nebūtu... Ir labi, ka vecākā paaudze jaunajai dod savus padomus, bet nav labi, ja pirmie uzskata, ka šie padomi ir arī konsekventi jāievēro. Nav taču jāaizmirst, ka katra laikmeta jauniešiem ir savi ideāli, ka katra laikmeta jauniešu stāju un rīcību noteic citi faktori. Tādēļ varam priecāties par pašu jauniešu nerimtīgo rosmi un centieniem — meklēt pašiem savu ceļu, savus ideālus šī laikmeta un pašreizējo apstākļu radīto sadzīves formu un ideālu saskaņošanai ar latviskās sirds pukstiem.

Tālāk savā rakstā šis pats Valters Nollendorfs, pats būdams vēl gados jauns, bet jau sācis zinātnieka karjēru kādā augstskolā Mičigenā, ir vērīgi saskatījis vairākas citas trimdas laika problēmas. Viņš konstatē, ka pretēji tautas atmodas laikmetam mums tagad, latvietību saglabājot, „nav jācīnās pret apspiešanu, bet pret laipnību." Problēma, kas vedina un mudina dziļām un nopietnām pārdomām!

Tālāk lasām: „Ceļš uz latvisko mērķi vispirms jāpadara pievilcīgs — pēc tam būs daudz vieglāk to padarīt arī svarīgu." Šie vārdi nu būtu jāiegaumē gandrīz visiem: mūsu rakstniekiem, gleznotājiem, mūziķiem. Ir reižu reizēm dzirdēta pārgudra ironizēšana kaut vai par to pašu Dēvidu Kroketu. Bet kāpēc mums nav šādas, kaut arī fantaziju izskaistinātas teiksmas par kādu latviešu varoni? Pašu varoņu mums nav trūcis! Bet ir trūcis un trūkst radītāju mākslinieku, kas šo varoņu gaitas spētu tā attēlot, ka varoņu tēli uzreiz iekaŗotu jauniešu sirdis.

Konstruktīvas un lietiškas idejas cīņai pret komūnismu devis arī Visvaldis Klīve (1. numurā).

Un beidzot — šis uzdevums pelna, lai arī mūsu vecākā paaudze, kam rūp mūsu jaunatnes audzināšana latviskā garā, veltītu tam uzmanību. Tamdēļ te vēl derīgi piemetināt, ka žurnāla četru burtnīcu abonements maksā 2,50 dol., un to var pasūtināt pie A. Roņa, 2910 Vine St., Lincoln 3, Nebraska, vai pie T. Kronberga, 32 Rowanwood Ave., Toronto 5, Ontario, Canada.

Nebūtu labi, ja Jaunajai gaitai būtu jāpārtrauc jaunā gaita abonentu trūkuma dēļ!

Raimunds Čaks.

Vismodernākā armijas vienība pasaulē

BAVĀRIJAS ALPOS VEIDOJAS DROSMĪGĀKO AMERIKĀŅU VIENĪBA PARTIZĀNU KAŖAM EIROPĀ

Veiklākie žurnālisti jau agrāk ziņoja, ka amerikāņi Vācijā apmāca kādu speciālu vienību partizānu kaŗam aiz Dzelzs priekškara. ASV militārā vadība šīs ziņas līdz šim atteicās komentēt. Tagad armijas vadība preses laudīm apstiprinājusi, ka Bavārijas Alpos apmācības atrodas 10. izplētņu lēcēju divīzijas speciālvienība, norādot, ka tā gan neesot domāta kā „ASV politiskis ierocis." Vienības komandieris plkv. Viljams Ekners pieminējis, ka viņa puiši tiekot veidoti tēraudcieti, bet reizē arī audzināti sabiedriskā taktā. Kaŗa gadījumā šos drosmīgos zēnus ar izplētņiem nolaidīs iespējamā ienaidnieka aizmugurē, kur tiem būs jāveic ļoti bīstami uzdevumi — sagādāt ienaidniekam iznīcinošus zaudējumus un „klusu nāvi." Apmācības programmā ietelp visai zīmīgi uzdevumi: atsvabināt ieslodzītos, iznīcināt apgādes centrus un līdzekļus ,paralizēt telefona, telegrafa un radio tīklus, organizēt un vadīt vietējos partizanus aizmugures kaŗam utt. Bezbailīgie izplētņu lēcēju speciālvīri cītīgi mācās svešvalodas, pašaizsardzības paņēmienus, medicīnisko pašpalīdzību kaujas laukā, radio sakaru dienestu un partizānu taktiku. Grupa būs vismodernākā armijas vienība pasaulē.

— k.

„Pužādisti" Vācijā

Pēc nodokļu nemaksātāju — pužādistu panākumiem Francijas Nacionālās sapulces vēlēšanās, aktīvi kļuvuši arī citu Eiropas valstu negribīgie nodokļu maksātāji. „Pužādisma kustība" jau manāma sevišķi Beļģijā un Itālijā. Domājams, ka šī kustība parādīsies arī Rietumvācijā. Bijušais „Melnās frontes" vadītājs Otto Štrāsers, kurš savā laikā kā nopietnākais Hitlera sāncensis bija spiests mukt uz Kanadu un tikai pagājušajā gadā atgriezās Vācijā, paziņojis, ka viņš dibinās jaunu politisko partiju un piedalīsies 1957. gada Bundestāga vēlēšanās. Jaunā Štrāsera partija, tāpat kā franču pužādisti, prasīšot gandrīz visu nodokļu atcelšanu. Tā kā vāciešu nodokļu nasta ir smaga un Otto Štrāseram vēl no veciem laikiem ir daudz piekritēju, tad ir iespējams, ka arī vācu pužādisti var iegūt vēlēšanās negaidītus panākumus.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKĀ

Apspiesto Nāciju amerikāņu draugu organizācija, kuŗas pagaidu priekšsēdis ir lietuviešu pārstāvjis monsiņjors J. Balkunas, paredzējusi rīkot masu sanāksmi 25. maijā, pl. 7.45 Town Hall telpās, Ņujorkā. Sanāksmes mērķis ir pievērst amerikāņu sabiedrības uzmanību apspiestām tautām.

ČIKĀGA

Apvienības „Jaunā Dzīve" sarīkojumā svētdien, 22. aprīlī, pl. 17 vēstures doktorants Edgars Andersons turpinās 24. martā sākto priekšlasījumu „Latvijas stāvoklis starptautiskā politikā līdz 1940. gadam." Priekšlasījums notiks Austin Town Hall telpās, 5610 W. Lake St., turpat, kur šajā dienā būs latviešu daiļamatniecības izstāde. Ieeja pret ziedojumiem.

Priekšlasījuma pirmajā daļā lektors aplūkoja notikumus Latvijas valsts sākuma laikmetā, sniedzot daudz jaunu un raksturīgu materiālu. Šajā priekšlasījumā viņš aplūkos Latvijas brīvības laikmeta starptautisko stāvokli, noejot līdz mūsu dienām. Priekšlasījums ir ļoti interesants, un tajā skarti mums tik nozīmīgie jautājumi, ka silti ieteicams ikvienam to noklausīties. Priekšlasījumam sekos pārunas.

BOSTONA

Ceļojums pa Latviju attēlos — tā saucās latviešu skolas Bostonā sarīkojums skolniekiem un bērnu vecākiem 8. aprīlī DV mītnē. Skolotāja A. Kaža bērniem stāstīja par Latvijas skaistākām vietām — laukiem un pilsētām, illustrējot stāstījumu ar gaismas bildēm. Bērniem Latviju rādīja nenopostītu — skaistu un ziedošu.

Pēc šī ceļojuma pa skaisto Latviju vēl rādīja filmu no pašas Bostonas skolas dzīves un bērnu svētkiem pag. g. vasarā, kā arī sporta filmu par slēpēšanu. Filmas rādīja V. Grāvītis, bet sarīkojumu vadīja un bērnus uzrunāja skolas pārzinis A. Liepkalns. Sarīkojums guva dzīvu atsaucību skatītājos. A. Liepkalns atgādināja bērniem, ka viņiem skolas gadā jāizlasa vismaz viena latviešu grāmata.

GRAND RAPIDI (MICH.)

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzē noorganizējusies un izraudzīta dāmu komiteja, kuŗa darbosies sekojošā sastāvā: priekšniece A. Graube, vietnieces — A. Libante un V. Lauce, sekretāre A. Cubina, vietniece E. Miezē, kasiere A. Sietiņsone, vietniece A. Švecha, palīdzības sekcijas vadītāja A. Melngalve, locekles A. Saulīte un A. Lauce, sarīkojumu sekcijas vadītāja I. Jansone un priekšnesumu sekcijas vadītāja E. Brune.

Vienības draudze Grand Rapidos bija aicinājusi atsaukties ziedotājus saiņu nosūtīšanai spaidu darbu nometnēs novietotiem tautiešiem Padomju Savienībā, un par to atradās aizrādījums arī laikr. slejās. Uz šo aicinājumu atsaucās viena ģimene no Dienvidkarolainas un divas ģimenes no Grand Rapidiem, iemaksa 32 dol. nosūtīta uz Zviedriju Nac. fonda rīcībā, kas kārto tālāk šo akciju.

Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev-lut. draudzes jauniešu pulciņa sarīkojums bija pulcinājis neparasti kuplu apmeklētāju skaitu. To ar uzrunu atklāja prāv. J. Ozols, tālāk par temu „Cilvēka dzīve paaudžu ritumā" runāja prof. T. Celms, kurš pakavējās pie iedzimtības un tās problēmām. Referents vēl norādīja, ka tautības jautājumā svarīgi četri faktori: asiņu kopība, valoda ,kopīgā gara kultūra un vēsturiskā pagātne. Visi šie jautājumi tika iztirzāti dziļā loģiskā secībā, un daudzie jaunieši sekoja katram profesora izteiktam vārdam. Priekšnesumu daļā Māra Jirgensone deklamēja, Benita Čunčina un Dagnija Ostrova sniedza baleta priekšnesumus, bet Rudīte Jirgensone, Māra Jansone un Uldis Felkers nospēlēja vairākus klavieŗu gabalus. Referentam un visiem pārējiem, kas kuplinājuši un sekmējuši šī vakara labu izdošanos, pateicās pulciņa priekšnieks Vilis Barēvics. Gādīgas rokas bija rūpējušās, lai visi tiktu pacienāti. Šim jauniešu sarīkojumam otrā dienā bija pieskaņots viesa mācītāja A. Piebalga dievkalpojums Immanuela baznīcā.

— Es vēlētos pušķiti margrietiņu, bet gan tādas, kuŗām pēdējā ziedlapiņa vienmēr beidzas ar „jā," ja to plūkā zīlējot mīļi vai nemīļi...

8 aprīlī Vienības draudzes baznīcā tika iesvētīta kancele, kuŗas izbūve pabeigta šinīs dienās un kas ir dāvana no ULCA's sinodes un iekšmisijas. Līdz ar to amerikāņu Trīsvienības draudzes māc. R. Alberts sinodes uzdevumā iesvētīja baznīcas altāri un pulti Dedzīgu sprediķi teica māc. viesis Pāvils Ķirsons no Čikāgas. Dievkalpojumā vēl piedalījās pašu draudzes mācītājs J. Lazda. Baznīcēnu bija sevišķi daudz, un svinīgo dievkalpojumu norisi uzņēma krāsu filmā Ed. Grīnvalds, sen. no Hastingas. Dievkalpojumu vēl kuplināja ar dziesmu Vija Stokmane, Uldis Grīnvalds ar Aldi Ejupu sniedza korneta duetu. Draudzes dāmu komitejas dalībnieces bija rūpējušās par kafijas galdu.

V. Z.

LNAK

DARBS UN NODOMI

LNAK SADARBOSIES AR BPLA PAGAIDU VALDI

LNAK valdes sēdē 13. aprīlī piedalījās pr-dis A. Svenne, V. Upeslācis, J. Grīslis, V. Uiska, J. Kalns, A. Lūsis, K. Priedītis, J. Mežaks un T. Kronbergs. Pats pirmais un svarīgākais darba kārtības jautājums bija globālās apvienības jautājums, kam sēdes dalībnieki veltīja daudz laika un nopietnu domu.

Valdes pr-dis A. Svenne šinīs dienās bija saņēmis vēstuli no prof. P. Lejiņa, kuŗā minēts, ka visos šais gados, kopš sākts domāt par globālās apvienības iespējamību un dibināšanu, mēs vēl nekad neesam bijuši tik tuvu pie šīs domas reālizēšanas un ka visu trimdas latviešu interesēs ir nonākt pie pozitīva problēmu atrisinājuma. Pārliekas debates un domstarpības vārētu tikai izjaukt jau padarīto un sasniegto. Tālāk no vēstules satura izriet, ka BPLA uzskatāma par nodibinātu, un prof. P. Lejiņš uzaicina LNAK paziņot sava delegāta vārdu.

Sēdes dalībnieki plaši izsakās par problēmatisko globālās apvienības jautājumu, un atsevišķi valdes locekļi nāk ar dažādiem priekšlikumiem LNAK turpmākā nostāja, no kuŗiem beidzot izstrādā šādu vienbalsīgi pieņemtu rezolūciju:

1) LNAK valde pieņem zināšanai ALA's valdes lēmumu BPLA lietā.

2) LNAK valde konstatē, ka sakarā ar ALA's 1955. gada aprīļa kongresa lēmumu darbību uzsākusi BPLA pagaidu valde un nolemj to atbalstīt un ar to sadarboties.

3) LNAK valde nolemj nodot LNAK padomei jautājumu par BPLA rakstveida nabalsošanai.

A. Svenne un V. Upeslācis izstrādās balsošanas tekstu, ko distkutēs un pieņems nākošajā valdes sēdē. Uz atsevišķas lapas līdz ar balsošanas tekstu padomes locekļiem paskaidros visu līdzšinējo BPLA jautājuma gaitu.

Pārrunājot it kā aizmirstībā iestigušo Ziemeļamerikas Kultūras Fonda jautājumu, valdes locekļi vienojās, ka būsu pēdējais laiks šo iestādījumu iedzīvināt, un lūdza valdes pr-di A. Svenni sazināties ar ALA's valdes pr-di prof. P. Lejiņu un lūgt pēc iespējas drīzāk sasaukt ZAKF valdes sēdi.

A. Svenne nupat saņēmis Kanadas ārlietu ministra Pīrsona atbildi savai vēstulei par propagandas materiālu un amnestijas vēstulēm, ko latvieši saņem no Berlīnes austrumu sektora un cītām Austrumvācijas pilsētām. Ārlietu ministrs savā rakstā paskaidro, ka viņš gan labi saprot, ka šo vēstuļu saņēmēji uztraucas kur un kā sūtītāji ieguvuši viņu adreses, bet tā kā šo vēstuļu saturs pēc Kanadas likumiem nav pretvalstisks, tad šī propagandas materiāla ieplūšanu Kanadā apturēt nevar. Ārlietu ministrs tomēr domā, ka cilvēkiem, kas tik labi pazīst komūnistu metodes kā latvieši, nebūtu no šādas propagandas lieki jābaidās, jo Kanadas valdība noteikti lejauktos jebkurā mēģinājumā terorizēt Kanadas iedzīvotājus.

A. Svennes izteiktā doma, ka varētu eksistēt kāda aģentu grupa, kas vēstuļu sūtītājiem piegādā informāciju no Kanadas, noteikti interesējot Kanadas policiju (RCMP), un ārlietu ministrs Pirsons cer, ka katra iespējama informācija šinī jautājumā tiks nodota policijai, tāpat arī ziņas par terorizēšanas gadījumiem, ja tādi rastos. Kas attiecas uz Pad. Sav. valdības 1955. gadā izsludināto amnestijas tekstu, tad ministrs gan saprotot, ka cilvēki, kas šo paziņojumu saņem, var justies apvainoti, bet ir divi fakti, kas liedz iesniegt Padomju valdībai efektīgu protestu. Pirmkārt, amnestijas teksts pats nav ar apvainojošu saturu, lai cik apvainojoša ir ideja, kas aiz tā slēpjas. Otrkārt, to neizsūta Padomju valdība, bet gan kāda komiteja Austrumberlīnē, kas seyi uzskata par privātu aģentūru.

Savas vēstules noslēgumā ārlietu ministrs izsakās, ka vislabākā atbilde šai komūnistu propagandai būtu pēc iespējas plaši paskaidrot vēstuļu saņēmējiem komūnistu saldo, bet melīgo komūnistu solījumu un apslēpto biedinājumu īsteno būtību.

Preses b-bas Kanadas kopa ir nodevusi LNAK divējas naudas summas ($50,- un $70,-) bibliotēkas paplašināšanai, un sēdes dalībnieki vienojās, ka vispirms iegādājams Latvju Dainu komplekts, bet par atlikušo naudu citi bibliotēkā iztrūkstošie latviešu jaunizdevumi.

Pārrunājat nožēlojamo gadījumu par divu latviešu hārīņu, Cibuļa un Mikaškina, kļūmīgajām gaitām un tiesas ierosinājumu. Cibuli pēc soda izciešanas deportēt uz Latviju, kas arī plaši aprakstīts Kanadas presē, valdes locekļi vienojās lūgt LNAK aprūpes daļas vadītāju mācītāju A. Briedi immigrācijas daļai un augstākai pārsūdzības iestādei, kas nupat uzsākusi darbību, lūgt mīkstināt soda mēru, apgaismojot zēnu grūto bērnību bez vecāku uzraudzības, un uzturēt kontaktu ar ģenerālkonsulu R. N. Braisonu, kas šinī jautājumā ļoti ieinteresēts.

LNAK VEIC MĀCĪBAS LĪDZEKĻU SAGĀDI LATVIEŠU SKOLĀM UN JAUNATNEI

Jau vairāk kā trīs gadus pie LNAK Kultūras un izglītības nozares pastāv mācības līdzekļu apgāds ar uzdevumu sagatavot latviešu sestdienas skolām piemērotus mācības līdzekļus. Šī nozīmīgā pasākuma vadība atradas piedzivojuša lietpratēja — Bruno Ķikuta rokās, kas šajā nozarē strādājis jau Latvijā pie Izglītības Ministrijas. Jautāts par savu līdzšinējo darbu un nākotnes nodomiem, Br. Ķikuts pastāsta, ka LNAK Mācības līdzekļu apgāds ir bezpelņas sabiedrisks pasākums. Kā tāds tas līdz šim izdevis uzdevumu burtnīcas, kuŗu cena izkalkulēta 16 centi gabalā, klases žurnālus — 22 centi, Latvijas kontūru kartes — 12 centi, un liecības — 3 centi gabalā. Tās ir, tā sakot, elementārākās lietas, kas nepieciešamas katrā skolā un katram skolniekam.

Bez tam,1954. gadā kopīgi ar ALA'u izdotas mākslinieka V. Krūmiņa zīmētās uzskates tabulas, lai iepazīstinātu bērnus un jaunatni ar Latvijas dabu, tikumiem, darba rīkiem, ēkām un tamlīdzīgi. Šīs tabulas skolās atvieglina arī skolotāju darbu, izskaidrojot attiecīgo mācību vielu, bet skolēniem dod labu un paliekamu iespaidu. Tabulas derētu izmantot ne tikvien latviešu skolās, bet arī skautu, gaidu, mazpulku un citu dažādu jaunatnes pulciņu nodarbībās. Tāpat tās ieteicamas latviešu ģimenēs, kur sestdienas skola nav pieejama. Neskatoties uz uzskates tabulu neapšaubāmo vērtību un labo kvalitāti, tām līdz šim bijis visai mazs piepraŝājums. Tā kā šajā izdevumā ieguldīti prāvi līdzekļi, kas zināmā mērā kavē citu nodomu īstenošanu, tad būtu vēlama ne tikvien skolu, bet arī organizāciju un plašākas sabiedrības atsaucība.

LNAK Mācības līdzekļu apgāds izplatīšanai saņēmis arī „Imantas" apgāda Dānijā izdotās uzskatāmības kartes, par kuŗām plašāka recenzija ievietota šī laikraksta 23. numurā. Šīs kartes iespiestas uz laba papīra, labā tehnikā, un būtu ieteicamas katrā ģimenē un katram skolēnam.

Runājot par nākotnes nodomiem, Br. Ķikuts izsakās, ka LNAK mācības līdzekļu apgāds iecerējis iegādāties projekcijas aparātu, ko par nelielu atlīdzību varētu izīrēt skolām un jaunatnes sarīkojumiem. Tādā veidā varētu saistīt plašāku jaunās paaudzes interesi par Latviju, tās dabu, tautu un kultūru. Tāpat vēlama būtu arī piemērotu mācības grāmatu un vispār jaunatnes literatūras izdošana. Mācības līdzekļu apgāds varētu pat uzņemties arī citu apgādu šāda veida izdevumu izplatīšanu latviešu skolām. Šo un citu nodomu sekmīgai īstenošanai tomēr nepieciešama dzīvāka atsaucība ne tikvien no skolu puses, bet no latviešu sabiedrības vispār. Līdz šim LNAK Mācības līdzekļu apgāds kalpojis kā Kanadas latviešu skolām, tā izpildījis arī vairākus pieprasījumus ASV. Sadarbība ar citām zemēm būtu vēl rosīgāka, ja izdotos nokārtot muitas jautājumu, kas apgrūtina sīkākus sūtījumus. Šai ziņā palīdzīgas varētu būt arī citu zemju centrālās organizācijas.

LNAK Mācības līdzekļu apgāda darbā ļoti nozīmīga un vērtīga bijusi Skolu daļas vadītāja J. Mežaka un mākslinieka J. Dekšņa līdzdalība. Pēc Br. Ķikuta domām LNAK Mācības līdzekļu apgāda darbība varētu būt vēl sekmīgāka, ja skolas, bērnu vecāki un sabiedrība būtu atsaucīgāka un veltītu tam vairāk ievērības, pie kam nākotnē tas būtu panākams, ne tikai tieši atbalstot mācības līdzekļu apgādu, bet arī caur nesen nodibināto LNAK Skolu fondu. LNAK Mācības līdzekļu apgāda adrese ir: Bruno Ķikuts, 81 Frederick St., Brampton, Ont., Canada.

No.

TRIMDINIEKIEM JĀKĀPINA CĪŅAS SPARS

PLKV. K. LOBES DV SVĒTKU RUNAS IZVILKUMS

Lai varētu cīnīties, ir jāzina cīņas likumība. Bez šīs likumības cīņa nav iespējama. Cīņā visu neizšķir viens pats aukstā prāta apsvērums. Trīs ceturtdaļas spēka faktoru nepakļaujas prāta matemātiskajām formulām. Tās uztveramas ar nemaldīgo intuīciju, par kuru viens no mūsu visievērojamākiem zinātniekiem, vecs cīnītājs, profesors A. Švābe teica: „Man spēcīgāks un nemaldīgāks šķiet vārds „instinkts" šo formulām nepakļauto spēku saskatīšanā." Klasiskie kara operāciju piemēri apliecina, ka visos šajos piemēros ir dominējusi ne viena ceturtdaļa, bet trīs ceturtdaļas intuīcijas. Piemēram, mūsu cīņas ar Bermontu (15 tūkstoši pret 54 tūkstošiem) patiesībā — 15 reiz 4 — nozīmē 60:54, tātad mēs esam bijuši stiprāki, jo vājākais nekad stiprāko neuzvar.

Pirms neilga laika kāds cittautietis — vēsturnieks — filozofs, kurš speciāli studējis krievu tautu un viņas vēsturi, teica man: „Jums būs grūta cīņa, jo jūsu pretiniekam ir viena ģeniālitāte, ar ko tas pārspēj visas citas kultūrtautas pasaulē. Šī ģeniālitāte ir krievu, — kas šodien ir briesmīgā komūnisma izplatītāji pasaulē — vienaldzība, pasivitāte. IX g. s. tie pieņēma bez ievērojamas pretestības kristīanismu, turpretim ir tautas, kas kristīanismam pieslēdzās tikai gadu simtenos un ar grūtībām pameta pašu radītos dievus un saistību ar tiem. Krievus neiedarbinot viņu paši iekšējā aktīvitāte, bet kādi sveši spēki, kuru iedarbināti, krievi (būtībā savā pasivitātē) izraisot zināmu aktīvitāti, kuŗa esot ļoti bīstama pašiem krieviem un pretiniekam pie mazākās pretinieka kļūdas. Viņš minēja daudzus vēsturiskus piemērus, kā Kārļa XII, tā Napoleona kara gājienus. Viņš minēja svešu spēku izraisīto aktīvitāti boļševisma uzturēšanā. Tika arī analizēts Hitlera gājiens. Sakarā ar teikto tika minētas arī krievu bailes — viņu nespēkā — no brīvās pasaules, jo brīvība, mūsu izpratnē, ir briesmīgs ierocis pret komūnisma elli un var iedarbināt krievu ģeniālitāti par labu cilvēcībai. Tāpēc ir jānāk krievu pagriezienam. Tas iespējams ar spēcīgu iedarbību no brīvās pasaules, cilvēcības vārdā, kamēr vēl brīvā pasaule to spēj. Krievi paši nav spējīgi uz to savas minētās ģeniālitātes dēļ. Glābt pasauli šodien var vienīgi ieroču vara!

Sakarā ar teikto rodas jautājums, kas esam mēs? Vai mūsu nacionāli potenciālie spēki, īpaši trimdā, nav jau noslāpuši? Vai pasivitāte un vienaldzība kā svešas odze nav iezagusies trimdas dvēselē? Vai vēl ir spēkā pie vairākuma viss tas, ko mēs trimdas sākumā apliecinājām? Protams, mūsu liecinājumu šodien apstiprina latviešu meitenu vadītās sacelšanās Vorkutā un citur moskovītu moku imperijā. Mēs ticam, jo redzam to, ko kādreiz prof. A. Švābe liecināja: „Visu lielo veic māte un karavīrs, viss pārējais ir tikai ierāmējuma zeltījums."

Šodien pasaule ir relātīvi stipra fiziskā bruņojumā. Līdz gatavības pakāpei šajā bruņojumā ir nonākusi ASV varbūt jau pirms pusgada. Varena ir šodien arī Anglija, bet gluži nevarīgas vēl ir ķīnaosa zemes, kā, piemēram, Francija, kas ir gluži bīstama brīvajā pasaulē. Vācijas vitālitāte ir vienreizēja, bet kāda pašas neilgā pagātnē daimonisma izraisītā, bet tagad izdzēstā gara bailēs tā jau ilgāku laiku ar gluži civīlām komisijām un apakškomisijām pūlas radīt „jauno" armiju bez vācu spēkavota — militārā gara. Neviena armija pati karu nav iesākusi, vai pēc savas brīvās gribas izbeigusi. Tos ir sākuši un beiguši vienmēr valdnieki un valdības, tāpēc būtu gan jābaidās no valdniekiem un valdībām, bet ne no armijas. Šodien Vācija, gan pati savas vainas dēļ, ir militārā ziņā gluži vāja.

Bīstami ir arī brīvās pasaules neitrālie. Pēdējie karī pierādīja, ka neitrālitātes nemaz nav un nevar būt. Neitrālie kalpo tam, kas viņus pirmais piesaista sev. Piemēra dēļ kaut vai Skandinavija. Nākotnes karā ar pirmo acumirkli izšķirīgi būs Sundi un arktiskie apgabali. Šiem apgabaliem būs līdzšinējos karos vēl nepieredzēta vērtība, jo moskovīti būs jāpiespiež darboties tikai pa iekšējām operāciju līnijām. Šai darbībai relātīvi ir savas priekšrocības (teorētiski), bet moskovītiem šajā darbībā nav gluži nekādu priekšrocību. Iekšējām operāciju līnijām priekšrocību dod territorijas milzīgais lielums, bet moskovītiem tas nāk par ļaunu, — trūkst visāda veida komūnikāciju. Jāievēro tas apstāklis, ka moskovītu komūnikācijas tiks grautas un traucētas vienlaicīgi no visām debesu pusēm, un Moskovijas necivilizētais lielums būs arī viņas kaps. Neviens gan, šķiet, nedomā šo milzu moskovītu lielo zoli sāk grauzt no viena vai otra gala. Tad jau tērauda zobi sadils! Bet šo zoli dragās vienlaicīgi visā viņas plāksnē. Brīvās pasaules operācijas, protams, izteiksies vienīgi no ārējām operāciju līnijām (darbība pret ielenkto).

Vēl jāievēro, ka nākotnes karā gan neviens laikam nedomā par moskovītu imperijas pilnīgu okupāciju. Pie brīvās pasaules ieroču varenības paši krievi — nekomūnisti — okupēs savu ciešanu un moku imperiju, savu cietumu, lai viņu atbrīvotu. Nākotnes karš būs patiesi zibenkarš, bet moskovīti un apspiestās tautas atdzims gadu desmitos. Būs miers virs zemes un cilvēkiem uz ilgāku laiku labs prāts!

Mēs šeit runājam par brīvās pasaules fizisko bruņojumu, bet tagad paceļas jautājums par brīvās pasaules morālām vērtībām, kas pieder pie tā saucamās spēku 3/4. Visas Teheranas, Jaltas, Kasablankas, Potsdamas un Nirnbergas procesi ir tie vēsturiski nožēlojamie sasniegumi, kas radīja šo draudzīgo stāvokli pasaulē. Šo stāvokli pasaulē kara noslēgumā radīja sabiedrotie. Un tagad kristīanisma vārdā mums ir tiesība prasīt — pārtraukt bijušo brīvo tautu slepkavību!

Bet kāds šajā ziņā ir faktiskais stāvoklis? Vai šodien sabiedrotie nav atcēluši Nirnbergas absurdo lēmumu, kurš skan — tas, kas izrunā vārdu karš, tas ir kara noziedznieks un pakļauts šī lēmuma sankcijām! Šim lēmumam bija un ir draudzīgas sekas brīvo tautu dvēselēs vēl šodien. Vēl šodien brīvās pasaules ļaudis sauc — laimīgs tas, kas bauda brīvību un cilvēcību, nav mūsu daļa par tiem, kas noasiņo moskovītu moku kambaros! Nost ar karu brīvības vārdā! Lai dzīvo mūžīgais miers! Ir aizmirsta patiesība, ka brīvība nav dalāma!

Kas būs tas drosmīgais no tiem, kam piekrīt lemšana, kas tagad teiks — viss bija maldi! Celieties uz cilvēces brīvības kauju! Nav iespējams sagatavot morālos spēkus, nesaucot lietas un parādības īstajā vārdā. Citādi rīkoties ir maldi. Vajadzīgs cilvēks ,kas drosmīgi piešķir visvarenajam ierocim dzīvību. Nav izšķirējas nozīmes vēl tam faktam vien, ka zeme lūst no nedzīvā bruņojuma svara! Kur palicis cilvēks? Amerikāņi paši sevi **raksturo kā pionierus. Tie esot cilvēcīgi un viņu pamatprincipā gulošot godīgs pašu darbs un kā ieguvums, šī darba rezultāts. Ir jāsaka**, vai šis godīgais un strādīgais pionieris vēl šodien neredz to, ka viņu jau ir bezkaunīgi piekrāpis tā sabiedrotais moskovīts? Vai ASV ir pašām gluži bez mūsu informācijas, materiāli par komūnismu, lai tos parādot šim tiešām godīgajam pionierim, tas redzētu, ka komūnisms ir gatavs laupīt pionieram brīvību, dzīvību un visu viņa godīgajā darbā iegūto mantu? Tie visi ir fakti, kas godīgo pionieri vienā rāvienā pacels brīvības kaujai un vairs ne citu tautu brīvības kaujai, bet sava paša brīvības kaujai.

Angļi ļoti nemīļot laupītāju, vai prastu zagli, kas lienot viņu kabatā vai viņu bankā. Moskovīti ir izdarījuši tagad trīs lielas politiskas kļūdas (Berlīnes blokāde, Korejas karš un ielaušanās Tuvajos Austrumos un Indijā). Pēdējā, jau angļu uztvērē līdzinās prastai ielaušanās zādzībai bankā, un tā šos reālpolitiķus ir vareni saslējusi īstenai kaujai.

(Nobeigums sekos)

SKATS FILMU ZVAIGŽŅU DEBESĪS

PIECAS „LIELĀS MILAS"

Franču režisors Žiļjēns Divinjē, epizodiskās filmas meistars, sagatavojis manuskriptu savai nākošajai lielajai filmai, kas sauksies „Lielā mīla." Tā stāstīs par kādu naktskluba pianistu, kuŗš piecas reizes sastop savu „lielo mīlu — vienreiz italieti, pēc tam zviedrieti, tad angļieti, vācieti un visbeidzot francūzieti. Šīm piecām sievietēm lomām režisors izvēlējies attiecīgo piecu tautību ievērojamākās aktrises. Italieti tēlos Džina Lolobridžida, zviedrieti Ingrida Bergmane, angļieti Viviana Leija, vācieti Marlēna Dītricha, bet francūzieti Daniela Darjē. Filmas dialogus sacerējis franču modernists un sirreālists Raimonds Kvino.

HOLIVUDA CIŅĀS PĒC GODA

„Filmu pasaules galvaspilsēta", par kādu visa pasaule neapšaubāmi uzskata Holivūdu, tagad grib iegūt „oficiālu atzīšanu", plānojot rīkot katru gadu lielu filmu festivālu. Šim nolūkam ievēlēta īpaša komiteja, kas pirmajās arī par to, lai šīs pasākums iegūtu ASV tirdzniecības departamenta atbalstu. Komitejā ievēlēti arī daudzi pazīstami aktieŗi, starp tiem Viljams Holdens, Ronalds Rīgans un producents Valters Vangers.

SILVĀNA VILKA ZOBOS

Marta vidū par upuri niknam un badīgam vilkam gandrīz kritusi slavenā italiešu filmu zvaigzne Silvāna Mangano, kuŗa pēckaŗa gados kļuva slavena ar filmu Rūgtais rīss un vēl slavenāka ar savu labi relejēto krūšu profilu. Uzņemot kādas filmas ārskatus Italijas kalnos, kādā vientuļā vietā no alas izskrēja izkāmējies vilks un devies uzbrukumā. Silvāna mukusi ko kājas nes, līdz iestigusi kupenā. Pēdējā brīdī tai palīgā piestiedzies tās partneris Gvido Kelāno. Viņš droši vien nav zinājis latviešu pasaku gudrību, ka vilks grābjams pie astes, bet tomēr kā īsts drošsirdis nogrābis izkāmējušo vilku pie pakaļkājām. Kamēr vilks nošauts, viņš tomēr paspējis pāris reizes pamatīgi iecirst zobus glābēja plecā un rokā. Silvāna Mangano tikusi cauri ar izbailēm.

GARIJS UN ANDRJU DODAS UZ PARIZI

Garijs Kupers un Andrjū Hepburne savu nākošo kopīgo filmu iespēlēs Parīzē. Tās nosaukums ir „Ariane", un tās režiju vadīs Bils Vilders.

ESTERE VILJAMA BEZ PELDKOSTĪMA

Lieliskā peldētāja Estere Viljama iespēlējusi filmu „The gentle Web", kuŗā tai pirmo reizi nav jāstaigā apkārt peldkostīmā. Ar šo filmu viņa grib pierādīt, ka var būt „zvaigzne" ne tikai ūdenī, bet arī uz sausas zemes.

Ir nodota iespiešanā un autora izdevumā, Toronto iznāks spilgta atmiņu grāmata —

JŪLIJS ĶĪLĪTIS

ES KARĀ AIZIEDAMS..

Mani raksturīgākie piedzīvojumi Otrā pasaules karā.

Grāmatai 288 lpp., cena $4.00, bet pasūtinot līdz š. g. 28. aprīlim, jums vēl ir izdevība grāmatu saņemt ar 20% atlaidi — par $3.20.

Pasūtinājumus pieņem šī izdevuma ģenerālpārstāvis

ERNESTS ZARIŅŠ, 5 Algonquin Avenue, Toronto 8, Ont., Canada
Tel.: LE. 2-5250

Laipni lūdzu grāmatu pārdevējus uzdot vēlamo eksemplāru skaitu

ZIEMEĻU MATAS HARI NOGALINĀŠANAS LIETA IZBEIGTA

DĀŅU PRETESTĪBAS KUSTĪBAS VADĪBA PASKAIDRO, KA KARA LAIKĀ PAGRĪDNIEKI DĀNIJĀ U. C. NOLIKVIDĒJUŠI 350 PERSONAS.

Stokholmas kriminālpolicijas ilggadīgais vadītājs Alvars Ceterkvists pag. gadā aizgāja pensijā un sāka rakstīt savus memuārus, kas tagad publicēti. Mīklaino kriminālnotikumu virknē sirmais policijas darbinieks bija pieminējis arī kādu notikumu, kas sacēla kājās zviedru sabiedrību un radīja domstarpības ar Dāniju: dāņu pretestības kustības vadība bija slepeni piespriedusi nāves sodu par nodevību 27 g. vecai zviedrietei Dženai Hornejai un to nogalinājusi. Ceterkvists atcerējās, ka īsi pirms jaunavas nāves viņš to personīgi pratinājis Stokholmas izmeklēšanas cietumā, kur tā bijusi ievietota uz aizdomu pamata par spiegošanu, bet drīz palaista brīvībā. Horneja bijusi apburoša, intelligenta, cēlusies no labas ģimenes, bet dēkaina rakstura. Viņa zinājusi pretestības kustības terroristus kā karotāju, tā okupētās zemēs, pratusi piekļūt SS virspavēlnieka Himmlera stābam, lai izpirktu no KZ nometnēm dāņu ebrejus. Kopenhāgenā Hornejai bijušas durvis vaļā kā Šellnamā, kur atradies gestapo stābs, tā Skandia viesnīcā, kur slepeni pulcējušies pretestības kustības vadītāji. Britu majors Ridls, kuŗš kā angļu slepenā dienesta vadītājs Stokholmā pārzināja slepeno aģentu tīklu Skandinavijā, bija šarmantās zviedrietes draugs. Viņas mīļāko, vācu majoru Gilbertu, vācu slepenā dienesta vadītāja admirāļa Kanarisa draugu 1944. g. oktobrī Kopenhāgenā nošāva dāņu pagrīdnieki. Majoram dzīvoklī kāda jaunava atnesa pukes, personīgai nodošanai, bet kad majors izņāca tai pretīm, divi vīri, kas stāvēja aiz puķu meitenes, to 5 šāviņiem nogalināja. Ceterkvista ieskatam, ka jaunava nogalināta bez vainas, pievienojās zviedru prese, kas sacēla daudz putekļu, aicinot gadījumu rūpīgi izmeklēt, jo kā gan varot nogalināt zviedrieti, vainīgos pat nesaucot pie atbildības!

Zviedrijas iekšlietu ministram iemaisoties, notikums kļuva par „valsts lietu". Sākās skaidrošanās ar Kopenhāgenu. Dāņi strīdējās pretim, norādot, ka neitrālie zviedri negribot iedzilināties torekējos apstākļos, kad dāņiem ar vācu okupācijas varu bijusi izcīpāma cīņa uz dzīvību un nāvi. Zviedriete, kas bijusi vācu spiedze, saņēmusi, ko viņa pelnījusi. Freds Jakobsens, viens no dāņu pretestības kustības vadītājiem, nekautrējās pateikt, ka „viņa vīri kara laikā nolikvidējuši 350 tautas ienaidniekus, tanī skaitā arī Dženu Horneju." Tā bijusi „kara darbība", veikta sabiedroto uzdevumā. Stokholmas laikraksti neapklusa: ar kādām tiesībām drīkstējuši lemt nāvi zviedru pilsoņiem? Kādēļ lieta nav nodota zviedru iestāžu rīcībai, zinot, ka Zviedrijā smagi soda par spiegošanu vispār?

Žurnālisti sameklēja noteiktas ziņas, kā notikusi ziemeļu Matas Harī likvidācija: 1945. gada 14. janvārī Dženu viņas tēva mājās Stokholmā apmeklē divi dāņu pretestības kustības darbinieki, kuriem Kopenhāgenā uzdots daļo spiedzi padarīt nekaitīgu. Viņi pierunā zviedrieti doties viņiem līdzi uz Kopenhāgenu un stāties Brīvības padomes priekšā, lai sevi rehabilitētu. 17. janvārī jaunava ar abiem dāņiem dodas uz Malmi.

(Nobeigums 8. lpp.)

OKULTISTS MEKLĒ SPOKUS

Spoks grābstās pēc viskija un šņauc tabaku

Kā redzams no angļu okultistu izdevumiem, Anglijā katastrofāli samazinās veco spoku skaits un arī jauni daudz nenākot klāt... Sakarā ar paredzēto Spoku reģistra otro uzlaboto izdevumu, Britu okultistu biedrība uzaicinājusi visus modernos spoku medniekus steidzīgi paziņot par visām pēdējā laikā redzētām parādībām un mistiskiem, neizskaidrojamiem notikumiem. No pēdējā laikā pieteiktajiem jaunajiem Anglijas spokiem daži arī izpelnījušies okultistu ievērību.

Vienu tādu spoku nesen atklājis kāds pensionēts virsnieks un spoku mednieks kādā Devonšairas ciema krodziņā. Viņš kādā vakarā krodziņā vēlējies pārnakšņot. Ierādītajā istabā aiz aizslēgtām durvīm atlaidies klubkrēslā pie aizkurta kamīna, kad pēkšņi sev blakus ieraudzījis raudošu sievieti. Kad spoku mednieks viņu uzrunājis, sieviete bez trokšņa izgājusi caur aizslēgtajām durvīm un pazudusi bez miņas. Uz virsnieka jautājumiem vecais krodzinieks pastāstījis, ka viņa sieva pirms daudziem gadiem aizmukusi ar citu vīrieti. Viņam liekoties, ka viņa sieva savu soli esot nožēlojusi, jo pēc aizbēgušās sievas nāves viņa kā spoks bieži sēdot pie kamīna un raudot.

Drusku uztraucošāku spokošanās gadījumu Londonā pieteikuši divi pārtikas preču lielnoliktavas strādnieki, kuŗi ieraudzījuši no mūra sienas izstiepjamies lielu cilvēka roku, kuŗa sākusi grābstīties gar viskija kastēm. Viens no strādniekiem rokai laidis ar koka tupeli un no rokas tūliņ sākušas lēkāt zilganas liesmiņas. Mūŗa siena tūliņ sākusi degt, un strādnieki bailēs aizbēguši. Kad ieradušies ugunsdzēsēji, tie mūŗa sienā atraduši četrus deguma laukumus, kur pat kiegeļi sākuši kust. Kā mūris varējis sākt degt, tam izskaidrojuma vēl nav.

Kāda Grīves kundze no Kingnortonas kā spoku pieteikusi arī savu nesen mirušo vīru. Vakaros kāds neredzamais ļoti bieži viesis-tabā izslēdzot elektrisko gaismu un pēc tam mīļi, it kā ķircinādamies, smejoties. Kad Grīves kundze vai viņas meita tumsā dodoties pie elektriskā slēdža, lai atkal ieslēgtu gaismu, viņām katru reizi pretī stotīties stipra šņaucamās tabakas smaka. Abas sievietes ir pārliecinātas, ka Grīves kugs pēc nāves kā spoks šņaucot tabaku tikpat nikni kā savā dzīves laikā.

Lielāko pieteikto spoku skaitu okultistiem izdodoties atšifrēt. Tā pie Londonas ziemeļu daļas robežām daudziem vīriešiem, kuŗi ap pusnakti atgriezušies mājās, uz tumšās ielas uzbrucis kāds tumšs siluets ar zibošām acīm, norāvis platmales un ar spokainu brēcienu pazudis tumsā. Tā kā spoka uzbrukums noticis vienā un tai pašā vietā, tad vietējie spoku mednieki, no kuŗiem arī daži paši pazaudējuši platmales, nešaubījušies par jaunatklātu spoku. Lai par tā esamību pārliecinātos, arī policija uz spokošanās vietu nosūtījusi pleciņu „Bobiju."Tas neko bīstamu nav novērojis un pēc pusnakts atstājis savu novērošanas posteni. Pēkšņi arī viņam uzbrucis kaut kas tumšs ar zibošām acīm un norāvis ķiveri. Nākošajā naktī spoku mednieki ieradušies ar pastiprinājumiem. Kad kādam bobijam spoks ap pusnakti atkal nocēlis ķiveri,uzliesmojuši vairāki prožektori, kuŗu gaismā ieraudzīta lidojoša pūce. Kāda veca koka dobumā atklāta arī pūces mājvieta, kuŗā atrasta ne vien nolaupītā ķivere, bet arī lielāks daudzums platmaļu.

V. As.

Jānis Sārma Negantnieks

ROMĀNS

71. turpinājums

— Jā, Krogzemja kungs, arī es domāju, ka sieviškas drīkst sevi pielīdzināt puķēm un ka viņām sevi kā tādām pienākas glabāt. Tas ir gaužām nožēlojami, ja sievietes neprot sevi glābāt, lai ģeķīgs garāmgājējs tās nesamin kājām vai arī nenoplūc īsa brīža ostīšanai. —

—Tō gan izlasījāt Valdemāra grāmatiņā — 300 stāstos? —

— Nebūt nē, Krogzemja kungs! To jutu jau savā sirdī, pirms vēl biju šo grāmatiņu lasījusi. Bet tagad noprotu arī ar prātu, ka arī mēs, sieviškas, esam cilvēki un nedrīkstam pieļaut, ka mūs nonicina. —

— Pielīdzinādamas sevi puķēm, sieviškas pašas apliecina, ka uzskata sevi tikai par īsa brīža radījumiem, kam pienākas acis iepriecināt un noplūktām tapt. —

— Bet kam tad gan jūs tās gribētu pielīdzināt, Krogzemja kungs? —

— Ja sieviškām galva līdz ar smadzenēm dota, lai tās domātu, tad kamdēļ tās grib sevi kaut kam pielīdzināt? Lai tad domā un spriež pašas vien, nekam sevi nepielīdzinot. —

— To arī pie sieviškām redzat, vērodami, ka tās dažu labu darbu veic tikpat labi, kā to vīrišķi dara. Tak arī Neikena kundzene Laskates skolā bērnus māca. —

— Tās gan ir tikai meitenes... — Neikena jaunkundze pazemīgi paskaidroja, jo Laskatē tiešām bija meitu skola.

— Jā gan, — Līzbete turpināja, — tur mācās tikai meitenes, un ir žēl, ka tās nav mācībās zēniem pielīdzinātas,bet top precībām skolotas un smalkos roku darbos un vāciskā runāšanā mācītas. —

— Arī pie tam vēl klavieŗu spēlēšanā nopūlētas, — Rozālijas jaunkundze papildināja. —

— Jā, viņām top arī klavieŗu spēlēšana mācīta, — Līzbete apstiprināja.

To gan vēlas tikai lepnīgi vecāki, kas cer, ka viņu meitas ar to kļūs izredzētas vēlāk par sievām skolmeistariem, skrīveŗiem vai muižkungiem. Tad nu redziet, Krogzemja kungs, ka vainojamas neesam mēs, sieviškas, bet ka tie ir vīrišķi, kas grib, lai tiem sievas top audzinātas, kas ar vācisku runāšanu un klavieŗu spēli tos iepriecina, un tādā ziņā tās it kā par puķēm kļūst uzskatītas. —

— Bet gan varbūt tādēļ, ka sieviškām pašām tas jo labi patīk, jo kāpēc gan citādi tās tik labprāt alaž un visur Šēnberģa un Lappas Mārtiņa ziņģēs mīl dziedāt un it sevišķi mīl Pumpura dziesmu — Stāsti manim, Daugaviņa, kur visas zeltenes notaļ tikai par līgaviņām kļūst cildinātas. No tā redzams un spriežams, ka sieviškām tik vien prātā, lai tās jo drīzāk kāds tautu dēls apmīļotu un par līgaviņām padarītu.—

Šis nežēlīgais Krogzemja spriedums, ko viņš pie tam vēl izteica, sarkastiski pasmiedamies, aizkāra ne vien Līzbeti, bet arī pazemīgo Rozālijas jaunkundzi, un viņa sasarkusi saslējās pret tā apgalvojumu.

— Sie haben kein Recht, Herr Krohgsem!.. viņa iesaucās, bet nepabeidza sākto teikumu un griezās pie viņa ar jautājumu:

— Un kāda ir jūsu prasīšana, kas sieviškām būtu jāpilda? —

— Tām vispirms jābūt īstenām tautietēm. —

— Neesam vēl tādas nekur redzējušas, tāpēc lūgtu mums tās gaišāk aprakstīt, — Līzbete mazliet uzskaitusies prasīja.

— Ja, ich moechte auch... Rozālijas jaunkundze viņai piebalsoja.

— Īstena tautiete ir tāda sieviška, kas nevis rāda, ka prot vāciski buldurēt vai arī sevi par noplūcamu vai nenoplūcamu puķi tur, bet gan, ka — tiklab vārdos, kā darboss savam vīram, tēvam vai brālim blakām stājas, kad tie īstenu un patiesu darbu tautas labā strādā. —

Rozālija klusēja, bet Līzbete no Krogzemja stingrās prasības nebūt nesatrūkās un stādīja tai pretī veselu rindu iebildumu.

— Bet, ja sieviškas tikai par tautas labā darāmiem darbiem domās un tos gribēs jo pilnīgi un labi veikt, kas tad gan tos darbus darīs, kas ikvienai sieviškai mājās strādājami, lai vīrs, bērni vai arī nespēcīgie vecāki apkopti, ēdināti un apģērbti taptu? Vai šie darbi ir tik viegli paveicami, kā to daži domā? Un vai tie svētos rakstos nav pavēlēti sieviškām darīt? Un kur gan tas stāv rakstīts, ka mums par tik dedzīgām tautietēm jātop? Un vai gan jums nav itin labi zināms, ka Kronvalda kungs, kam gan neviens nedrīkstēs pārmest, ka tautības lietas nekoptu, nav sev sievu ņēmis latvieti un viņai grūti saprast, ko viņas vīrs latviešu valodā par tautas lietām runā un māca? Tomēr viņš par to nebēdā, bet savu laulātu draugu ne vien kā tikai labi ieredz, bet arī jo augsti cienī. Vai tāpēc drīzāk gan nebūs tā, ka sieviškām pienākas mazāk par tautības kopšanu domāt, to vīrišķu rokās atstājot, bet pašām jo vairāk ar savu sirds siltumu un čaklām rokām gādāt, lai savu vecāku vai arī vīra dzīvi vieglotu un to tīkamu darītu? Vai tie negribēs priecāties, ja pēc sava darba vai cīniņiem tautības labā, mājā pārnākuši, tur labi koptus un mācītus bērnus, labu ēdienu un laipnu sievas vai meitas seju priekšā atradīs? To visu sieviškas spēj un grib gādāt, ja vien tām neuzliek nastas, kas ārpus mājas nesamas un nav viņu pleciem pa spēkam. —

Līzbete savas domas pateica straujā un drošā balsī, un varēja spriest, ka to bija ne reizi vien nopietni pārdomājusi. Viņa nu arī jutās kā uzvarētāja, kad arī Rozālijas jaunkundze steidzīgi piebilda:

— So ist recht! —

Tomēr viņas gaidīja, ka arī šoreiz Krogzemis nāks ar kādiem iebildumiem, jo taisni šis vārdu karš ar nopietno un straujo puisi abām patika. Bet Krogzemis tāpat kā allaž, kad nerada savām domām atsaucību, klusēja.

Pienāca Matīss ar Pilsātnieku un Reini un uzsāka sarunu par nākamo teātŗa izrādi, bet Krogzemis turpināja klusēt un neteica ne vārda, arī atvadīdamies no Kaudzītēm, kad Reinis ar Neikena jaunkundzi aizgāja uz Laskati, bet Matīss uz Kaibēniem. Tikai draudzes skolā, atvadīdamies kāpņu galā no Līzbetes, viņš nevērīgi izmeta:

— Novēlu jums, Līzbetes kundzene, labu nakti to cilvēku starpā, kuŗi jūsu sirdssiltumu gan laikam jo augsti cienī. —

Tie bija nežēlīgi vārdi, jo viņam bija labi zināms, cik maz Līzbetes māte ievēroja meitas jūtas. Priekšnama tumsā viņš neredzēja, ka Līzbetes acīs saskrēja asaras un sejā mainījās sārtums ar bāļumu. Krogzemis ātri uzskrēja pa kāpnēm savā kambarī, bet Līzbete palika stāvam, atspiedusies pret kāpņu stabu. Tikai pēc krietna brīža viņa klusi atvēra durvis un, uz pirkstu galiem iedama, sasniedza kambari, kur gulēja abas ar māti.

XLIV

Daži cilvēkus veido, es tos tikai attēloju.
M. de Montaigne

Skolastēvs Andžs Rātminderis ar skolamāti unmeitu Līzbeti atgriezās pēc svētdienas dievkalpojuma no baznīcas. Andžs bija visnotaļ svinīgā svētdienas miera apgarots un kreisā rokā nesa biezo, melnvākoto dziesmu grāmatu. Labā roka viņam bija jātur brīva, lai varētu pacelt sveicienam cepuri, ja garām pajāja, uz krogu steigdamies, kāds pagasta lielmanis. Kuŗš katrs, kas nāca no baznīcas, protams, nebija jāsveicina, cepuri vēdinot, pietika, ja skolastēvs pateica labdien vai pat vienkārši pamāja tikai ar galvu. Skolasmātes sejā nebija nekāda svinīguma, un tur drīzāk bija vērojama neapmierinātība vai pat īgnums. Līzbete gāja starp tēvu un māti, nolaidusi acis, un, kā likās, rūpējās tikai par to, lai nenotrieptu dubļiem savas no melnas zīda drēbes šūtās kurpes.

Rātminderu ģimenei gabaliņu pa priekšu gāja pulciņš jaunu cilvēku, diezgan skaļi sarunādamies un pat reizām iesmiedamies. Šie pēc skolasmātes domām svētdienai nepiedienīgie smiekli tad arī radīja viņā īgnumu un gandrīz vai dusmas.

— Redzi, tēv, kā tie tur nu atkal zvaigo, — viņa runāja pārmetējas balsī, — ir itin tā, ka ietu kādā linu talkā vai arī atgrieztos nō appļāvībām: Ha, ha, ha-hi, hi, hi, — to vien tik' dzird. Nevar saprast, kāpēc jel pavisam nākuši baznīcā, ja, tikko sprediķis beidzies, zviedz kā kumeļi aplokā. Tu, Andž, varētu runāt ar Šiliņa cienīgtēvu, la viņš tādu svētdienas pulgošanu noliedz... —

(Turpinājums sekos)

Aleksis Kalniņš **SKAIDRAS, P**
BAGĀTAS LATVIEŠU V

II

Lai nu gan iemeslu vairāk, kāpēc r sastopam krietni retāk tagadējos periodiskajos un neperiodiskajos izdevumos, tomēr tūdaļ pārliecināsimies, ka r mums gluži **nepieciešams!**

Tiesa, Latvijā r mīkstināja tikai izloksņu daļā: puslīdz visā īstajā Kurzemē, ne visai daudzās Vidzemes un Rietumzemgales izloksnēs. 1) No šām Vidzemes un Rietumzemgales izloksnēm tomēr lielum lielā daļa pieder pie vidusdialekta, kas pamatā mūsu rakstu jeb literārajai valodai. Lai gan tātad r pazīst tikai izloksņu daļā, svarīgi iemesli tomēr pamudināja mūsu valodniekus r paturēt literārajā jeb rakstu valodā - kā runā, tā rakstos. a) Pirmkārt, r mīkstināja agrāk visās izloksnēs. b) Tagad r atrodam kaut nelielā vidusdialekta izloksņu daļā. c) **Atmetot r, izjuktu mūsu līdzskaņu mīkstināšanas sistēma.**

Sal.: burvis — burvja, burvji, burvju, burvjiem, burvjus, ar burvjiem, burvjos; gulbis — gulbja, gulbji, gulbju, gulbjiem, gulbjus, ar gulbjiem, gulbjos; klēpis — klēpja, klēpji, klēpju, klēpjiem, klēpjus, ar klēpjiem, klēpjos; slānis - slāņa, slāņi, slāņu, slāņiem, slāņus, ar slāņiem, slāņos; brālis — brāļa, brāļi, brāļu, brāļiem, brāļus, ar brāļiem, brāļos; tāpat: stūris — stūra, stūri, stūru, stūriem, stūrus, ar stūriem, stūros.

Sal.: dobe — dobju; ceļš, ceļa, ceļam, ceļu, ar ceļu, ceļā, ceļi, ceļu, ceļiem utt.

Virve — virvju; piepe — piepju; sēne — sēņu; pele — peļu.

Tāpat: taure — tauru; cepure — cepuru; karš, kara, karam, ar karu, karā utt.; varš, vara, varam, varu, ar varu, varā.

Sal.: slapjš, slapja, slapjam, slapju, ar slapju, slapjā, slapji, slapju, slapjiem utt.; dobjš, dobja, dobjam, dobjiem utt.; zaļš, zaļa, zaļam, zaļu, ar zaļu, zaļā, zaļi, zaļu, zaļiem utt. Tāpat: garš, gara, garam, garu ar garu, garā, gari, garu, gariem utt.

d) Bez r (tāpat kā bez l, ņ, mj, vj, bj, pj) būtu grūti izskaidrojamas dažas svarīgas valodas un rakstības parādības, piem., šaurā un platā e lietāšana, -š vārdu galotnē u. c. Runājot par e šauro un plato izrunu, mums jāatceras, ka tā atkarājas latviešu valodā no sekojošā mīkstinātā līdzskaņa un patskaņa. (Gluži pretēja parādība novērojama lietuvju valodā, kur e izruna nav atkarīga no sekojošās skaņas, bet gan no paša e garuma vai īsuma).

2) Latvijas okupanti gan oficiāli atcēluši r mīkstināšanu, taču šā lēmuma pamatā nav mūsu valodas un rakstības parādību objektīva analize, bet gan citi motīvi — tā-

1) Sk. prof. Jāņa Endzelīna Latviešu valodas gramatikas (Lettische Grammatik, 2. izdev., iznākuša 1951. g.) 86. c. paragrafā.

TĀLIVALDIS DANGAVS

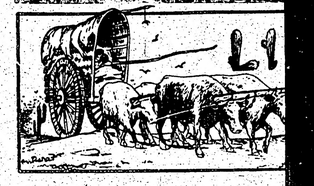

S T Ā S T

no cikla Strand

30. turpināj

Kalpone devās viņam līdz.

„Nāc, nu Eduard, noskūpsti ņu," līgava aicināja.

Kalpone atgriezās un nodeva nī bija zāļu tēja.

„Tūliņ nes atpakaļ!" Mirjan dzer tējiņas! Man vajag zāļu."

Kalpone aizmetās un drīz pu Pēc kādas stundas Mirjama

„Tagad ir siestas laiks. Tēv lūdzu, un sauc šurp!"

Aptiekārs nāca līdz ar gluži „Kas nu ir?" viņš nelaipni j „Šitās zāles nepalīdz. Galva meloja tā, ka tas man jau nep traucēju. Būs jāapmetas pie tev

Laikam tas, ka Mirjama soli bija pa prātam aptiekāram, jo v

„Tas nekas. Es atnākšu. Tu atkal varēsi atgriezties uz est

Tēvocis aizgāja, un kalpone „Kādu brīdi nu liksim krust teica. „Apskatīsim mātes modes tu vēlētos redzēt savu līgavinu Lūk, kā tev patīk šis tērps?"

Tas bija pelēks kostīms ar ap kaklu, ļoti gaŗiem krokotiem b iežmaugts viducis.

„O, tanī tu izskatīsies lieliski

„Vai nu tu negribētu aiziet modes?" viņa vaicāja. „Lai labi jams, un rītu atnāk nomērīt."

ATAS HARI
LIETA IZBEIGTA

AS VADĪBA PASKAIDRO, KA
ĀNIJĀ U. C. NOLIKVIDĒJUŠI
SONAS.

Stokholmas izmeklēšanas cietumā, kur tā bijusi ievietota uz aizdomu pamata par spiegošanu, bet drīz palaista brīvībā. Horneja bijusi approšana, intelligenta, cēlusies no labas ģimenes, bet dēkaina rakstura. Viņa zinājusi pretestības kustības terroristus kā karotāju, tā okupētās zemēs, pratusi piekļūt SS virspavēlnieka Himmlera stābam, lai izpirktu no KZ nometnēm dāņu židus. Kopenhāgenā Hornejai bijušas durvis vaļā kā Šellnamā, kur atradies gestapo stābs, tā Skandia viesnīcā, kur slepeni pulcējušies pretestības kustības vadītāji. Briti majors Ridls, kurš kā angļu slepenā dienesta vadītājs Stokholmā pārzināja slepeno aģentu tīklu Skandinavijā, bija šarmantās zviedrietes draugs. Viņas mīļāko, vācu majoru Gilbertu, vācu slepenā dienesta vadītāja admirāļa Kanarisa draugu 1944. g. oktobrī Kopenhāgenā nošāva dāņu pagrīdnieki. Maģoram dzīvoklī kāda jaunava atnesa puķes, personīgai nodošanai, bet kad majors izņāca tai pretim, divi viri, kas stāvēja aiz puķu meitenes, ar 5 šāviņiem nogalināja. Cetervista ieskatam, ka jaunava nogalināta bez vainas, pievienojās zviedru prese, kas sacēla daudz putekļu, aicinot gadījumu rūpīgi izmeklēt, jo kā gan varot nogalināt zviedrieti, vainīgos pat nesaucot pie atbildības!

Zviedrijas iekšlietu ministram emaisoties, notikums kļuva par valsts lietu". Sākās skaidrošanās ar Kopenhāgenu. Dāņi strīdējās pretim, norādot, ka neitrālie zviedri negribot iedzilināties torekšējos apstākļos, kad dāņiem ar vācu okupācijas varu bijusi izcīnāma cīņa uz dzīvību un nāvi. Zviedriete, kas bijusi vācu spiedze, saņēmusi, ko viņa pelnījusi. Freds Jakobsens, viens no dāņu pretestības kustības vadītājiem, nekautrējās pateikt, ka viņa viri kara laikā nolikvidējuši 50 tautas ienaidniekus, tanī skaitā arī Dženu Horneju." Tā bijusi „kara darbība", veikta sabiedroto uzdevumā. Stokholmas laikraksti neapklusa: ar kādām tiesībām drīkstējuši lemt nāvi zviedru pilsoniem? Kādēļ lieta nav nodota zviedru iestāžu rīcībai, ziņo, ka Zviedrijā smagi soda par spiegošanu vispār?

Žurnālisti sameklēja noteiktas ziņas, kā notikusi ziemeļu Matas Harī likvidācija: 1945. gada 14. janvārī Dženu viņas tēva mājās Stokholmā apmeklē divi dāņu pretestības kustības darbinieki, kuriem Kopenhāgenā uzdots daiļo spiedzi padarīt nekaitīgu. Viņi pierunā zviedrieti doties viņiem līdzi uz Kopenhāgenu un stāties Brīvības padomes priekšā, lai sevi rehabilitētu. 17. janvārī jaunava ar abiem dāņiem dodas uz Malmi.

(Nobeigums 8. lpp.)

rdi, jo viņam bija labi zināms, ievēroja meitas jūtas. Priekšzēja, ka Līzbetes acīs saskrēja s sārtums ar bālumu. Krogzepnēm savā kambarī, bet Līzbekusies pret kāpņu stabu. Tikai klusi atvēra durvis un, uz pirkstedza kambari, kur gulēja abas

XLIV

kus veido, es tos tikai attēloju.
M. de Montaigne

Kātminderis ar skolamāti un pēc svētdienas dievkalpojuma ja visnotaļ svinīgā svētdienas sā rokā nesa biezo, melnvā- Labā roka viņam bija jātur sveicienam cepuri, ja gaŗām āmies, kāds pagasta lielmanis. o baznīcas, protams, nebija jāpietika, ja skolastēvs pateica si pamāja tikai ar galvu. Skokāda svinīguma, un tur drīzāk inātība vai pat īgnums. Līzn māti, nolaidusi acis, un, kā r to, lai nenotrieptu dubļiem rēbes šūtās kurpes.

i gabaliņu pa priekšu gāja pulzgan skaļi sarunādamies un pat ie pēc skolasmātes domām svētiekli tad arī radīja viņā īgnumas.

ie tur nu atkal zvaigo, — vibaļsī, — ir itin tā, ka ietu kādā ztos no appļāvībām: Ha, ha, hatik' dzird. Nevar saprast, kāši baznīcā, ja. tikko spredikis. raļi aplokā. Tu, Andž, varētu gtēvu, la viņš tādu svētdienas

nājums sekos)

Aleksis Kalniņš

SKAIDRAS, PAREIZAS, BAGĀTAS LATVIEŠU VALODAS LABAD

II

Lai nu gan iemeslu vairāk, kālab ŗ sastopam krietni retāk tagadējos periodiskajos un neperiodiskajos izdevumos, tomēr tūdaļ pārliecināsimies, ka ŗ mums ģinši nepieciešams!

Tiesa, Latvijā r mīkstināja tikai izlokšņu daļā: puslīdz visā īstajā Kurzemē, ne visai daudzās Vidzemes un Rietumzemgales izloksnēs. 1) No šām Vidzemes un Rietumzemgales izloksnēm tomēr lielum lielā daļa pieder pie vidusdialekta, kas pamatā mūsu rakstu jeb literārajai valodai. Lai gan tātad ŗ pazīst tikai izlokšņu daļā, svariģi iemesli tomēr pamudināja mūsu valodniekus ŗ paturēt literārajā jeb rakstu valodā - kā runā, tā rakstos. a) Pirmkārt, r mīkstināja agrāk visās izloksnēs. b) Tagad ŗ atrodam kaut nelielā vidusdialekta izlokšņu daļā. c) **Atmetot ŗ, izjukt mūsu līdzskaņu mīkstināšanas sistēma.**

Sal.: burvis — burvja, burvji, burvju, burvjiem, burvjus, ar burvjiem, burvjos; gulbis — gulbja, gulbji, gulbju, gulbjiem, gulbjus, ar gulbjiem, gulbjos; klēpis — klēpja, klēpji, klēpju, klēpjiem, klēpjus, ar klēpjiem, klēpjos; slānis - slāņa, slāņi, slāņu, slāņiem, slāņus, ar slāņiem, slāņos; brālis — brāļa, brāļi, brāļu, brāļiem, brāļus, ar brāļiem, brāļos; tāpat: stūris — stūŗa, stūŗi, stūŗu, stūŗiem, stūŗus, ar stūŗiem, stūŗos.

Sal.: dobe — dobju; ceļš, ceļa, ceļam, ceļu, ar ceļu, ceļā, ceļi, ceļu, ceļiem utt.

Virve — virvju; piepe — piepju; sēne — sēņu; pele — peļu.

Tāpat: taure — tauŗu; cepure — cepuŗu; karš, kara, karam, ar karu, karā utt.; varš, vara, varam, varu, ar varu, varā.

Sal.: slapjš, slapja, slapjam, slapju, ar slapju, slapjā, slapji, slapju, slapjiem utt.; dobjš, dobja, dobjam, dobjiem utt.; zaļš, zaļa, zaļam, zaļu, ar zaļu, zaļā, zaļi, zaļu, zaļiem utt. Tāpat: garš, gaŗa, gaŗam, gaŗu ar gaŗu, gaŗā, gaŗi, gaŗu, gaŗiem utt.

d) Bez ŗ (tāpat kā bez ļ, ņ, mj, vj, bj, pj) būtu grūti izskaidrojamas dažas svariģas valodas un rakstības parādības, piem., šaurā un platā e lietāšana, -š vārdu galotnē u. c. Runājot par e šauro un plato izrunu, mums jāatceras, ka tā atrodama latviešu valodā no sekojošā mīkstinātā līdzskaņa un patskaņa. (Gluži pretēja parādība novērojama lietuvju valodā, kur e izruna nav atkariga no sekojošās skaņas, bet gan no paša e gaŗuma vai īsuma).

2) Latvijas okupanti gan oficiāli atcēluši r mīkstināšanu, taču šā lēmuma pamatā nav mūsu valodas un rakstības parādību objektīva analize, bet gan citi motīvi — tā-

1) Sk. prof. Jāņa Endzelīna Latviešu valodas grāmatikas (Lettische Grammatik, 2. izdev., iznākusa 1951. g.) 86. c. paragrafā.

tad tas mūs nesaista. No otras puses, **prof. Jānis Endzelīns joprojām atzīst ŗ par nepieciešamu un to arī lietā!**

3) Tagad un pa daļai Latvijas neatkarības laikos vērojamā tendence vairīties no līdzskaņu mīkstināšanas — bet jo sevišķi no to savienojumiem ar j, kuŗu rezultātā rodas jauns, citāds līdzskanis 2) — jāatzīst par neveselīgu, nedabisku, jo tā nesakņojas tautas apziņā.

4) Gan literārās valodas **runātāji**, nekurzemnieki, bieži nemīkstina r (nav to iemācījušies), bet šī r nemīkstināšanas prakse mūs nebūt neatbrīvo no pienākuma to darīt (īpaši tālab, ka, šo pienākumu veikdami, ļoti atvieglotum ŗ lietāšanu rakstos).

5) Beidzot vēlreiz atmināsimies, ka Jānis Endzelīns — kas visu savu mūžu ziedojis latviešu valodas pētīšanai un to labāk pazīst par mums citiem — Latvijas neatkarības laikos atzina un joprojām atzīst r mīkstināšanu par nepieciešamu. Un citi mūsu valodnieki vienis prātis ar Jāni Endzelīnu.

Un vēl ko ļoti nozīmīgu neaizmirsīsim! Mūsu brīvās Latvijas laikos latvieši reiz pierādīja, cik noteikti viņi stāv par saviem valodniekiem. Kāds izglītības ministrs bija iedomājies, ka viņam esot tiesība izdot rīkojumus arī latviešu valodas un rakstības grozīšanai dažos svariģos punktos — starp citu atceļot r mīkstināšanu. Tad krietns pulks latviešu intelligences pārstāvju sacēlās pret tādu rīcību. Petīciju lapas, kuŗās bija parakstījušies dažādu profesiju pārstāvji, to starpā arī mūsu arhibīskaps T. Grīnbergs, panāca, ka atcēla šā izglītības ministra nepamatotos rīkojumus!... Tagad mums nav sava izglītības ministra, un to zemju izglītības lietu kārtotāji, kur dzīvojam, mūs nekavē runāt un rakstīt savā valodā, kā atzīstam par pareizu.

2) Sal.: zutis — zuša, balodis — baloža, kāsis — kāša, nazis — naža, rīkste — rīkš(ķ)u; no otras puses: „rīdzinieču" (rīdzinieču), mātu (-māšu) no v. „māte", „Zutis kungs" (par.: Zuša kungs). „Balodis kundze" (par.: Baloža kundze), „Virsiņ jaunkundze" (par.: Virša jaunkundze) u. c.

(Turpinājums sekos)

Kultaras apskats

● **Alberts Kamī, kuŗa romāns Mēris ieguvis lielu ievērību arī latviešu tulkojumā, sarakstījis divas jaunas grāmatas, kas iznāks šai rudenī. Viņa jaunais noveļu krājums sauksies „Eksīls un ķēniņvalsts", bet otra grāmata ir īss romāns ar nosaukumu „Mūsu laika varonis."**

● **Kanadas akvarelistu biedrības gadskārtējā izstādē Toronto mākslas mūzejā piedalās latviešu mākslinieks E. Dambergs.**

VIESTURIEŠI DZIED!

Vīru koŗu apvienība „Viesturs", kuŗā ietilpst Toronto, St. Katarīnas, Niagaras un Hamiltonas nodaļas, šai pavasarī dziedās trijās pilsētās: Toronto (28. apr.), St .Katarīnās (5. maijā) un Hamiltonā (19. maijā). Koris sagatavojis plašu programmu ar vairākiem jaunie-studējumiem un tajā reprezentēti: J. Vītols, A. Jurjāns, A. Kalniņš, E. Dārziņš, J. Cīrulis, V. Linde, J. Norvilis un A. Baštiks.

Vīru koŗa apvienība Viesturs ir nelaika komponista Valdemāra Lindes ierosinājums un viņa idejas piepildījums. Pirms četriem gadiem viņš iesāka darbu ar pulciņu dziesmu entuziastu Niagarā, tam pievienojās St. Katarīnas vīri, kuŗus tur pulcināja dziesmuvarietis inž. Emils Sakss. Tā rodas koris ap pussimts vīru, kuŗus savā paspārnē piepēma DV nodaļas, rūpēdamās par nošu materiālu un telpām mēģinājumiem. V. Linde koŗa darbam bija nodevies ar sirdi un dvēseli, un drīz vien koris kā mūzikāli labi skolota un disciplinēta vienība nāca atklātībā ar koncertiem savās dzimtspilsētās, kā arī Toronto un Hamiltonā.

Viesturs bija arī galvenais vīru koŗu kodols DV dienās 1954. g. Toronto. Tai laikā te bija nodibinājies apvienotais vīru koris Viktora Rundāna vadībā, kuŗš vēlāk kopā ar HLB koŗa vīru balsīm pievienojās kopīgam darbam, un tā radās vīru koŗa apvienība Viesturs, ar tuvu pie simts dalībniekiem.

Liels zaudējums koŗu apvienībai, sevišķi Niagaras un St. Katarīnas nodaļām bija komponista V. Lindes negaidītā un traģiskā nāve. Koŗa darbs te draudēja pavisam apstāties, taču St. Katarīnas koŗa vadonim inž. E. Saksam izdevās no jauna sapulcināt vīrus un godam sagatavot programmu.

Apvienotajiem koŗiem notikuši vairāki kopmēģinājumi Hamiltonā. Komp. J. Cīruļa un V. Rundāna vadībā. Vīri dzied ar sajūsmu, diriģenti šad tad pabaŗas, un beidzot visi priecīgi smaida. Ne velti Jānis Cīrulis pēdējā mēģinājumā pieri un brilles slaucīdams, teica: „Bet ta nu skan a' kā labas ērģeles!"

Oro.

Edvarts Tūters

PRET VAKARU JĀIET...

Man pret vakaru jāiet
Tā kā dienai, kas riet...
Kalns vēl paliek man priekšā —
Turpu gribēju iet.

Kāpt vēl gribēju augstāk,
Solis tagad tik gauss;
Piegurst dvēsele translā —
Nedzerts palikšes kauss.

Purva ūdeņi brūnie
Reiz bij' vienīgais malks;
Tēvzemi sargāt kad gāju
Jauns vēl, bērnīšķi smalks.

Tagad kristāla traukā
Vīns man liesmo kā stars...
Veldzi tomēr tas nenes —
Sāpēs saplosīts gars.

... Man pret vakaru jāiet —
Lejup taka jau ved...
Kalnā vairs nekāpšu es,
Būšu — pelnus kur bed — —

SVĒTRĪTA PĀRDOMĀM

„SAVAS DOMAS VĒRSIET UZ AUGŠU"

Mācītājs Arnolds Lūsis

„Ja nu jūs ar Kristu esat augšāmcēlušies, tad tiecieties pēc tā, kas augšā, ku ir Kristus, kas paaugstināts pie Dieva labās rokas. Savas domas vērsiet uz augšu un ne uz zemes lietām." (Kolos. 3. 1.-2.)

Lieldienas, kuŗas svinējām, piemin not mūsu Kunga un Pestītāja augšāmcelšanos, ir kaut kas vairāk nekā tikai kāda svinama diena, kas atzīmēta mūsu kalendārā. Lieldienas mums stāsta par kādu notikumu, kas ievirzīja pilnīgi jaunā gultnē visu cilvēces vēsturi, pilnīgi pašos pamatos pārveidojot cilvēku dzīvi, viņu ideālus, viņi sabiedriskās attiecības. Pasaule, kas veidojās Kristus mācības ietekmē, pēc Viņa augšāmcelšanās, pēc Lieldienām, bija it kā pilnīgi jauna pasaule, salīdzinot ar to, kas pastāvēja pirms Lieldienām.

Lai jūs labāki izprastu šīs lielās pārvērtības, minēšu tikai dažus piemērus. Viens no tiem salstās ar cilvēku sociālo stāvokli. Pirms Kristus augšāmcelšanās pasaulē visās valstīs, visu zemju robežās, bija tikai divas šķiras cilvēku — vergi un viņu kungi. Vergu, kam nekas nepiederēja, kas bija beztiesīgi paklauti savu kungu iegribām un labvēlībai, bija bezgala daudz. Viņu kungu — maz. Romas pilsētā, kas savu lielāko uzplaukumu pieredzēja Kristus laikmetā, bija 2 miljoni iedzīvotāju, apmēram tikpat daudz kā mūsu dzimtenē Latvijā, pirms mēs to atstājām. Bet starp šiem diviem miljoniem Romas iedzīvotāju bija tikai varbūt ceturtā daļa brīvo. Visi pārējie bija vergi, kas kalpoja saviem kungiem.

Un tad Romā ieradās Kristus mācekļi. Sekojot mūsu Kunga un Pestītāja norādījumam, ka visi cilvēki ir Dieva bērni, ka viesiem cilvēkiem — neatkarīgi no viņu bagātības vai sabiedriskā stāvokļa, jādod tiesības uz brīvību, šie Kristus mācekļi ar milestības ieročiem pamazām atbrīvoja vergus no viņu važām. Vispirms Romas valstī. Pēc tam — citur pasaulē. Tas prasīja daudz gadu simteņu. Bet kristīgā baznīca cīnījās pret verdzību un uzvarēja. Lielā misionāra Dāvida Livingstona ietekmē verdzība tika atcelta, piemēram, Afrikā. Amerikas Sav. Valstu prezidenta Ābrams Linkolns, savukārt panāca vergu atbrīvošanu savā zemē.

Bet tas nebūtu noticis, ja Kristus nebūtu augšāmcēlies. Ja Kristus pēc augšāmcelšanās nebūtu parādījies saviem mācekļiem, un devis tiem norādījumu — iet pasaulē un sludināt visām tautām Viņa mācību — tad pasaule būtu palikusi tāda pati, kāda tā bija pirms Lieldienām — pasaule, kuŗā dzīvo maz izredzēto, bet bezgala daudz beztiesīgo vergu, kas jau kopš savas dzimšanas ir nolemti beztiesībai un ciešanām.

Otrs piemērs, kas liecina, ka Lieldienu notikums ir pārveidojis cilvēku dzīvi un pasaules vēsturi, ir tajā garīgā spēkā, ticībā, drosmē un pašaizliedzībā, ko sev mantojuši un vēl joprojām manto visi tie cilvēki, kas, austuļa Pāvila vārdiem runājot, arī „paši ar Kristu ir it kā augmācēlušies jaunai dzīvei, un kas pēc tam savas domas vienmēr vērš uz augšu, bet ne uz zemes lietām."

Raudzīsimies, piemēram, uz Kristus mācekļiem. Mēs zinām, ka īpašu cieņu starp tiem baudījis Pēteris. Bet kā viņš izturējās tad, kad Kristu notiesāja, kad Viņam bija jāiet uz Golgātu? Vai Pēteris turēja savu Kristum doto solījumu, ka tas Viņu nekad neatstās, ka tas Viņu aizstāvēs, ies nāvē, ja tas vajadzīgs Kristus dēļ! Ak — nē! Pēteris liedzās, kad viņam jautāja — vai arī tu neesi viens no Kristus mācekļiem? Pēteris bēga. Pēteris baiļojās un slapstījās aiz noslēgtām durvīm.

Bet tad nāca Lieldienu rīts. Kristus iznāca no kapa. Kristus parādījās Pēterim un citiem mācekļiem. Kristus tos drošināja, deva tiem spēku no augšienes. Un kā jauni cilvēki, spēka, drosmes un ticības apgaroti, mācekļi kopā ar Pēteri aizgāja pasaulē, visām tautām sludināt Kristus evaņeliju. Neviens viņus it kā vairs nepazina. Viņi staigāja taīs pašās drānās. Bet viņu iekšējais cilvēks bija pārveidojies. Viņi nepazina bailes. Viņu drosme bija apbrīnojama. Viņi vairs nepazina šaubas. Viņi pazina tikai ticību.

Viņi paši bija pārveidojušies. Un spēja pārveidot arī citus cilvēkus. Piekusušiem viņi varēja Kristus vārdā dot jaunu spēku. Noskumušos varēja iepriecināt. Šaubīgos spēja darīt par ticētājiem, kādu kopš Kristus augšāmcelšanās pasaulē ir bijis bezgala daudz. Arī šai ziņā pasaule pēc Lieldienu rīta ir kļuvusi daudz citādāka, nekā tā bija pirms mūsu Kunga un Pestītāja augšāmcelšanās pirms Lieldienām.

Mēs dzīvojam pasaulē, ko varam saukt par Pēclieldienu pasauli. Šī Pēclieldienu pasaule nenoliedzami ir daudz, daudz krāšņāka un pilnīgāka kā tā, ko vēsture mums māca pazīt pirms Lieldienām. Šajā pasaulē valda cēlāki likumi. Šajā Pēclieldienu pasaulē nav verdzības. Šajā Pēclieldienu pasaulē Dievs ir sējis mīlestības, draudzības, pašaizliedzības un pašuzupurēšanās sēklu. Protams, ka tā visur un vienmēr nenes tādus augļus, kā mēs to varētu sagaidīt.

Kamdēļ?

Tamdēļ, ka Kristum nav tikai draugi vien; Kristum ir arī ienaidnieki. Kristum ir arī pretinieki. Tie steigtos Viņu katrā ziņā atkal piesist krustā, ja vien Viņš šodien vēl staigātu zemes virsū.

Un arī mēs paši — vai mēs vienmēr staigājam Kristus pēdās? Vai pildām Viņa baušļus un Viņa likumus?

Apustulis Pāvils pirmā svētdienā pēc Lieldienām mūs skubina to pārdomāt. Viņš skubina mūs rast atbildi uz jautājumu, vai Kristum

(Turpinājums 8. lapp.)

KAĶĪŠA DZIRNAVIŅU PIRMIZRĀDE ČIKĀGĀ

O. KROLLA TEĀTŖA STUDIJAS BĒRNU KOPAS UZVEDUMĀ

Jauna autore, jauna režisore, jauni aktieŗi. Un rezultāts — godā tiek celta Kārļa Skalbes pasaka.

Kaķīša dzirnaviņas dramatizējusi Elza Kore, un tā ir radusies bērnu ludziņa 5 ainās.

1. aina: Istaba dzirnavās. Maisi ar riekstiem un mandelēm. Uz tiem sēž 2 rūķi: Pekainis un Sirmbārdis. Dzirnavas rūc. Rūķi savā starpā pārrunā nupat bijušos svētkus. Ienāk melderis — Baltais kaķītis, liek atsaukt savas meitas — Rožmutīti un Pelēciti. Ierodas precinieki - Pagraba meistars un Kaķu inspektors. Meitas iziet tautās. Tēvs katrai dod līdzi pūru ar 5 nullēm ,ko aizdod Melnais runcis. Melderis ieķīla viņam savas dzirnavas.

2. aina: Tā pati istaba. Bet dzirnavas vairs nerūc, jo riekstu un mandeļu gaŗgus jau Melnais runcis pārņēmis savā ziņā. Nu viņš ierodas atprasīt parādu. Melderim naudas nav, un visas dzirnavas pāriet melnā runča īpašumā. Melderis aiziet pasaulē.

3. aina: Kaķu inspektora istaba, tur viņš dzīvo ar savu jauno sievu — meldermeitiņu Rožmutīti. Ciemā pie viņiem atnāk Pagraba meistars ar otru meldermeitiņu Pelēciti. Radu būšana. Atnes putu krējumu. Pastāsta, ka pie viņiem bijis melderis. Dzirnavas esot pazudušas.. Kas to būtu varējis iedomāties? Brīnās Kaķu inspektors. Arī pagraba meistars to neesot domājis, ja to būtu zinājis vai tad būtu precējis viņa meitu? Uzklīst arī pats melderis. Inspektors sadod viņam pa kātiem: „Tāds klaidonis manā iecirknī!"

4. aina: Pils virtuve. Pavārs mizo kartupeli. Princesei Ilzītei kaķītis patīk. Viņa to aizved pie karaļa.

5. aina: Pils troņa zāle. Karalis sēž zelta krēslā, liela grāmata viņam uz ceļiem. Ienāk princese ar kaķīti. Karalis brīdi ar to sarunājies, saka: „Tu apgriez dzīvi pilī pilnīgi otrādi. Brīnums gan — man nepatīk vairs krēsla. Man kārojas gaismas." Un kad karalis grib sodīt puikas, kas kaķīti mocījuši, tad kaķītis saka: „Ei, karali, es nepieminu launa. Kāpēc vairot sāpes? Lai vairojas prieks!"

Ludziņā 21 persona, bet šo skaitu var reducēt uz 18, un tik daudz arī izrādē, ko bija iestudējusi skolotāja Ilze Šimane, piedalījās.

Princesi Ilzīti tēloja visjaunākā aktrise — Irisa Šimane, kuŗai vēl nav 5 gadi. Un viņa ieguva visu skatītāju simpatijas. Aģita Strautniece pārliecināja un iepriecināja publiku ar meldermeitiņas Pelēciti lomas tēlojumu, tāpat dažu skaistu momentu sniedza Pēteris Zirnis Melnā runča lomā. Jānis Pencis Balto kaķīti tēlot bija apņēmies īsi pirms izrādes, jo īstais melderis Vilnis Vīlips bija saslimis. Karali teicami tēloja Juris Zirnis, Kaķu inspektoru Brigita Utināna, Pagraba meistaru Dace Ķezbere, Pekaini Māra Ķezbere, Sirmbārdi Mārīte Ozera, Rožmutīti Anita Utināna, Melnā runča sulaini Reinis Kalnājs, Inesei Strautniecei Raganas lomā vajadzēja būt vairāk apvaldītai kustībās. Raganu karikēt nav nekādas vajadzības, ar to tā raganiskāka nekļūst, drīzāk gan pavisam otrādi, un pārspīlēta ārišķība vispār neatbilst skatuves prasībām. Labāks jau bija Burvis Jāņa Pavasara tēlojumā. Īsti labi savās lomās iederējās Rudīte Spuriņš un Sarma Spure Karaļa pāžu lomās. Dzīvāks varēja būt Jāņa Reveliņa tēlotais Pavārs. Apmierināties varēja ar Jāni Penci Burvja mācekļa lomā, Gunta Lapiņa Raganas meitas lomā varēja būt izteiksmīgāka.

Dejas ļoti labi iestudējis baletsolists Elžens Mežulis, piemērotas dekorācijas zīmējis māksl. Arnolds Šimanis, ļoti izteiksmīgus kaķīšu kostīmus gatavojusi Marta Ķezbere.

Pirmizrāde notika Hull House telpās pie izpārdotas teātŗa zāles, kur varēja būt tuvu pie 300 skatītāju, lielākā daļa bērnu, un atsaucība bija ļoti dzīva, publika sekoja izrādei no sākuma līdz beigām ar neatslābstošu interesi. Un bija ko priecāties ne tikai mazajiem skatītājiem vien. Elga Kore latviešu bērnu teātŗiem ir izdarījusi nesamaksājamu pakalpojumu. Kā sestdienās, tā svētdienās skolas arvien vairāk sāk žēloties, ka bērniem jau zūdot interese tās apmeklēt. Teātŗa mēģinājumos, turpretim, kā apgalvoja režisore Ilze Šimane, viņi piedaloties ar vislielāko prieku. Šim institūtam tad nu arī būtu turpmāk jāpievērš vairāk vērības. Un būtu labi, ja katru gadu parādītos kaut vienas pasaciņas drāmatizējums. Kārlis Skalbe jau diezgan mums to ir atstājis. Priekšzīme ir rādīta, un Elgas Kores ludziņa, cerams, pārstaigās visas latviešu kolonijas trimdā. O. Krolls, nodibinot pie savas teātŗa studijas bērnu kopu, ir, šķiet, atrisinājis ļoti nopietnu problēmu.

Spiritus

Uzņēmumā: kr. pusē stāv lugas iestudētāja Ilze Šimane, labajā pusē šēž Otto Krolls. Aiz viņa stāv Arnolds Šimanis, sufliere Mudīte Gertnere un pianiste Austra Zirne. Foto A. Mellups, Čikāgā

TĀLIVALDIS DANGAVS

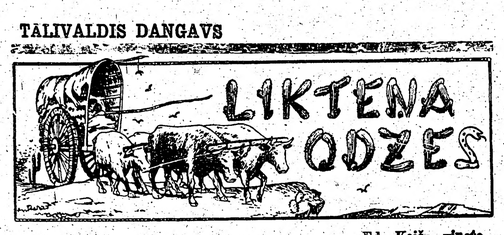

Ed. Keiša vinjeto

STĀSTS
no cikla Strandējošo sala

30. turpinājums

Kalpone devās viņam līdz.

„Nāc, nu Eduard, noskūpsti mani un ej atpūsties stundiņu," līgava aicināja.

Kalpone atgriezās un nodeva savai kundzei paciņu. Tanī bija zāļu tēja.

„Tūliņ nes atpakaļ!" Mirjama pavēlēja. „Lai viņš pats dzer tējiņas! Man vajag zāļu."

Kalpone aizmetās un drīz pulveri bija klāt.

Pēc kādas stundas Mirjama teica:

„Tagad ir siestas laiks. Tēvocis to guļ arī ziemā. Ej nu, lūdzu, un sauc šurp!"

Aptiekārs nāca līdz ar gluži gaŗu ģīmi.

„Kas nu ir?" viņš nelaipni jautāja krustmeitai.

„Šitās zāles nepalīdz. Galva reibst un reibst," Mirjama meloja tā, ka tas man jau nepatika. „Es tevi par daudz traucēju. Būs jāapmetas pie tevis pa slimošanu."

Laikam tas, ka Mirjama solījās apmesties viņa mājā, nebija pa prātam aptiekāram, jo viņš kļuva pati laipnība.

„Tas nekas. Es atnākšu. Es došu zāles. Vislabākās, Tu atkal varēsi atgriezties uz estansiju."

Tēvocis aizgāja, un kalpone līdz.

„Kādu brīdi nu liksim krusttēvam mieru," Mirjama noteica. „Apskatīsim mātes modes lapas. Nāc, sēdi te! Kādu tu vēlētos redzēt savu līgaviņu ceļojumā? Šitādu? Vai tādu? Lūk, kā tev patīk šis tērps?"

Tas bija pelēks kostīms ar violeta zīda izgreznojumiem ap kaklu, ļoti gaŗiem krokotiem brunčiem un mazu jaciņu, kam iežmaugts viducis.

„O, tanī tu izskatīsies lieliski!" es jūsmoju.

„Vai nu tu negribētu aiziet pie mātes šuvējas un aiznest modes?" viņa vaicāja. „Lai labi apskatās, kā šis kostīms šujams, un rītu atnāk nomērīt."

„Vai tu esi tik droša, ka izdosies mūsu nodoms?" es šaubījos.

„Es ticu."

Izdarīju kā viņa vēlējās.

Pēc vakariņām, kad kalpone aizgāja gulēt un visā mājā iestājās miers, Mirjama pavēra tēva darba istabas durvis un čukstēja:

„Nāc nu apmīļot savu meitēnu, lai mēs neaizmigtu līdz pusnaktij."

Nakts vidū tad nu cēlos un devos pie aptiekāra, lai viņš steidzami nāktu pie manas iedomu slimnieces. Tas bija viram par daudz. Tikko savaldīdamies, lai nav jālamājas, no miega izrautai ģimenei dzirdot, viņš aši ģērbās un metās uz ielas, tur izgāzdams savu žulti par brāļameitu. Būšot jāpārdod aptieka un māja un jāpārceļoties uz citurieni, jo no Mirjamas tikai nepatikšanas vien sagaidāmas. Vispār, kā es varot izturēt viņas kaprises.

Atbildēju, domādams par katru izsacīto vārdu:

„Mani interesē darbs, kuŗā liekos iekšā ar visu sirdi. Kāpēc arī man nekalpot savai tautietei, kuŗas liktenim liela vienādība ar manējo — tuvinieku zaudēšana? Sūdzēties arī nevaru par viņu. Un man ir žēl šīs meitenes. Dzīve pārāk kaila, ja aizmirstam cilvēcību."

„Krustmeita var pateikties Dievam, ka tāds cilvēks kā jūs esat pie viņas," aptiekāram mani vārdi bija iepatikušies.

„Kāpēc? Nebūtu es, to pašu darītu cits. Bet mana persona šeit nav svariga. Domāsim par jūsu brāļameitu. Viņa nav dzimusi šeit, tātad ir pārstādīts kociņš. Klimats uz tādu var ļoti atsaukties, kā jūs pats zināt, intelligents būdams."

Aptiekārs nokrekšķinājās.

Es turpināju savu:

„Dzīvot bez vecākiem un ļoti vienmuļu dzīvi, arī nenāk par labu viņas gados. Manuprāt viņai vajadzētu paceļot un redzēt kaut ko no pasaules. Tas cilvēku dara prātīgu."

„Manuprāt viņai vajadzētu apprecēties," tā atkal aptiekārs. „Bet kur atradīs kādu, kas viņai derētu, kas arī viņu gribētu un, galvenais, ko viņa gribētu?"

Mirjama viņu saņēma jo mīļi, gan tūdaļ sūdzēdamās, ka šo spiežot tā kā gaiss, kā lēkme taisoties un nezin kas vēl. Šai liekoties, kā launāk esot nekā pagājušo vasaru, kad veselu mēnesi novārgulojusi.

„Ai, meit!" sāka tēvocis, „es domāju, ka tava slimība ir ieilgusi. Mātes zaudēšana to būs arī vēl veicinājusi. Tev būtu jāmaina gaiss."

„Jā, jā, krusttēv, es pārcelšos pie jums šoziem! Tuviniekiapkārt, zāles pa tvērienam..."

Aptiekārs sašķobīja lūpas nepatikā.

„Tu mani esi pārpratusi, Mirjam! Mūsu šaurā māja tev nedotu gaisa pārmaiņu, nē. Tev būtu jāatstāj Paragvaja un jāpaceļo. Vismaz uz Montevideo un Buenosairesu."

„Un ja es tev paklausīšu, vai krustmāte mani pavadīs?" Mirjama auda tālāk savus tīklus.

„Mīļais bērns, vai tu esi aizmirsusi, ka tava krustmāte jau nogurusi, kad pāriet ielai pāri? Ceļojums viņai būtu kaps. Tu taču tīšā prātā savu tēvoci negribētu padarīt par atraitni, vai ne?"

„Tad lai māsīca mani pavada!" Mirjama sauca.

„Mana meita lai tevi pavadītu un atstātu savu līgavaini, kuŗš pa to laiku varētu iecerēt kādu citu? Ne es, ne tu, ne arī kāds cits viņu uz to piedabūtu," aptiekārs atkratījās.

„Bet kas tad mani pavadītu?"

„Es arī to nezinu. Pati esi vainīga, ka visā pilsētā tevi uzskata par pusē jukušu un izlaistu, kas pati nezina, ko grib. Ai! nelīdz ne mans labais vārds, tevi aizstāvot, ne arī kas cits. Bēdīgi," tēvbrālis raudāja bez asarām.

„Atliksim ceļošanu, jo viena jau nevaru braukt," Mirjama nopūtās. „Tu esi mans aizbildnis, un es pārcelšos pie tevis."

„Protams, ka nevari braukt viena. Kāds ir jāatrod. Paga!" viņš piepeši iesaucās priecīgs. „Šis! Lūk, pārvaldnieks varētu pavadīt."

Mirjama iesmējās:

„Velti, krusttēv! Šim tik lopi prātā un estansija. Par daudz prātīgs arī. Kādreiz jokodamās uzsmaidīju, šis nemaz neredz," Mirjama meloja, es sarku.

„Tas tikai norāda, kā viņš goda vīrs. Un eiropietis, arī izglītots. Pazīst pasauli. Taisni īstais pavadīšanai. Tūliņ pat viņu pierunāšu," aptiekārs ņēma sveci un nāca pie manis.

Biju atlicies uz dīvāna ar visām drēbēm.

„Vai jau jāiet?" pietrūkos kājās.

„Nē, nē, guliet vien mierīgi," viņš bīdīja mani sēdēt. „Nācu parunāties. Redziet, brāļameitai vajadzīgs paceļot. Es arī viņu uz to piedabūju. Nevaram izšķirties par pavadoni. Pazīstot jūs, neviens nebūtu labāks."

„Kas tad vadīs estansiju?" es noprasīju.

„E, jums tik tā estansija prātā! Pašas īpašnieces veselība taču svariģāka, vai ne? Pats cilvēks svariģs, ne manta. Mums jābūt cilvēciģiem. Bez tam jūs arī ļoti cienīja mana svaine. Reiz viņa man pat atzinās, ka šī, ja, precētos otrreiz, tad tikai ar jums. Un Mirjama taču viņas meita," cik spēdams aptiekārs pūlējās mani pierunāt uz to, ko es pats tik ļoti vēlējos.

Nu tēloju vientiesi.

„Kā nu es, svešs cilvēks, pavadīšu jaunu dāmu. Šāks vēl runāt. Nudien, man neērti. Vai tad tiešām neviena cita nav? Diezvai seņorita arī gribēs mani?"

(Turpinājums sekos)

Hon. BRYAN L. CATHCART,
Tūrisma un publikācijas ministrs
Ontario provincē

KOB*

PIEDALIETIES PRIEKOS...

„Mēs Ontario Tūrisma un publikācijas departamentā ar prieku konstatējam, ka Ontario ir Kanadas lielākā province, kur ļaudis pavada atvaļinājumus. Ik gadus tūristu tūkstoši no Savienotajām Valstīm, kā arī no Kanadas citām provincēm un citām zemēm no visas pasaules liecina, ka ar katru gadu to skaits pieaug. Mēs darām visu iespējamo, lai ļaudis, kas te pavada savu atvaļinājumu, justos labi. Tāpat mēs esam ieinteresēti, lai arī jūs, līdzīgi pārējiem mūsu pilsoņiem, varētu vairāk gūt prieka jūsu pašu provincē. Jūsu labsajūta mūs interesē tikpat kā tūristu labsajūta no otrpus robežas, kā arī no aizjūras zemēm."

BRYAN L. CATHCART

*KNOW Ontario BETTER IN '56

FREE
ONTARIO TRAVEL
Room 371, 67 College St.,
Toronto, Ontario

Lūdzu piesūtīt man bezmaksas literatūru un Ontario ceļu karti.

VARDS .....

ADRESE .....

PASTA NODAĻA .....

Ontario Dept. of Travel and Publicity, Hon. B. L. Cathart, Minister

Tiesās Dzelzs Gustavu un Pistoiu Šubertu

Rietumvācijā drīzumā sagaidāms tiesas process pret diviem necilvēkiem Gustavu Zorgi un Vilhelmu Šubertu. Abi ir bijušie Saksenhauzenas koncentrācijas nometnes varas vīri un nesen atlaisti na Padomju Savienības cietumiem. Kādreizējo koncentrācijas nometnēs apcietinātō aprindās viņi bijuši pazīstami ar vārdiem Dzelzs Gustavs un Pistoļu Šuberts. Abi necilvēki izcēlušies ar savu cietsirdību un piedalījušies arī visās Saksenhauzenas koncentrācijas nometnes eksekūcijās, par ko apbalvoti ar ordeņiem. Starp citu abi necilvēki sevišķi mežonīgi nobendējuši tagadējā Rietumvācijas kanclera Dr. K. Ādenauera sirsnīgākos draugus — profesoru Šmitmani un Dr. Erdmani. Apsūdzību materiāli pret abiem bijušajiem varas vīriem tagad sakopoti piecos 2000 lokšņu sējumos, un dzīvo liecinieku kartotēka aptver 260 personas. Tā kā Rietumvācijā nāves sods nepastāv, tad abiem necilvēkiem tiesa varēs piespriest tikai mūža ieslodzījumu.

Pie
TIP TOP
TAILORS
jūs atradīsit

Tip Top darbnīcas Toronto, Ont.

Stilu
Paraugu
Krāsu
pēc jūsu izvēles

Roku darinātī, pēc mēra, piemēroti jūsu augumam

"CLUB" uzvalki $49.95
"TIP TOP" uzvalki $59.95
"FLEET STREET" uzvalki $72.50

Pērciet ar uzticību — jūs būsit apmierināti vai arī saņemsit naudu atpakaļ.

Laba kreditēšanās

Tip Top pārstāvības ir visur
TF55-1

TIP TOP TAILORS

IZNĪCINIET BACIĻUS, KAD TĪRĀT MĀJU!

Jaunais „LYSOL'
Nav indīgs! Drošs!

Jaunais „LYSOL" — galvenais desinfekcijas līdzeklis Kanadā — nav indīgs... drošs... labākais baciļu iznīcinātājs pasaulē „LYSOL" jums palīdz ilgāk, daudz ilgāk nekā beršana, dezinficē, kad tīra tualetes istabas u. c.! „LYSOL" nodrošina jūsu māju pret baciļiem un insektiem.

LIZOLS
Tīra
Dezinficē
Novērš
nepatīkamo
smaku

Dabūjams visos drogu veikalos
LD 5507

PLAŠĀKĀ
DV
GRĀMATNĪCA
123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA, TEL. EM 8-0792
VIENMĒR KRĀJUMĀ:
VISJAUNĀKIE IZDEVUMI
ROMĀNI
STĀSTI
NOVELES
DZEJAS
BĒRNU GRĀMATAS
REITERA KOŖA SKAŅU PLATES
ŽURNĀLI
„DELTA" SMARŽAS

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. KRONE-BALDUMA

RABARBERI

Rabarberus izmanto saldiem ēdieniem. Rabarberi ir diezgan skābi, un to sagatavošanā jālieto pietiekami daudz cukura.

Rabarberus lieto arī marmelādēm un cepumiem.

Rabarberi ir gan sārtā, gan zaļā krāsā. Sarkani rabarberi piešķir patīkamu krāsu ēdienam, bet garšas ziņā nav atšķirības. Rabarbera kāta āda ir noņemama, bet jaunākiem un mīkstiem rabarberiem ādu var atstāt. Rabarberos ir pietiekami daudz ūdens un tās jāievēro, tos sagatavojot.

Rabarberus var izmantot arī svaigā veidā. Notīrītus rabarberu kātus sagriež smalki un pārkaisa ar cukuru. Atstāj vēsā vietā, lai iesūcas. Der saldam ēdienam.

KRĀSNĪ CEPTI RABARBERI

1 — 1½ mārc. rabarberu, 1/2 mārc. cukura, 1 citrona miza.

Notīrītus rabarberus sagriež nelielos gabaliņos, sallek formā, pārkaisa ar cukuru un sarīvēto citrona mizu un cep vidējā karstumā slēgtā traukā 30-40 minūšu. Pēdējās 10 minūtes cep bez vāka.

Pasniedz galdā ar saldu krējumu.

RABARBERU AUZU PĀRSLU SACEPUMS

100 gr. sviesta, ½ mārc. cukura, 1 mārc. rabarberu, 3 olas, ½ tēj. kar. vaniļas, ½ tējkar. muskata, ½ mārc. auzu pārslu.

Sviestu saputo ar pusi no cukura, pievieno olas, garšvielas un labi sakuļ, liek ar sviestu iezieštā formā, pārklāj ar smalki sagrieztiem rabarberiem un pārkaisa ar cukuru. Cep vidējā karstumā apm. 40 minūšu. Pasniedz galdā siltu ar putu krējumu vai saldu krējumu.

RABARBERU KOMPOTS

2 mārc. rabarberu, 150 gr. cukura, 1 citrona sula, ¼ pud. ūdens vai baltvīna.

Notīrītus rabarberus sagriež lielākos gabaliņos, pārlej ar verdošu ūdeni, atstāj 5 minūtes un pēc tam notecina uz sieta. Cukuru uzvāra ar vīnu vai ūdeni un citrona sulu, ieliek rabarberus un sautē mīkstus.

BANĀNI

Banāni ir tropisks augs, bet loti iecienīti ziemeļu zemēs. Banānus noņem, kad tie vēl ir zaļi un transportē, un bieži vien, nonākot tirgū, tie jau ir nogatavojušies. Ja banāni ir vēl zaļi, tie nav lietojami ēšanai. Zaļai krāsai pilnīgi jāpazūd no mizas. Ja uz mizām parādās melni plankumi, tie ir jau pārāk nogatavojušies, tādēļ steidzami jāizmanto. Banāniem ir stipra īpatnēja garša.

Banānos ir zināms procents ellaļa, to barības vērtība ir augsta, gandrīz divtik kā āboliem un apelsīniem.

Banānus visvairāk ēd svaigā veidā.

Nomizotus banānus var arī sagriezt ripiņās, pārkaisīt ar cukuru un ēst ar pienu vai saldu krējumu.

Daži iecienījuši banānus ēst ceptā veidā, bet ceptie banāni ir grūtāk sagremojami.

CEPTI BANĀNI

6 banāni, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. cukura, 1 citrona sula.

Banāniem noņem mizu, pārgriež gareniski un saliek cepešpannā. Izkausē sviestu, samaisa ar cukuru un citrona sulu pārlej banāniem. Cep cepešskrāsnī nelielā karstumā apm. 20 minūšu. Pasniedz galdā karstus.

Aiz DZELZS aizkara

PADOMJU SAVIENĪBĀ

Izvilkumi no padomju laikrakstiem, kas raksturo chaotisko dzīvi aiz dzelzs aizkara

PAPIRU PLUDI (CHARKOVĀ)

„Mūsu priekšā kārtīgi iesietu grāmatu kaudze. Tur apm. 6.000 mašīnrakstu lapaspušu. Tie ir ispolkoma sēžu protokoli par 1955. g. Sēžu nebija daudz — tikai 25, bet lēmumu daudz. Piemēram, 10. protokols: 60 jautājumu aizņem 600 lapaspušu.

Gandrīz katrā sēdē izskata rezerves vecāko virsnieku lūgumus namiņu celšanai. Rajonu un pilsētu izpildkomiteju lēmumi šai lietā nav galīgi. Pēdējais vārds pieder apgabala ispolkomam. Lēmumam jāsavāc guba papīrīšu. Lūk, parasts piemērs; rezerves apakšpalkavnieks Nagornijs lūdz zemes gabalu Volčanskā. Izziņai jāpieliek: ka Nagornijam nav zemes īpašuma, ziņa par dzīves vietu, ziņa, ka ir pensionārs, ziņa no dzīvokļu pārvaldes, ka gabals ierādīts, plāns, rajona un pilsētas izpildkomiteju lēmumi.

Bezgala laika aiziet arī uz citu jautājumu izlemšanu. Piemēram, Bogoduchovas rajonā Chrušceva v. n. kolchozam ir vairāki veci smagie auto. Kolchoznieki nolēmuši 2 pārdot vietējam šūšanas artelim. Pārdot nav tik viegli: bez kolchoznieku un raj. izpildkoma lēmuma vajaga arī apgabala izpildkomitejas atļaujas, izrakstu no kopsapulces protokola, Charkovas apgabala šūšanas artelu savienības valdes lēmums, akts no auto inspekcijas...

Vietējām padomēm ir tiesības pārdot mazas komūnālas mājiņas, kuŗu uzturēšana neatmaksājas, bet vajadzīga atkal apgabala izpolkoma atļauja. — Iepazīstoties ar apgabala ispildkoma lēmumiem, rodas iespaids, ka bez tā atļaujas nevar ne soli spert.

Ja rajona izpildkomitejai ievajagas važoņa vietā šofeŗa — atkal vajadzīgs apgabala izpildkoma lēmums. Ja jāiet atvaļinājumā Charkovas pils. izpildkoma pr-ja vietniekam — vajadzīgs apgabala izpildkoma lēmums.

Ieviesusies kārtība noved pie anekdotiskiem faktiem. Lai nocirstu nokaltušu koku Charkovas ielā, vajadzīga apgabala izpildkomitejas rakstveida atļauja.

Izpildkoma pienākums — organizēt augstāko iestāžu lēmumu izpildi, bet tas rada papīrīšus, izdod savus lēmumus, kas pilnīgi iznīcino iepr. lēmumus."

IET BOJĀ MĀKSLĪGIE MĒSLI

...„Tulas apgabalā ārkārtīgi lēni izved minerālmēslus no Selchoznaba noliktavām un dzelzceļa stacijām. Pie stacijām izveidojušies veseli kalni. Jau janvāra beigās dzelzceļnieki signālizēja, ka iet bojā 3.100 tonnas, stāvoklis neuzlabojas..."

ISAIS SAVIENOJUMS

„Simferopole. — Krimenergo inspektors ierodas pilsoņa dzīvoklī un pārgriež elektriskos vadus — tie esot veci un bīstami, tāpēc jānomaina. Pilsonis zvana visādām iestādēm, neviena neņemas remontēt. Artelis „Stroitel" būtu labojis, bet nav materiālu. — Pilsētas izpildkoma pr-ju apstājot vēlētāji, visi prasa, kāpēc pēdējos mēnešos Simferopoles veikalos pazuduši ne tikai speciālie vadi, bet pat vienkāršie aizsargi un elektriskās spuldzes.

Pilsoņa sieva bija aizgājusi uz dzīvokļu pārvaldi, kur tai grupa vīriešu piedāvāja (pa tumšo) „vajadzīgos materiālus. Sieva nopirka. Montieris — privātais — 3. stundās izremontējt un par to paņēma ne vairāk, cik būtu vajadzējis maksāt kādai organizācijai..."

SIBIRIJAS SVIESTS

„Pēdējos 10-15 gados Sibirijas govju piena tauku procents pazeminājies: agrāko 4,4 proc. vietā tagad 4 proc., vidēji 3.75 proc. Tas stipri samazina sviesta daudzumu, jo no katra 0.1 proc iztrūkuma nenodod 500 t sviesta gadā.

Cēlonis — negātīvais krustošanas iespaids ar citām sugām." (Izvestija, 1956. g. 13. martā).

NO VĒLĒŠANĀM LIDZ VĒLĒŠANĀM

...„Dņepropetrovskas sādža Polivanovska ir liela un bagāta. Bet tur nav ne pieklājīga kluba, ne bibliotēkas ar lasītavu. Vidusskola izkaisīta dažās zemnieku „hātās." Par apgabala padomes deputātu te 2 reizes izvēlēja apgabala izpildkoma sekr. Fojevecu un tikai priekš šīm vēlēšanām iedzīvotāji viņu redzēja. Pēdējo reizi sapulcē bija 500 cilvēku un dzirdēja, cik skaisti viņš runāja. Tādu „goda deputātu" ir daudz. Apgabala prokurors arī bija savā iecirknī tikai vienu reizi, priekš ievēlēšanas, viņš kārtīgi gan apmeklē padomes sesijas un ar to izbeidzas viņa kā deputāta darbība.

Iepriekšējā sastāvā apgabala padomē bija 156 deputātu, bet neviens no viņiem nav rēķinājies ar vēlētājiem. 1955. g. ar atskaiti gan uzstājās 66 deputāti, bet vēlēšanu kampaņā. Viņi nolasīja vienīgi iziņu par apg. izpildkoma darbību."

*

„Maskavā ielu apstādīšanai kokus atved tieši no meža bez izveidojušamies kroņa. Pilsētas apstākļos tie slikti iesakņojas un bieži aiziet bojā."

*

„Kijevā pēdējā laikā liels kukuruzas ēdienu pieprasījums. Senāk nevarēja iedomāties, ka tik daudzus ēdienus var pagatavot no kukurūzas...

*

„Omskas apgabalā bibliotēku darbinieki apkalpo tikai 5-10 apmeklētāju dienā un katras grāmatas izsniegšana izmaksā 5-7 rubļi, bet vienā bibliotēkā pat 17 rubļu."

...„PSRS zīātniskās informācijas institūts saņem 9360 ārzemju žurnālu un simtiem zinātnisku grāmatu no 84 valstīm. — Izraksta vairāk nekā 1000 angļu žurnālus. Apmēram 11.000 akadēmiķu, doktoru un zin. kandidātu un vadošo inženieŗu sagatavo plašu informāciju par pasaules zinātnes sasniegumiem un referātus žurnālu kārtējiem izdevumiem. Pēdējos plaši izmanto mūsu valsts zinātnieki un speciālisti." (Izvestija, 1956. g. 20. martā).

Nupat pienākušas grāmatas:

R. RAIDS
KAD KRIEVI NĀK
Cena $5.00

APSIŠU JĒKABS
BAGĀTI RADI
Cena $2.40

R. BLAUMANIS
KOPOTI RAKSTI 6. sēj.
Cena $3.80

DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Kapsi's Hair Styling
113 MAC PHERSON AVE.
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

R. BLAUMAŅA
KOPOTI RAKSTI
8., 9., 10. sējumi,
ies. $11.60
Dabūjami
DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-3038, Toronto

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

Uz O'Keefe's pasūtinājumu illustrējis Kanadā dzīvojošais latviešu mākslinieks Eduards Dzenis.

SENI KANADIEŠU PARADUMI
SEGU DARINĀŠANA

Šādā veidā segas tika darinātas senos laikos Kanadā. Arī šodien daudzas sievietes piekopj šo paradumu, lietojot šai vajadzībai speciālu rāmi, lai saglabātu „veco laiku" paražas. Aiz sentimentāliem iemesliem šo segu darināšanai tiek izlietoti atgriezumi no līgavu tērpiem un bērnu drēbītēm, kas reizē ir zināma ģimenes piemiņa.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LIMITED

TRADICIONĀL
COLUMBUS HALL tel
KĀDRE
Sākums piektdien, 18. maijā
Maija karalienes un
DEJA PIE LABĀKĀS DEJ
Galda kartes $1.00 no personas. Rez
Toronto. Ieeja dāmām $1.00, kung

Toronto latviešu biedrības „
8. GADSKĀRTĒJA
DZIESMU UN DEJ
š. g. 21. aprīlī, sākums pl
sv. Andreja baznīcas zālē (J
Piedalās — solists A. VĪTOL
un deju ansan

AMERIKAS LATVIEŠ
NJUORKAS ANS
VIESIZRĀDE T
1956. g. 5. maijā, pl. 8.00 va
(Central High School of Co
izrādīs ĀDOLFA ALUNĀNA
SEŠI M
BUNDZI
Rež. JĒKABS ZAĶIS. Skatuves glezn
Tēlotāji: Helga Gobzine, Skaidrī
Rūta Saulgoze, Austra Štelnberga, A
Ruta Medne, Vija Bāliņa, Rasma Kaln
ra, Silvija Kalniņa, Kārlis Lagzdiņš,
manis, Viesturs Kundziņš, Kārlis
Zālītis, Jānis Matvejonoks, Vilnis Zil
mārs un Uldis H
Biļešu iepriekšpārdošana Lotus puk
un divas stundas pirms izrāde
Biļešu cenas: 1. vietā — $2.50,
Skolēniem pus

LITTLE BEAU
(īpašn. Erika Miltiņš) 428 ST. CLA
(pie Bloor, tramv. piet. La
PIRMDIENĀS SL

In
490 College St., tel. WA
Automatisko un standart

Dr. ROMAN PN
Iggadīgu praksi slimnīcās V
Speciālists iekšķīgās, slevlešu
3537 PARK AVE, MONTREL, P.
Runā vāciski un krieviski.

Zobu ārsts Dr. N.
(Lietuvietis). Diplomēts
345 Bloor St. W. (tu
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas p
Runā vācu un sl

Labākais d
kāds jebkad bijis jūsu
degunam!

Kana
diešu
izturī
cietie

Uzmeklējiet
FACE-ELLE
paciņas

Face

TRADICIONĀLĀ ZIEDU BALLE

COLUMBUS HALL telpās, Sherbourne — Linden stūrī, Toronto

KĀDREIZ MAIJĀ

Sākums piektdien, 18. maijā, pl. 8.30, beigas sestdien plkst. 1.00 naktī

Maija karalienes un viņas galma dāmu vēlēšanas un kronēšana

DEJA PIE LABĀKĀS DEJU MŪZIKAS ◐ ATSPIRDZINĀJUMI ◐ KLĀTI GALDIŅI ◐

Galda kartes $1.00 no personas. Rezervējamas un izpērkamas 123 Huron St., tel. EM 8-0792, Toronto. Ieeja dāmām $1.00, kungiem $1.50

DV TORONTO NOD.

Toronto latviešu biedrības „DIŽDANČA"

8. GADSKĀRTĒJAIS TAUTAS DZIESMU UN DEJU VAKARS

š. g. 21. aprīlī, sākums plkst. 7.30 vakarā sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis un Carlton).

Piedalās — solists A. VĪTOLS, sieviešu kvartets un deju ansamblis.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA ŅUJORKAS ANSAMBĻA

VIESIZRĀDE TORONTO

1956. g. 5. maijā, pl. 8.00 vakarā, 570 Shaw St, (Central High School of Commerce auditorijā) izrādīs ĀDOLFA ALUNĀNA tautas lugu 5 ainās

SEŠI MAZI BUNDZINIEKI

Rež. JĒKABS ZAĶIS. Skatuves gleznotājs EVALDS DAJEVSKIS

Tēlotāji: Helga Gobzine, Skaidrīte Pence, Rūta Grundmane, Rūta Saulgoze, Austra Šteinberga, Adrijenne Apsīte-Maļinovska, Ruta Medne, Vija Bāliņa, Rasma Kalniņa, Aija Vesele, Daina Skara, Silvija Kalniņa, Kārlis Lagzdiņš, Jānis Neimanis, Kārlis Ģērmanis, Viesturs Kundziņš, Kārlis Kuzulis, Māris Zaķis, Andris Zālītis, Jānis Matvejonoks, Vilnis Zikmanis, Juris Freimanis, Ilmārs un Uldis Heisters.

Biļešu iepriekšpārdošana Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St. un divas stundas pirms izrādes sākuma pie ieejas.

Biļešu cenas: 1. vietā — $2.50, 2. — $2.00, 3. — $1.50.

Skolēnlem puscenas

LITTLE BEAUTY SALON

(īpašn. Erika Miltiņš) 428 ST. CLARENS AVE, tel. LE 1-5987 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

PIRMDIENĀS SLĒGTS

Ing. M. MARDI'S AUTOVADĪŠANAS SKOLA

490 College St., tel. WA 4-8219, Toronto

Automatisko un standarta transmisiju auto

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās

8537 PARK AVE, MONTREL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 3-2003 pēc pusdienas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

Labākais draugs

kāds jebkad bijis jūsu degunam!

Kanadas pašu ražotās visu kanadiešu servjetes... Mīkstākas, daudz izturīgākas, arī kad mitras. Iepērcieties drogu un pārtikas veikalos.

Uzmeklējiet FACE-ELLE paciņas

Face-elle

MUTAUTIŅI

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

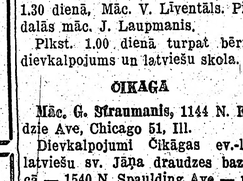

Casa Loma

rajonā izīrējama glīta istaba. Garāža un virtuves lietošana. Zvanīt pēc plkst. 3 pp. WA 1-4208, Toronto

---

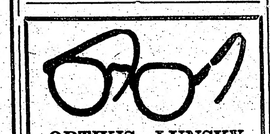

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

TAUTIEŠI!

Pazīšanās trūkuma dēļ vēlos ar jums iepazīties. Esmu 21 g. veca, dzīvoju ASV, bet priekšroka kanadiešiem. Of. šīs avīzes kantorim

VELTA.

Gerrard — Coxwell

2 nemēbelētas istabas un virtuve. Pieaugušiem. Pastāvīgi silts ūdens. Veļas mašīnas lietošana.

72 Normandy Blvd., OX 4-0424, pēc pl. 5 vak. Toronto

(559)

BROADVIEW — RIVERDALE rajonā izīrējams 3 istabu dzīvoklis, 1 mēbelēta istaba un garāža. Zvanīt pēc 6 vak RI 1454, Toronto. (550)

DV NAMĀ izīrējams dzīvoklis: 2 istabas un virtuvīte, 123 Huron St., Toronto. Apskatīt katrā laikā. Tel. dienā EM 8-0792, vak. EM 6-0101.

HIGH PARK — RONCESVALLES rajonā izīrējama viena mēbelēta istaba un virtuve, uz vēlēšanos garāža. Zvanīt LE 2-0047, Toronto. (535)

DANFORTH rajonā izīrējama liela, saulaina istaba ar virtuves lietošanu. RI 5592, Toronto. (557)

S. VASARĀJA

Transporta uzņēmums

Tel. LE 4-1403

Toronto

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notārlāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notārialu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

---

APGĀDA LATVJU GRĀMATA 5 DARBA GADI

Grāmata par Latviju angļu valodā — CROSS ROAD COUNTRY — LATVIA, bagātīgi illustrēta, cena, ies. $12.50

Rūdolfa Blaumaņa KOPOTI RAKSTI, 12 sējumi, 3860 lapaspuses, ies., cena $45.00

A. Rupaiņa rom. — MĀRA MOSTAS, I., II., ies., cena $8.00

V. Plūdoņa — DAIĻDARBU IZLASE, ies., cena $3.50

J. Klīdzēja — GRĒKS UZ PUSĒM, ies., cena $2.90

Irmas Grebzdes stāsti — RAGANA, ies., cena $2.50

T. Zeltiņa romāns — SLAZDĀ, ies., cena $3.00

O. Liepiņa romāns — VĒLĀ LIESMA, ies., cena $3.40

Andr. Niedras — KAD MĒNESS DILST, ies., cena $3.60

A. Niedras romāns — MAIJA PURENĒ, I, II, kopsējums, cena $5.90

A. Niedras romāns — PIE AZANDAS UPES, ies., cena $3.50

A. Niedras stāsti — PASAULES PLAUKSTA, ies., cena $3.40

Birznieka-Upīša — PASTARIŅA DIENAS GRĀMATA, ies., cena $2.60

Apsīšu Jēkaba — BAGĀTI RADI, ies., cena $2.40

Ed. Tūtera — TRAUCIŅŠ AR MEDU, broš., cena $1.40

E. Andersones stāsti — VASARA, broš., cena $1.20

E. Andersones stāsti — ZAĶI UN PELES, broš., cena $1.20

V. Richtera 3 cēl. kom. — TRAKIE, broš., cena $1.00

M. Vesterlindas biogrf. romāns — NEMIRSTĪGAIS MOCARTS, ies., cena $3.40

H. Sobeka sp. romāns — UZVARA, ies., cena $2.80

Dž. Londona romāns — JŪRAS VILKS, ies., cena $3.60

A. Elgūta — PAZĪSTI ČIKĀGU, (ģenerālkomisijā), cena $0.80

Dr. Z. Ligera — LATVIEŠU ETNOGRAFIJA (ģenerālkomisijā), broš., cena $6.50

Visiem par brīvu R. BLAUMAŅA KOPOTI RAKSTI pirmie 5 sējumi, ies., pasūtinot jebkuras sešas mūsu grāmatas.

Mūsu pasūtinātājiem par brīvu TRIMDAS GRĀMATU KATALOGS, kas aptver visus trimdas (apm. 2500) izdevumus, skaņu plates u. c.

APGĀDS LATVJU GRĀMATA, P. O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

Frank Vass B.A

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

(College un Spadina ielu stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112, Toronto

Meklēju JURI STRAUMI, ziņas no mātes. Ja kāds ko zinātu par viņu, lūdzu rakstīt

M. KALĒJS, 932 Prospect N.E., Grand Rapids, Mich., U.S.A.

LATVIJAS AMERIKĀ MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c.

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar praksi

Pasūtinājumus pieņem:

spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239 un kantorī, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada

---

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

Svētdien, 22. aprīlī, plkst. 3 pp. Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, solo priekšnesumi.

Bronksā sv. Toma baznīcā pl. 5 pp. dievkalpojums ar sekojošu mītnes vakaru, māc. A. Ozols.

Detroitā, sv. Pāvila ev.-lut. draudzē dievkalpojums 15. aprīlī, plkst. 1.30 dienā, Māc. V. Līventāls. Piedalās māc. J. Laupmanis.

Plkst. 1.00 dienā turpat bērnu dievkalpojums un latviešu skola.

ČIKAGA

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdē, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30. dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Cēlāņas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Saginavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lāzda, 60 Dennis Ave., S.E. Grand Rapidī.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Minēapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 22. aprīlī, plkst. 6.30 v. dievkalpojums.

Dievkalpojumi notiek Fort Viljamā Trīsvienības baznīcā, 560 May St. Sākums plkst. 6.30 vak. Svētdienās pusstundu pirms dievkalpojuma Svētdienas skola bērniem.

Māc. V. Sēlers, 659 Piccadilly St., London, Ont.

Londonā, 22. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Bērziņš, 5833-45 Ave, Red Deer, Alta.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel. WA 4-1563.

22. aprīlī, plkst. 11 rītā dievkalpojums.

29. aprīlī dievkalpojuma nebūs.

Jaunatnes iesvētīšana 1. jūlijā. Jaunieši lūgti laikus pieteikties pie mācītāja.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

22. aprīlī, plkst. 4 pp. Garīgs koncerts — Liturģisks dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Dziedās 1. ev.-lut. draudzes koris komp. T. Ķeniņa vadībā. Labprātīgi ziedojumi par labu sv. Jāņa draudzes dievnama iegādes fondam.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 4-8171.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

22. aprīlī, plkst. 2.30 pp. dievkalpojums sv. Barnaba baznīcā.

Pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas zālē.

29. aprīlī, plkst. 2.30 pp. dievkalpojums sv Barnaba baznīcā.

Māc. T. Avīks, 109 Emerson Ave tel. LE 2-6175, Toronto.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So).

Piektdien, 20. aprīlī, plkst. 7 vakarā draudzes bībeles stunda, 20 Carrick Ave.

Ceturtdien, 26. aprīlī, plkst. 7 vakarā jaunatnes vecākās grupas sanāksme, 116 Hughson St., So.

Piektdien, 27. aprīlī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Svētdien, 22. aprīlī, plkst. 9.45 no rīta Bībeles stunda baznīcā, plkst. 10.45 — Svētdienas skola baznīcā.

Kičenerā, Mateja ev.-lut. baznīcā, plkst. 2 pp. dievkalpojums,

Piektdien, 27. aprīlī draudzes Dāmu komitejas sarīkojums Royal Connaught viesnīcas telpās. Teātra izrāde Zvaigznes, saviesīgs vakars.

Svētdien, 29. aprīlī, plkst. 9.45 no rīta dievkalpojums baznīcā. Plkst. 10.45 — Svētdienas skola.

Māc. E. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa 2, Ont. **Otavā**

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

29. aprīlī, plkst. 2 pp. dievkalpojums.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojums 29. aprīlī, plkst. 1 pp.

Otavā, sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod, 22. aprīlī, pl. 2 pp. dievkalpojums.

Kornvālē — Anglikāņu baznīcā, Ist. un Morobo St. stūrī. 21. aprīlī, (sestdien), plkst. 7 vak. svētvakara dievkalpojums.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft **Dr. Sudbury, Ont.,** tel. OS 3-3284.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B. C. Kitsilano luterāņu baznīcā, 12. avenijas un Stephens ielas krustojumā.

22. aprīlī dievkalpojums pl. 3 dienā.

29. aprīlī dievkalpojums pl. 3 dienā.

6. maijā, plkst. 3 dienā Ģimenes dienas dievkalpojums.

Māc. Elmārs Caune (10127 - 124 St. Edmonton, Alta, tel. 8-2174.

Edmontonā

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā. lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walker Rd. angļu baptistu baznīcas telpās.

Kanadieši saka

"IT'S A CINCH" (ITS E SINČ)

Šo izteicienu var lietot, aprakstot sedlu jostu, vai arī noteiktās sarunās, ar nozīmi "it's a certainty." Te ir arī zināma līdzība starp divām dažādām nozīmēm: laba sedlu josta ir droša, lai noturētos.

Calvert Dzērienu ražošanas sabiedrība

Amherstburg, Ontario

Calvert PIEZĪMJU GRĀMATA

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

ĪCA

DA, TEL. EM 8-0792

Ā:

SKAŅU PLATES

" SMARŽAS

Sviestu saputo ar pusi no cukura, pievieno olas, garšvielas un labi sakuļ, liek ar sviestu iezieštā formā, pārklāj ar smalki sagrieztiem rabarberiem un pārkaisa ar cukuru. Cep vidējā karstumā apm. 40 minūšu. Pasniedz galdā siltu ar putu krējumu vai saldu krējumu.

RABARBERU KOMPOTS

2 mārc. rabarberu, 150 gr. cukura, 1 citrona sula, ¼ pud. ūdens vai baltvīna.

Notīrītus rabarberus sagriež lielākos gabaliņos, pārlej ar verdošu ūdeni, atstāj 5 minūtes un pēc tam notecina uz sieta. Cukuru uzvāra ar vīnu vai ūdeni un citrona sulu, ieliek rabarberus un sautē mīkstus.

BANĀNI

Banāni ir tropisks augs, bet ļoti iecienīti ziemeļu zemēs. Banānus noņem, kad tie vēl ir zaļi un transportē, un bieži vien, nonākot tirgū, tie jau ir nogatavojušies. Ja banāni ir vēl zaļi, tie nav lietojami ēšanai. Zaļai krāsai pilnīgi jāpazūd no mizas. Ja uz mizām parādās melni plankumi, tie ir jau pārāk nogatavojušies, tādēļ steidzami jāizmanto. Banāniem ir stipra īpatnēja garša.

Banānos ir zināms procents ellas, to barības vērtība ir augsta, gandrīz divtik kā āboliem un apelsīniem.

Banānus visvairāk ēd svaigā veidā.

Nomizotus banānus var arī sagriezt ripiņās, pārkaisīt ar cukuru un ēst ar pienu vai saldu krējumu.

Daži iecienījuši banānus ēst ceptā veidā, bet ceptie banāni ir grūtāk sagremojami.

CEPTI BANĀNI

6 banāni, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. cukura, 1 citrona sula.

Banāniem noņem mizu, pārgriež gareniski un saliek cepešpannā. Izkausē sviestu, samaisa ar cukuru un citrona sulu pārlej banāniem. Cep cepeškrāsnī nelielā karstumā apm. 20 minūšu. Pasniedz galdā karstus.

---

cilvēku un dzirdēja, cik skaisti viņš runāja. Tādu „goda deputātu" ir daudz. Apgabala prokurors arī bija savā iecirknī tikai vienu reizi, priekš ievēlēšanas, viņš kārtīgi gan apmeklē padomes sesijas un ar to izbeidzas viņa kā deputāta darbība.

Iepriekšējā sastāvā apgabala padomē bija 156 deputātu, bet nevienu no viņiem nav rēķinājies ar vēlētājiem. 1955. g. ar atskaiti gan uzstājās 66 deputāti, bet vēlēšanu kampaņā. Viņi nolasīja vienīgi izziņu par apg. izpildkoma darbību."

*

„Maskavā ielu apstādīšanai kokus atved tieši no meža bez izveidojušamies kroņa. Pilsētas apstākļos tie slikti iesakņojas un bieži aiziet bojā."

*

„Kijevā pēdējā laikā liels kukurūzas ēdienu pieprasījums. Senāk nevarēja iedomāties, ka tik daudzus ēdienus var pagatavot no kukurūzas...

*

„Omskas apgabalā bibliotēku darbinieki apkalpo tikai 5-10 apmeklētāju dienā un katras grāmatas izsniegšana izmaksā 5-7 rubļi, bet vienā bibliotēkā pat 17 rubļu."

...„PSRS zinātniskās informācijas institūts saņem 9360 ārzemju žurnālu un simtiem zinātnisku grāmatu no 84 valstīm. — Izraksta vairāk nekā 1000 angļu žurnālus. - Apmēram 11.000 akadēmiķu, doktoru un zin. kandidātu un vadošo inženieru sagatavo plašu informāciju par pasaules zinātnes sasniegumiem un referātus žurnālu kārtējiem izdevumiem. Pēdējos plaši izmanto mūsu valsts zinātnieki un speciālisti." (Izvestija, 1956. g. 20. martā).

SESTDIEN, 28. APRĪLĪ, PL. 8 VAK. PARKDALE COLLEGIATE AUDITORIJĀ, 209 JAMESON AVE., (Lansdowne-Queen) Toronto

APVIENOTĀ VĪRU KORA

VIESTURS KONCERTS

Piedalās: Niagaras, St. Katrīnas, Hamiltonas un Toronto Viestura koŗa vienības. Soliste MAIJA ZEMĪTE, soprāns.

Diriģenti: J. CĪRULIS un V. RUNDĀNS.

Programmā: J. VĪTOLA, E. DĀRZIŅA, A. KALNIŅA, A. JURJĀNA, J. CĪRUĻA, V. LINDES, V. BAŠTIKA, J. NORVIĻA u. c. dziesmas.

Ieeja: $1.50, $1.00 un skolēniem 50c. Biletes iepriekšpārdošanā Lotus un Calla puķu veikalos.

KONCERTA ATKĀRTOJUMI:

ST. KATARĪNĀ sestdien, 5 maijā, plkst. 7.30 vakarā, 43 Facer St.;
HAMILTONĀ sestdien, 19. maijā, pl. 7.30 vak., Royal Connaught hoteļa Kristalla zālē.

IKVIENS GAIDĪTS ONTARIO PROVINCĒ

(NCP) Ontario province ir izvērtusies pa Kanadas aktīvāko provinci, un par tās sasniegumiem bagātīgi tiek informēti ap 500.000 jauniebraucēju pēc Otrā pasaules kara.

Premjērs L. M. Frost

Ontario priecājas par ikvienu iecelotāju, rēķinoties ar to, ka šīsdienas jaukanadietis ir rītdienas kanadietis.

Mūsu laikraksta šīs dienas sludinājumā, ko ievietojis Tūrisma un publikācijas departaments, ar nosaukumu „Know Ontario better" ceļotājiem aprādītas šīs zemes dažādas iespējas, ar vēsturiskajām vietām un dabas skaistumu.

Līdzīgi sludinājumi atkārtosies arī nākotnē, kur katrs departaments rādīs, ko un kā tas strādā iedzīvotāju labklājības veicināšanai. Tiks publicēti arī noteikumi un likumi, kas jāievēro ikvienam lojālam pilsonim.

Nesen notika sanāksme, kurā piedalījās Bryan L. Cathart-Tūrisma un publikācijas ministrs, viceministrs C. Dougles Crowe, kā arī Publikācijas daļas vadītājs G. W. Hogarth, kurš kopā ar New Canadian Press vadītāju Z. S. Mokrycki apsprieda nākotnes plānus, kas skartu galvenokārt jaunieceļotāju vajadzības. Ontario provinces valdība un jo sevišķi Cathart ir ļoti labos ieskatos par jaunieceļotājiem, jo jaunieceļotāji daudz dod arī pašai provincei. Ar savu uzņēmību tie iepludina līdzekļus provinces kasē, gan maksājot nodokļus, gan veicot cita veida saimnieciskus darījumus.

Ministsrs B. L. Cathart

Ministrs Cothart dzimis Sarnijā. Kopš 1945. gada viņš reprezentē progresīvi - konservatīvo patriju Rietumlambtonas apgabalā. Viņš ir iepēmis arī daudzus citus atbildīgus posteņus provinces iestādēs, kā Private Bills Comitee vadītājs, Travel and Publicity vadītājs, Lands and Forests nodaļas vadītājs, Arts Comitee un Comitee of the Whole House vadītājs. No 1951. līdz 1955. gadam Cathart ir bijis likumdošanas iestādes vadītāja vietnieks.

1955. g. 17. augustā Cathart tika nozvērināts kā Travel and Publicity ministrs M. Frosta valdībā Reizē ar to viņam ir dāvāta uzticība vadīt šo svarīgo nozari Ontario provincē.

Kriminālnoziedznieki - grib repatriēties

Rietumvācijas valdība paziņojusi Padomju Savienībai, ka tā ir gatava atzbrīvot 31 ārzemnieku, kas izteikuši vēlēšanos atgriezties Padomju Savienībā. Visi tie atrodas Rietumvācijas cietumos kā notiesātie par kriminālnoziegumiem. Padomju valdība agrāk iesniegtā notā pieprasīja, lai Rietumvācijas valdība repatriē „lielu skaitu padomju pilsoņu," kurus it kā ar varu aizturot cietumos un nometnēs.

Vergu darbs pastāv 12 valstīs

Starptautiskā darba organizācija Ženēvā paziņojusi, ka pēc tās rīcībā esošiem materiāliem piespiedu darbs pastāv 12 valstīs: Bulgārijā, Čechoslovakijā, Austrumvācijā, Ungārijā, Polijā, Portugales aizjūras territorijās, Rumānijā, Dienvidafrikā, Padomju Savienībā, Dienvidslavijā, Albānijā un sarkanajā Ķīnā. Padomju Savienībā piespiedu darbu piemēro kā sodu par politiskiem pārkāpumiem un kā līdzekli saimniecisku plānu realizēšanai.

Gardēžu princis

Holandes karalienes vīrs — princis Bernhards nesen kļuvis „Cepamā iesma goda bruņinieks." Šajā godā viņš ticis ar internacionālās gardēžu gildes lēmumu. Bernhards tagad pie svārku atloka drīkst nēsāt desu cepamo iesmu miniaturā.

SAVAS DOMAS...

(Pārnesums no 5. lpp.)

augšāmceļoties — arī mūsu dzīvē un mūsu dvēselēs ir noticis kāds augšāmcelšanās brīnums, kāda atmoda, garīga pārtapšana?

Uz šo jautājumu ir vienkārši atbildēt, ja mēs vērojam savas **domas — kādā virzienā tās tiecas, ar ko tās saistās, uz ko tās mūs skubina?** „Ja jūs ar Kristu esat augšāmcēlušies", saka ap .Pāvils, „tad vērsiet savas domas uz augšu, bet ne uz zemes lietām."

Kā tā — mēs jautāsim — par ko tad lai mēs domājam, ja ne par zemes lietām? Vai mums nav, jau rītā atmostoties, tūdaļ jādomā par mūsu ikdienas darbu un pienākumu? Vai mums nav jādomā par simts sīkām lietām, kas saistās ar mūsu ikdienas rūpēm un vajadzībām? Tiesa, tas mums visiem ir jādara.

Bet, to darot, mums ir jāpatur prātā, ka mums ir jādzīvo kā Kristus mācekļiem. Kristus mācībai mums ir jāseko mājā un ģimenē. Kristus mācībai mums jāseko, sastopoties ar citiem cilvēkiem, meklējot un uzstādot sev nākotnes ideālus. Ceļot savu dzīvi, mums jādomā arī par to, kā palīdzēsim celt Kristus valstību. Kas to nedara un domā tikai par zemes lietām, tas vēl nevar teikt, ka ir ar Kristu augšāmcēlies jaunai dzīvei.

Mēs, cilvēki, pamazām kļūstām tādi, kādas domas mēs domājam.

Mēs bieži neapzināmies, cik ārkārtīgi liels ir domu spēks. Cilvēki, kas domā tikai par naudu, agri vai vēlu neglābjami kļūst par mantraušiem un skopuļiem. Cilvēki, kas domā tikai par dēkām, kļūst pad dēkaiņiem. Daudzi noziegumi notiek tikai tamdēļ, ka cilvēki ir atradušies tumšu domu varā.

Lūk, tamdēļ ap. Pāvils mūs skubina atcerēties mūsu Kungu un Pestītāju, ko Dievs paaugstinājis, jo, tikai uz Kristu raugoties un Kristu prātā paturot, arī mēs varēsim izaugt par cēliem un labiem cilvēkiem, pār kuriem Lielajā dienu rītā staro spožā saule. Par Kristu domājot un uz Kristu raugoties, mēs mācīsimies ļauno ar labu uzvarēt. Par Kristu domājot un uz Viņu raugoties, mēs mantosim sev spēku pildīt Dieva baušļus, darīt labu citiem cilvēkiem, censties pēc cēliem mērķiem un ideāliem.

Tamdēļ — „Ja nu jūs ar Kristu esat augšāmcēlušies, tad tiecieties pēc tā, kas augšā, kur ir Kristus, kas paaugstināts pie Dieva labās rokas. Savas domas vērsiet uz augšu, un ne uz zemes lietām"...

SVĒTDIEN, 22. APRĪLĪ, PL. 4 PP.

GARĪGS KONCERTS

UN

LITURĢISKS DIEVKALPOJUMS

Sv. Jāņa ev.-lut. baznīcā, 274 Concord Ave., Toronto.

Piedalās: 1. ev.-lut. draudzes koris diriģenta T. ĶENIŅA vadībā, baritons A. VĪTOLS, ērģelniece E. OZOLA-TIMMERMANE

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Atlikums par labu sv. Jāņa dievnama iegādes fondam.

ILB KORA KONCERTS

Indiānas latviešu biedrības koŗa gadskārtējais koncerts 7. aprīlī bija pulcinājis apsveicami pilnu zāli dziesmu draugu. Ar savām 32 balsīm, brīvmākslinieka Voldemara Meļķa vadītam, koris apliecināja labu gaumi, krietnu centību un darba mīlestību. Īpaši koši tas atplauka Volfg. Dārziņa „Iesēju liniņus", ko nācās atkārtot. Pazīdami pianistu Meļķi kā mūsu labāko prof. Jāzepa Vītola klavierm ūzikas interpretētāju, bija interesanti vērot viņu kā koŗa diriģentu, risinot iecienītā dižmeistara sabalsojumus (Kalējā un Saules svētkos). Norviļa Dzērājpuisī, vīru balsu iekritumos, šķiet, bija atkāpšanās no oriģināla. Klātesošo komponistu Vold. Ozoliņu klausītāji suminaja par viņa elēģisko Krēslā, ko skaņradis savā laikā veltījis savai dzīvesbiedrei Dr. Valijai Ozoliņai, kuŗa arī atradās uz skatuves koristu vidū. Komponista meita Vita, korim „atvelkot elpu", dziedāja Pučīni un Mocarta ārijas (koŗa raisītās latviskās gaisotnes labad, programmā labāk gan būtu iederējušas latvju autoru solo dziesmas). Tautas dziesmu duetam (V. Ozoliņa un Ilmārs Spranemanis) Vold. Ozoliņa sabalsojumi bija smagnēji, trūka spriganuma. Koristiem sirsnīgs tencinājums par veikumu un sniegumu. Latviskām dziesmām pacelot sirdis, acis šoreiz veltīgi meklēja skatuvē nacionālo krāsu karodziņu dibenplānā, pie īlras. Daļu dziesmu koris atkārtos maija sākumā ALA's kongresa dalībniekiem, kad tie ieradīsies Indiānas metropolē, tālos ciemos. krk.

APKĀRT ZEMES LODEI

❶ Kopenhāgenas cirkus direktors piedāvājis Ēģiptes ekskarālim Farukam ziloņu dīdītāja vietu cirkū, solot par uzstāšanos cirkus manēžā nākošās vasaras sezonā maksāt 500.000 dāņu kronu. Lai Faruks ar cirku varētu ceļot, kā ķēniški-gai godībai pienākas, cirkus direktors apsolījis viņa rīcībā nodot divus labākos cirkus salonvāgus, ar visu virtuvi un vannu. Faruka rīcībā cirkus direktors ir ar mieru nodot divus apkalpotājus un divas sevišķi skaistās apteksnes. Lai gan cirkus direktors domā, ka līguma slēgšanai nav šķēršļu un Farukam esot nenoliedzams ziloņu dīdītāja talants, ekskaralis, neskatoties uz katastrofālajiem naudas apstākļiem vēl atbildi nav devis.

❷ Anna Jensena nesen ieradusies nelielās dāņu Moenas salas bankā un tās kasierim nolikusi priekšā 1856 gadā izdotu krājkases grāmatiņu, pēc kuŗas bija redzams, ka bankā kādreiz iemaksāti 52 bijušie dāņu valsts dālderi. Bankas ierēdnis bijis drusku pārsteigts, bet pēc bankas grāmatu pārbaudes konstatējis, ka viss ir kārtībā, kaut 100 gaduš krājkases grāmatiņā nav izdarīti procentu aprēķini. Pēc formalitāšu nokārtošanas Anna Jensena saņēma 52 dālderus ar visiem 100 gadu augļiem, kas tagadējā Dānijas valūtā izteikti 525$ kronas.

❸ Tuvākajās nedēļās kādai bantu nēģeŗu ciltij ziemeļos no Transvāles sagaidāmi lieli svētki ar ēšanu, dzeršanu un dancošanu. Ciltstingrie likumi nosaka, ka cilts valdnieki nedrīkst valdīt ilgāk kā 40 gadus. Ja 40 valdīšanas gadi pārsniegti, tad valdniekam jānoindējas. Tagadējai ciltskaralienei, kuŗai drīzumā piepildītos 80 mūža gadi, valdīšanas laiks iet uz beigām un tuvojas indes ieņemšanas diena. Cilts tradicijas nosaka, ka valdnieka nāve svinama kā lieli svētki, uz kuŗiem gatavodamies, ēšanas un citu prieku dēļ meinie jau tagad labpatikā vēderus vien kasa.

❹ Eiropas kungu kurpju mode nākošajai vasarai paredz italiešu „korso" stila kurpes ar ļoti spiciem purngaliem. Kā modes krāsa kungu vasaras kurpēm dominēs viskija krāsa.

❺ Gandrīz veselu stundu četri spēcīgi vīri kādā Francijas lauku saimniecības salmu gubenī cīnījušies ar žurkām. Dēkainā cīņa sākusies, kad lauksaimniekam Boismontam, kraujot salmus orē, uz dakšas uzdūrusies žurka un nejauki pīkstējusi. Kamēr francūzis žurku nositis, viņam sejā ielēkusi otra žurka, un drīz to apstājis vesels žurku bars. Uz palīgā saucieniem piesteigušies visi trīs māju puiši, bet arī žurkām parādījušies pastiprinājumi. Tikai pēc tam, kad četri vīri niknā kautiņā nosituši vairāk kā simts žurku, pārējās atkāpušās. Visiem četriem dūšīgajiem francūžiem par piemiņu no kaujas ar žurkām palikuši rokās un citās ķermeņu daļās vairāki žurku zobu kodumi.

KĀPĒC GĀZA STAĻINU?

(Pārnesums no 3. lpp.)

Ļeņina nosprausto stigu, valsti ievedis politiski un saimnieciski. Citu līdzekļu nav, jo iekārtu nedrīkst grozīt, tad jau sabruks komūnistu sarkanā paradīze un varmākas pakārs pie Kremļa laternu stabiem.

Lūk, tāpēc mantinieki sarīkoja teātŗa izrādi — gāza Staļinu, visu 38. g. neveiksmju vainu uzvelot viņam vienam — šim centīgākajam komūnisma īstenotājam. Daudzinot „kollektīvo" vadību, nosodot personas kultu un nozākājot savu bijušo maizes devēju, mantinieki ar to cer **dot savažotai tautai cerības, ka verdzības stāvoklis tiks mīkstināts. Bet tā ir tikai jauna viltība, jo izvēlētie līdzekļi nav īstie, un tie arī neatsildīs vienaldzībā iesalušo tautas dvēseli.**

Nav šaubu, to pārāk labi saprot Kremļa vīri un tāpēc nolēmuši iegūt Rietumu labvēlību — brīvas rokas pasaules tirgos. **Nupat jau arī Maskava pieprasījusi atcelt stratēģiski svarīgo preču ievešanas Padomijā aizliegumu, piesolot visu Rietumeiropas rūpniecību apgādāt ar vergu ražotām izejvielām.** Bez tam straujā tempā tiek pārņemti Rietumu techniskie jauninājumi un ražošanas paņēmieni, kas **Staļina laikā bija absolūti liegts.**

Uz visu šo svarīgo jautājumu kompleksu min. komentātors atbild pavisam vienkārši: **lai panāktu Rietumus rūpniecībā, Kremlis grib iemidzināt brīvo pasauli, kādā nolūkā gāzts Staļins.** Bet tādā gadījumā Rietumus vajadzētu iemidzināt pavisam, kā ar savu tagadējo ārpolitiku, kas **ievadīta jau gadu pirms Staļina gāšanas un kuŗas** nolūks ir mēģinājums graut brīvās cilvēces eksistenciālos pamatus, tiem vairs neizdosies. Sabiedrotie tūkstošķārt jau piemānīti — vairākas reizes iemidzināti un pamodināti. Kremļa valdnieki un komūnisti vispār savu īsto dabu jau parādījuši, kāpēc pasaules iekarošanas nodomus, lietojot varu un varmācību, kaut arī atmestas varmācības tezes, aiz uzspridzināto Staļina pieminekļu putekļiem vairs nenoslēps. Sabiedroto valstsvīri Staļina gāšanu tūdaļ arī uztvēra kā aģitāciju un iekšējā nespēka (Dalless) pazīmi. Uu šāda Rietumu reakcija nevarēja nebūt neiekalkulēta gāšanas akcijas aplēsumos. Bet ja nu slīpētie un tālredzīgie kultūras grāvēji jau iepriekš to bija paredzējuši, tad taču, loģiski spriežot, viņiem nebija nozīmes pasaules priekšā atzīties Staļina un līdz ar to pašu pastrādātajos briesmu darbos. Šāda atzīšanās brīvajās un gan pārāk mierīgajās demokratijās, kur ieaudzināta tiesiskā apziņa, tāpat arī apspiestajās tautās, kas šo vīru darbus pazīst vislabāk, nekādā ziņā nevarētu nākt par labu ne padomju iekārtai, nedz arī Staļina mantinieku personiskajam prestižam. „Atteikšanos" no agrākajām pasaules iekarošanas tezēm tikpat labi varējā izdarīt arī šo lielo risku neuzņemoties. Tātad **Staļina gāšanu izraisījusi kāda traģiska iekšējā nepiecelšamība, par ko brīvajā pasaulē vēl maz autentisku ziņu.**

Arī tas apgalvojums, ka Staļins gāzts, lai nodibinātu kopīgu fronti ar vispasaules sociāldemokratiem, radot brīvajā pasaulē illūziju, ka Padomijā tagad ir demokratiska iekārta, šādā formulējumā nav pieņemams. Tas varēs notikt tikai tad, kad Padomju Savienībā nebūs vairs totālitārisma: to jau pateikuši Rietumvācijas, Anglijas un Italijas sociāldemokrati. Pie tam šī akcija bija jau ievadīta pirms Staļina gāšanas un tās iznākums nevarēja nebūt Kremlī paredzēts jau iepriekš. Tas viss norāda, ka pretstaļina kampaņai galvenokārt ir iekšpolitiska nozīme — **lai atgūtu tautas uzticību.** Protams, to izmantos arī ārpolitikā, cik vien būs iespējams.

Jau iepriekšējos apcerējumos atzīmēju, ka nekad vēl Kremlis nav tik stipri grīļojies kā tagad. Ne jau tāpēc, ka tajā būtu izcēlusies aukstā revolūcija vai kāds cits varas vīrs gribētu atriebt Staļina nogalināšanu, ja tāda notikusi, **bet gan tādēļ, ka tautas klusais naids pret iekārtu, kopš Staļina nāves sācis izpausties uz āru; pat komūnistu partijas aprindās radušies neapmierinātie.**

Un beidzot jāsaka, ka Hruščeva jaunā „bezasiņu" ofensīva pret brīvo cilvēci nav tik bīstama, kā daži to tēlo. Nav jāaizmirst, ka šai invāzijai, ko uzsākusi neliela grupa veco noziedznieku, kuŗus tautas naids iedzinis sprugā starp bezdibeni un karātavu kalnu, aizmugurē **nav ne tiesiskas valsts, ne brīvas tautas, nedz saimnieciskas stabilitātes.** Bīstama gan ir kāda cita nejēdzība pasaules politikā, ko izauklējusi brīvā cilvēce: **tā ir lielo demokratiju valstsvīru nepiedodamā vienaldzība un vilcināšanās cīņā ar šo mazo Kremļa neliešu grupu,** kas ar viltu, meliem un varmācību tirannizē miljoniem cilvēku un apdraud visu cilvēci. Labi, ka Staļina nāve Padomijā izraisījusi notikumus, ko ar „bezasiņu" politiku Kremlis vairs laikam gan nenovērsīs.

No Rietumu, kas Kremļa noziedznieku grupas briesmu darbus nav piedzīvojuši de facto, vienaldzības un tirgošanās kāres kaut vai ar pašu velnu, ne Baltijas, nedz arī citu verdzināto tautu labā daudz neko neizspiedīs: ja brīvības vēsmas sāks pūst, tad drīzāk no tā savilņojuma, kas attīstas Padomju Savienības politiskā un saimnieciskā chaosa virpuļos. J. V-ls

CEĻOJOŠAIS TEĀTRIS GATAVOJAS TURNEJAI

Latviešu Teātŗa draugu biedrība pēdējā valdes sēdē nolēmusi sākt priekšdarbus nākošajai Ceļojošā ansambļa turnejai pa ASV un Kanadu; tā sāksies septembrī. Šīni turnejā latviešu publika arī attālākos centros varēs redzēt Lilliju Štengeli, kas šogad var atskatīties uz skatuves darbā pavadītiem 45 gadiem. Vēl nav galīgi izlemts, kādu lugu turneja uzvedīs. Ceļojošais teātris arī turpmākās turnejās grib uzaicināt piedalīties kādu no mūsu redzamākiem skatuves darbiniekiem, kas dzīvo ASV vai Kanadā. No otras puses ceļojošais teātris ir nodomājis iesaistīt darbā jaunās paaudzes aktieŗus. Vērojams, ka ir izauguši vairāki jauni talanti teātŗa mākslā.

Biedrības valde uzaicina latviešu kolonijas, kuŗas vēl nav stājušās sakaros ar ceļojošo teātri, bet kuŗas gribētu, lai tās iekļauj turnejas maršrutā, rakstīt sekretārei A. Zālītei, 101 W. 52 St., NewYork, N.Y. Turpat kārtojamas arī biedru naudas.

ZIEMEĻU...

(Pārnesums no 4. lpp.)

vakara krēslā tie buru laivā izbrauc jūrā, lai pāri Orezundai sasniegtu dāņu metropoli. Pusceļā viens no dāņiem, kurš sevi bija nosaucis par „Mazo Lāci" (kuru pēc kaŗa par laupīšanu sodīja ar mūža ieslodzījumu), izvilka pistoli, un meiteni, kuŗa pusstundu uz laivas dēļiem ceļos nometusies lūdzās tai atstāt dzīvību nošāva, un tad ar līdzgaitnieka palīdzību nogremdēja jūrā. Žurnālisti sadzina arī pēdas britu slepenā dienesta tā laika šefam majoram Ridlam, kurš paskaidroja, ka pēc viņa ieskata Džena bijusi vācu spiedze, taču viņš dāņu pagrīdniekiem nekādu rīkojumu par tās likvidēšanu neesot devis. Pēdas tika sadzītas arī SS-stāba spiegu daļas (1-C) vadītājam okupētā Dānijā, atv. kapt. Otto Mair - Arnoldam, kurš dzīvo Minchenē; tas pateica, ka Džēnu pazinis, tā bijusi spējīgākā un uzticamākā vācu drošības dienesta aģentē...

Pēc šiem atklājumiem, zviedru sabiedrības balss, ka Hornejas lieta nododama prokurātūrai vainīgo dāņu saukšanai pie atbildības, kļuva pavisam mērena.

Šinīs dienās zviedru un dāņu laikrakstos parādījās pavisam necila atzīme, ka Zviedrijas iekšlietu ministrija paskaidrojusi, ka Džēnas Hornejas lietā izmeklēšana netiks atjaunota. kk.

SPORTS

BALTIEŠU SPORTA SVĒTKIEM TUVOJOTIES

Latviešu Sporta apvienības Kanadā valdes sēde notiks Centrālās YMCA's telpās, College ielā 40, 22. aprīlī, plkst. 10-os.

Tuvojoties baltiešu sporta svētkiem, lūgti ierasties arī visi LSAK nozaŗu vadītāji.

⁂

Pavasarim iestājoties, straujāk sāk pukstēt arī vieglatlētu sirdis, un kaut kas tā kā velk uz Bīča laukuma pusi... Laukums jau ir tiktāl apžuvis, ka var atsākt treniņus, tādēļ vēl nezinot to sadalījumu, jau tagad varam paziņot, ka pirmās eksternās vieglatlētikas sacīkstes notiks 6. maijā, plkst 12-os Bīča laukumā. Bez torontiešiem piedalīties apsolījuši arī filadelfieši ar mūsu pašlaik labāko veseŗa metēju — Imantu Mežaraupu priekšgalā. Viņš jau šogad spējis veseŗī pāri par 45 m un diskā pāri 42 m, tā kā šinīs sacīkstēs varam gaidīt šo rezultātu uzlabojumu.

Sacīkšu programmā: vīriešiem — 100 m, 400 m un 1500 m skrējieni, augstlēkšana, tāllēkšana, lode, disks, šķēps un veseris.

Sievietēm: 60 m skr., augstl., tāllēkš., lode, disks, šķēps.

O. FELDMANIS JAU STARTĒ

Britu salās vieglatlētikas sezona sākas agri — jau martā. Šīs ziemas untumu dēļ angļu pirmās sacīkstes 17. martā izvērtās gandrīz par ziemas sportu, un dalībnieku rezultāti palika zem caurmēra. Vienīgajam latvietim šajās sacīkstēs — diskabolam Feldmanim — nācās startēt arī neveselam, un tā apmierināties ar 42,80 m. rezultātu.

Lieldienu sestdienā Londonas policijas sporta klubs bija rīkojis demonstrējuma sacensības, lai rādītu savu diska mešanas māku, bija aicināti latvietis Feldmanis un angļu jaunā cerība Sempsons. Kad pabeigta bija 12 metienu serija un daudzie skatītāji izpriecājušies par jauko laiku un skaistiem diska lidojumiem, mērlenta F. labāko varējumu konstatējot, izstiepās 163 pēdas un 6 collas, resp. 49,73 m. tālu! Sempsons bija spējis 157 p. 2 c.

Šīs lieliskais varējums tālu pārspēj visus līdzšinējos trimdas diska metēju sasniegumus, taču zēl, ka oficiālajos rekordu un rezultātu sarakstos to ievietot nevarēs (kā ārpuš konkurences, resp. demonstrējuma sacensībā sasniegtu). Par šo faktu Otis tomēr daudz neskumst, ieskata to pagaidām vēl par gadījuma rezultātu, bet cer visā drīzumā savu trimdas rekordu „uzskrūvēt" līdz 47 vai 48 metriem.

Feldmaņa pēdējā laika progress vedams sakarā ar plānveidīgiem sagatavošanās treniņiem, kuŗu pamatā ir sprints, svaru celšana un izpildījuma technikas slīpējums. Pēc trenera Franča Stampfla aizbraukšanas uz Austrāliju, pēdējais centīgo latvieti „trenē pa pastu." Kādreizējam austriešu izlases trenerim, tagadējam britu pilsonim S., kuŗu dažbrīd mēdz dēvēt par sporta psicholoģijas profesoru, pasaules slavu sagādāja savdabīgās treniņu metodes, kuŗu rezultātā nāca Benistera un Četaveja sasniegumi un Džona Lendija lieliskais „comeback" šajā pavasarī.

„Ar saviem 30 gadiem jauno angļu izlases puišu vidū esmu kā vecētiņš" — raksta F. — „Bet tad atceros faktu, ka Eiropas rekordists Konsolīni savā labākā sniegumā bija pēc 22 diska aplī pavadītām vasarām, resp. 39 gadu vecumā, un man nav vairs neērti pat „tīneidžeru" vidū."

Vēl aprīļa mēnesī Feldmanim paredzēti 3 starti. Ir olimpiskais gads!

SACHS

Amerikāņu studenti — līdz ar Edmaru Medni — iekļūst pasaules meistarību finālā, ar iespaidīgu rezultātu: 8:4. Pie kam Edmars Mednis, pie 1. galdiņa ieguvis 2 ar pus punktus no 3 iespējamiem. Līdz ar to viņš guvis divi uzvaras (pret somu un Mühlbergu no Austrumvācijas) un vienu neizšķirtu, pret dienvidslavu Matanoviču (starptautisku lielmeistaru).

Daži tautieši tomēr uzsver: „Edmaram vajadzēja sist šo dienvidslavu! Tam vajadzēja parādīt, ko spēj „latviešu puika." Šiem tautiešiem būtu vispirms jāzina, ka ASV studentu komanda uzsāka spēli pret dienvidslaviem galīgi **nogurusi** no tālā ceļa un tikai **pusstundu** pēc ierašanās Upsalā. Tā sabija ceļā vairāk par divi diennaktīm un no Oslo brauca vilcienā līdz pat Upsalai, jo nepietika līdzekļu tālākam lidojumam. Vai šie tautieši, kas jūsmo par Edmaru, ir kādreiz ziedojuši kaut pus centa šachistu ceļa fondam? Viņi atļauj šo prieku „bagātiem" amerikāņiem, gan labi zinādami, ka te turīgās aprindas sportu, nedz arī šachu, nedz mākslu neatbalsta. Bet Krievijā un tās satelitos ir valsts apgādāti un īpaši sagatavoti šachisti. To rāda arī pašreizējie rezultāti: no 16 valstu komandām finālā izlauzušies tikai amerikāņi un spānieši, kamēr pārējās 6 vietās ir krievi, dienvidslavi, bulgāri, čechi, rumāņi un ungāri. To spēlētāji ir profesionāli šachisti, kā piem., Matanovičs un Ivkovs no Dienvidslavijas, abi starptautiski lielmeistari, kamēr visi amerikāņi ir pirmkārt studenti. Līdz ar to viņu panākumi ir jo augsti vērtējami un, piem., New York Times Edmara spēli pret Matanoviču noraksturoja kā briljantu.

Ārpus finālistiem palikusi pat Francija un Anglija, tik sīvi ir atkal cīnījušās krievu un to satelitu šachistu komandas.

Fināla sacīkstēs, spēlējot pret ungāriem, Edmars Mednis ir kā pirmais pabeidzis savu partiju pret spēcīgo Stepanu Bileku (neizšķirti). Pavisam paredzamas 7 kārtas.

Pie tā visa vēl jāpasvītro, ka neviens un nekad mūsu tautiešus nav aicinājis ziedot šacham. Par mūsu šachistu grūtībām bija jāraksta galvenokārt tāpēc, lai daži tautieši **pārāk viegli** negaidītu **brīnumus** un lai tie par daudz neuztrauktos, ja viņu plātoniskā sajūsma dažreiz piedzīvo vilšanos. Tie, kas paši cīnījušies **grūtos un nevienādos** apstākļos, vislabāk pratīs novērtēt šādas cīņas iznākumus. Is.

ŠIS UN TAS

Ja melns kaķis nepārskries pār ceļu un sniegputeņi neveidos kupenas Bīča laukumā, tad Kanadas latviešu vieglatlēti jauno sezonu cer atklāt 6. maija ar sacīkstēm Toronto. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, paredzams arī „pārnovadnieka" — filadelfieša I. Mežaraupa starts. Līdz kontinenta šigada „Ol. spēlēm" Čikāgā jūnija pēdējā un jūlija pirmajā dienā atlikuši vairs tikai pāris mēnešu, tāpēc Toronto sacīkstes būs krietna spēju pārbaude.

⁂

Vētras un sniega virpuļos Nujorkā nule dzimis kāds jauns pasākums sportā. Lai neielaistu sātanu arī sporta darbinieku lielajā saimē, blakus pastāvošai ASV Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvaldei nodibināta Austrumu piekr. sporta padome, kuŗa pa vienu ceļu ar pārvaldi it kā iešot tad, ja varēšot saskaņot statūtus...

Ja nu runām un pārrunām, kuŗās pēc laikraksta ziņām piedalījušies Vuškalns, Dikmanis, Čika u. c. sekos arī darbi, tad atliktu tikai, izsaukties: „Jauns zelta laikmets sportā iezvanīts...!" Dzīvosim, redzēsim, un vērsīsim skatus uz „austrumnieku" pusi.

SĀKUMS LABS!

Čikāgas LB „Stars" futbolisti 8 aprīlī savā pirmajā līgas spēlē satikā ar grieķu vienību — Olimpija un uzvarēja ar 4:2. Pūta diezgan aukšts vējš, un nelielā skatītāju saujiņa, apkakles uzrāvuši, gaidīja spēles iznākumu.

Mūsējie pirmajā puslaikā sāka strauju uzbrukumu un apm. 10. min. laikā guva pirmos vārtus. Grieķi devās pretuzbrukumā un par katru cenu gribja rezultātu izlīdzināt. Bet pretvējā viena otra izdevība netika reālizēta. Otrā puslaikā mūsējie spēlēja pret vēju, un tāpēc bumba vairāk apgrozījās pie mūsējo vārtiem. Un ilgi nebija jāgaida uz izlīdzinājumu 1:1. Pēc 12 min krita otrie vārti. Bet arī tas mūsējos vēl neapmulsināja: redzīgā trenera Šimaņa norādījumā sāka strauju uzbrukumu, un laimējās ar caurrāvieniem, tā ar 5 min atstarpēm gūdami 3 vārtus pēc kārtas.

Mūsējie pēc pirmās šīgada spēles laukumu atstāja ar smaidu uz lūpām.

ČIKAGAS LB STARS PĒC SACĪKSTES

1. r. no kr.: E. Pekaus, A. Pavārs, V. Malnieks, A. Bite, A. Blaus, J. Fogelis, A. Legzdiņš. 2. rindā: A. Osis, E. Roze, E. Tums, A. Kligeris, V. Muižnieks, treneris A. Šimanis un K. Kalniņš.